ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་འཕགས་བོད་པོད་ཕྲེང་ ༢༥

༄༅། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་ལ་དཔྱད་པའི་གཏམ་རྟོག་པའི་རི་མོ་ ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

དཔྱད་ཞིབ་པ།
དགེ་འདུན་རབ་གསལ།

भोट विद्या संस्थानम्

ཝཱ་ཎ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་།

ནང་ལོ་ ༢༥༤༢ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩

༄༅། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་

དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་ལ་དཔྱད་པའི་གཏམ་

རྟོག་པའི་རི་མོ་ཞེས་བྱ་བ་

བཞུགས་སོ།།

ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་འཕགས་བོད་པོད་ཕྲེང་ ༣༥

༄༅། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་ལ་དཔྱད་པའི་གཏམ་རྟོག་པའི་རི་མོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

དཔྱད་ཞིབ་པ།
དགེ་འདུན་རབ་གསལ།

भोट विद्या संस्थानम्

ཝཱ་ཎ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་།

ནང་ལོ་ ༢༥༤༢ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩

ཞུ་ཆེན་པ།
ཟམ་གདོང་སྤྲུལ་སྐུ།

དཔར་ཐེངས་དང་པོ།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩
དེབ་གྲངས་ ༥༥༠

ཀླུ་ཡོན།
རྒྱབ་ལིགས་ལ་སྒྲོར་ ༨༠.༠༠
རྒྱབ་ཞན་ལ་སྒྲོར་ ༦༠.༠༠

དཔར་སྐྲུན་གྱི་བདག་དབང་།
དཔར་སྐྲུན་གྱི་བདག་དབང་ཆ་ཚང་ཝཱ་ཎ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་ལ་ཡོད།

དཔར་སྐྲུན་པ།
ཝཱ་ཎ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་།

ཝཱ་ཎ་ཤི་ཡམ་དཔར་ཁང་དུ་དཔར་འདེབས་ཞུས།

དཔར་སྐྲུན་པའི་ཆེད་བརྗོད།

དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་བྱོན་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སྐད་ངག་མཁན་ཆོས་རྒྱལ་དགེ་བའི་དབང་པོས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་ནི། འཕགས་ཡུལ་ཙམ་དུ་མ་ཡིན་པར་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་ཡང་སྐད་ངག་ཀུན་གྱི་ཡང་རྩེར་རྩིས་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཙོ་ནེ་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིལ་མར་བསྟོད་པ་ལས།

སྐད་ངག་ཀུན་གྱི་རྒྱལ་པོ་འཁྲི་ཤིང་གི །
ཤིང་རྟའི་འཕང་ལོ་གཡོས་པའི་བཤུལ་ལམ་དུ།།
དེང་དུས་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུ་འགྲུལ་ཟད་པ་ན། །

གྲིབ་མ་གཉིས་པའི་གྲོགས་བཅས་འགྲོ་བ་སུ། ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རང་རི་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜིཏ་ཆེན་པོ་ལཀྵྨིཀར་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་ཤོང་དཔང་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལས་ངོ་མཚར་ཅན་གྱི་གཞུང་འདི་ལྟ་བུ་རང་སྐད་དུ་མཇལ་རྒྱུའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་གྱིས་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་གསན་བསམ་ཐོག་མ་མཛད་པ་ནས་བཟུང་རིམ་པས་འཆད་ཉན་འགོ་ཚུགས་ཏེ་མཆན་འགྲེལ་དང་བསྐྱར་ཞིབ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་སོགས་གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་བར་དར་རྒྱས་ལེགས་པར་བྱུང་ཞིང་། དུས་ཕྱིས་སུའང་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་སོགས་ཀྱིས་གཞུང་འདི་ཉིད་གནད་ཆེ་བར་གཟིགས་ཏེ་བསྐྱར་ཞིབ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་མཛད་འདུག

ད་ལམ་དགེ་འདུན་རབ་གསལ་ལགས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་ལ་དཔྱད་པའི་གཏམ་རྟོག་པའི་རི་མོ་ཞེས་པའི་

དཔྱད་རྩོམ་ཞིག་མཁས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་རྩལ་གྱི་སྒོ་ནས་དེང་རབས་ཀྱི་དཔྱད་ཚུལ་གྱི་ལུགས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་བརྩམས་འདུག་པས་ད་ལྟའི་མཁས་པ་རྣམས་དགྱེས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཅིང་། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་མིག་དཔེར་འོས་པ་ཞིག་ཏུ་སྣང་། འདི་ལྟ་བུའི་མཁས་པའི་བྱ་བ་བཟང་པོ་ལ་འཇུག་པར་སྤྲོ་བ་བརྟས་ཤིང་བསྔགས་བརྗོད་ཀྱང་ཡོད།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་ལ་དཔྱད་པའི་གཏམ་རྟོག་པའི་རི་མོ་འདི་ཉིད་གཙུག་ལག་སློབ་ཁང་གི་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་འཕགས་བོད་པོད་ཕྲེང་ཁོངས་དཔར་སྐྲུན་ཐུབ་པས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་ཕན་ཐོག་རྒྱ་གང་ཆེ་ཡོང་བ་དང་། གཞུང་འདིའི་འཆད་ཉན་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་བཞིན་གནས་པའི་རེ་སྨོན་བཅས། ཝཱ་ཎ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་ཁང་གི་ངེས་སྟོན་པ་ཟམ་གདོང་པ་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་གྱིས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༨ ཟླ ༡༡ ཚེས་ ༡༡ ལ་བྲིས་པ་དགེའོ།།

དཀར་ཆག

དཔར་སྐྲུན་པའི་ཆེད་བརྗོད། vii

དཔྱད་ཞིབ་པའི་ཆེད་བརྗོད། xi

འགྱུར་རྩོམ་རྟོགས་བརྗོད་ཁག་གཅིག་ལ་དཔྱད་པ།

སྔོན་གླེང་། 1

རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་གོ་དོན། 3

འགྱུར་རྩོམ་རྟོགས་བརྗོད་ཁག་གཅིག་གི་འགྱུར་དུས་བཤད་པ། 5

འགྱུར་རྩོམ་རྟོགས་བརྗོད་ཁག་གཅིག་གི་ངོ་སྤྲོད། 8

འབྲེལ་ཡོད་འགའ་ཞིག་ལ་དཔྱད་པ།

འགྱུར་རྩོམ་སྙན་ངག་གི་འཕེལ་རིམ་སྤྱིར་བསྟན་པ། 20

རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་གི་འཕེལ་རིམ། 27

རྟོགས་བརྗོད་དུ་འཁོད་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་བྱུང་བ། 28

རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་པ་པོའི་ལོ་རྒྱུས། 31

རྟོགས་བརྗོད་ཇི་ལྟར་བརྩམས་ཚུལ། 35

རྟོགས་བརྗོད་བོད་དུ་བསྒྱུར་ཚུལ། 39

ཤོང་སྟོན་གྱི་རྣམ་ཐར། 46

རྟོགས་བརྗོད་དངོས་བསྟན་པ།

མཚན་བྱང་དང་གཞུང་ཚད་སྐོར།	50
བརྗོད་བྱའི་གོ་རིམ་སྐོར།	52
ཡལ་འདབ་ཀྱི་དཔེ་མཚོན་བསྟན་པ།	56
ཡལ་འདབ་རྣམས་ཆོས་སྐོར་གང་དུ་གཏོགས་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།	66

རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྱུ་རྩལ་སྐོར།

རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་རྩོམ་རྩལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།	71
རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་རྩོམ་ལུས་སྐོར་གླིང་བ།	74
རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་རྩོམ་རྩལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པ།	82
རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་རྩོམ་འགྲོས་བསྒྱུར་ཞིབ།	96

རྩོམ་རིག་ཤུགས་རྐྱེན་སྐོར།

རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་འཆད་ཉན་འཕེལ་རིམ།	102
རྟོགས་བརྗོད་ལ་མཚན་འགྲེལ་བྱུན་རིགས།	103
རྟོགས་བརྗོད་ལ་ལས་སྣོན་བྱུས་རིགས།	105

དཔྱད་ཞིབ་པའི་ཆེད་བརྗོད།

རང་རེའི་ཕ་ཡུལ་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ཚོགས་ཤིག་དར་ཅིང་། དེ་དག་གི་ཁྲོད་སྙན་ངག་གི་འབྲི་རྩོམ་བྱེད་ཚུལ་འདིས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཁྱབ་ནས་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་བོད་དུ་ཡི་གེ་མ་བྱུང་བའི་ཡར་སྔོན་ནམ་ཡང་ན་བསྟན་པ་སྔ་དར་གྱི་སྐབས་ལ་མཚོན་ན། བོད་མིས་ཚིག་སྦྱོར་སྦྲེབ་ཀྱི་ལས་རིགས་འདི་ལ་གཅེས་ནས་དཔེར་ན་རྒྱལ་པོས་སྲིད་དོན་གྱི་གཏམ་བཤད་གནང་སྐབས་ཀྱང་མགུར་གླུ་སྒྲུད་ཡོད་པ་དང་། མགུར་གླུ་དེ་ཡང་དཔེ་དོན་སྦྱོར་བ་སོགས་ལས་གྲུབ་པར་བྱས་ནས་གང་ལྷར་ངག་ཚིག་གི་བསྒྲོད་ལམ་དེ་གཙིགས་ཆེ་གནང་ཡོད་པ་ཆེས་གསལ་ལ། བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་འགོ་ཚུགས་པ་ནས་བཟུང་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་དང་ས་པཎ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་སོགས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་རིག་གནས་ཞིས་སྙན་ངག་འབྲི་རྩོམ་བྱ་ཚུལ་གྱི་རིག་གནས་འདི་དག་གལ་ཆེར་བཟུང་ནས་གཙིགས་འཛིན་གནང་བའི་ལག་རྗེས་སུ་སྙན་ངག་འབྲི་རྩོམ་བྱེད་པའི་དུས་ཚོད་གསར་པ་ཞིག་ཤར་ཞིང་། སྙན་ངག་མི་ལོང་ལྷ་བུའི་སྙན་ངག་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཀྱང་མགོ་ནག་བོད་རིགས་འདིའི་སྐད་ཡིག་ཐོག་བྱུང་བ་སོགས་ཡིན། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ལད་ཟློས་བྱེད་པ་དང་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བ་སོགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ལས་བོད་ཀྱི་སྙན་ངག་འབྲི་རྩོམ་གྱི་སྲོལ་མང་པོ་ཞིག་རྟོགས་བརྗོད་དང་རྣམ་ཐར། ལོ་རྒྱུས་ཆོས་འབྱུང་། ཐ་ན་ནང་རིག་པ་དང་ཚད་མ་རིག་པ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་འཆད་པའི་ཚེ་ན་ཡང་བར་སྐབས་ཀྱི་ངལ་གསོའི་ཚིགས་བཅད་སོགས་ཀྱི་ནང་ཁྱབ་ཡོད་པ་ཡིན།

འོན་ཀྱང་སྐད་ངག་དེ་དང་དེའམ། བསྟན་བཅོས་དེ་དང་དེའི་འབྲི་རྩོམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དཔྱད་ཞིབ་ཀྱིས་ངོ་བོ་འཚོལ་བ་དང་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བ། མཚན་གཞི་འཚོལ་བ། མཁས་པ་སྔ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཁག་གི་འབྲི་རྩོམ་གནང་ཚུལ་ལ་ལད་ཟློས་བྱས་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་བསྐྱར་ཞིབ་ལམ་སྲོལ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་སྣང་ཞིང་། ལྷག་དོན་སྐད་ངག་ཚིགས་བཅད་འདི་དང་དེ་མི་ལོང་མའི་རྒྱན་འདི་དང་དེ་ཡིན་ཞེས་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་ཆིམ་ནས། བོད་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྙན་ཚིག་གི་རིམ་པ་ཡོད་ན་ཡང་། དེ་དག་མི་ལོང་མའི་རྒྱན་གྱི་རྣམ་དབྱེའི་ཁོངས་སུ་འཚངས་ཐབས་བྱས་པ་ལས་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་ཟུར་འདོན་བྱེད་པའི་དགོངས་ཚུལ་ཞིག་སྔོན་གྱི་འབྲི་རྩོམ་པ་རྣམས་ལ་མ་བྱུང་བར་སྣམ།

དེ་བས་འདིར་ཕྲན་གྱིས་བསྟན་པ་སྔ་དར་སྐབས་ནས་བོད་ཡིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་རྟོགས་བརྗོད་ཁག་འགའ་ཞིག་ལ་དཔྱད་ཞིབ་དང་འབྲེལ་རང་བློས་དཔོག་ཚོད་ཀྱིས་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་སྐོར་ལ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་ཁུལ་བགྱིས་ཡོད་པ་འདི་ནི། བརྩེ་བའི་སློབ་དཔོན་མཁས་དབང་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་ཐུགས་བརྩེའི་སློབ་སྟོན་འོག་གུས་པར་ལྷ་ཆ་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་དུ་བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་བྱེད་པའི་བགོ་སྐལ་བཟང་པོ་ཐོབ་པའི་སྐབས་སུ། བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱ་ཆར་དམིགས་ནས་བྲིས་པ་ཡིན་ཡང་། ཐོག་མའི་རྣམ་པ་ལྷ་བུའི་དཔྱད་བསྡུར་རེ་ཟུང་བྱས་པ་འདི་དག་རྩོམ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་འཛུག་དགོས་ཤར་ཆེ་ཆིག་ཚོགས་མང་དྲགས་ནས་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་སྨིན་པར་འགྱུར་བ་སོགས་གནོད་བྱེད་འགའ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མཐོང་ཞིང་། ལར་ནས་འདི་ཉིད་ལོགས་སུ་དཔར་སྐྲུན་གྱི་གོ་སྐབས་ཤིག་འགྲིག་ཆེ

རང་ཉིད་ཀྱི་ངལ་བ་འབྲས་མེད་དུ་མ་སོང་བའི་ཁར་ལས་དང་པོ་བ་རེ་ཟུང་ལ་ཕན་པ་ཡང་སྲིད་སྙམ་ནས་ཝཱ་ཎ་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་གི་དཔར་སྐྲུན་སྡེ་ཚན་ལ་ཕུལ་བ་ཡིན།

དེབ་ཆུང་འདི་ཞུ་སྒྲིག་སྐབས་སུ་རོགས་ཕན་གནང་བའི་གྲོགས་པོ་ཚོ་དང་དཔར་སྐྲུན་མཐུན་འགྱུར་གནང་མཁན་བཅས་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བ་དང་། དཔྱད་ཞིབ་པ་རང་ཉིད་ལ་མཚོན་ན་མཐོང་ཐོས་ཀྱིས་གཞུང་ལུགས་ལ་འཇུག་པའི་བྱུང་གོམས་ཆུང་དབང་གིས་འགལ་འཛོལ་ཅི་ཡོད་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་སྙིང་ནས་འཆགས་སོ།།

འདིར་སྨྲས་པ།

ནང་པའི་གཞུང་ལུགས་ཅུང་ཟད་ཤེས་པ་དང་།།
རིག་པའི་གནས་ལ་ཤིན་ཏུ་དགའ་བ་དང་།།
བསྐྱུད་མར་འབད་པ་བསྟེན་པའི་མཐུ་ལྡན་པས།།
རྟོག་པའི་རི་མོ་འདི་འདྲ་གྲུབ་པར་བྱས།།

ཁ་བཤད་མཁས་ཤིང་ལག་ལེན་ཉུང་བ་དང་།།
ཁྱད་ཉིད་གཟིགས་ཤིང་རང་ཉིད་མི་གཟིགས་པའི།།
སྤྱན་རས་ཆེར་མའི་རྩེ་མོ་རྣོ་བ་ལ།།
ཕན་དུ་རེ་བའི་འདུན་པ་རིང་ནས་བརྣག།

དིང་སང་མགོ་སེར་མགོ་ནག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས།།
མིས་པོའི་ཤུལ་རྗེས་པད་མའི་ལོ་འདབ་ལ།།
མི་གཙང་རི་མོའི་ཚོན་གྱི་གཡུལ་འགྱེད་པ།།
འདི་ཀོ་དི་སུར་ལྷགས་ན་སྙིང་ཁམས་ན།།

ཐོལ་བྱུང་གཏམ་དུ་སྤེལ་བའི་བློ་སྤོབས་གཅིག།
ཤར་ཕྱོགས་ནུབ་ཕྱོགས་བསྲེས་པའི་བྱ་སྤྱོད་གཉིས།།
རང་ལུགས་གཞན་ལུགས་མེད་པའི་འཁྲུམ་པོ་གསུམ།།
གངས་ཅན་རིག་པའི་དགྲ་བོ་ཡིན་པའང་ཚོར།།

ཤེས་ནས་སླས་པའི་ཚིག་སྐམ་གྲོང་པོ་འདིས།།
མ་ཤེས་སླ་བའི་ལྟོ་ལ་མདུད་པ་རྒྱབས།།
ཡི་ནས་ཤེས་པའི་ལྟོ་ལ་དག་པ་སྦྱོལ།།
མི་འདོད་རྒྱ་ཡན་པ་ལ་ཐེར་འདོན་གྱིས།།

ཞེས་དྲང་པོར་ཞུ་བའི་གྲོད་ཚིག་འགའ་དང་བཅས་རབ་གསལ་གྱིས་ ༡༩༩༥ ལོར་ཝཱ་ཎཱ་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་དུ་སྤྱོད་སྐབས་བྲིས་པ་དགེའོ།། །།

༄༅། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་ལ་དཔྱད་པའི་གཏམ་ རྟོག་པའི་རི་མོ།

མི་རྟོག་མཁྱེན་པ་དར་མས་ཤེས་བྱའི་ཤུགས། །
རྫོགས་པར་ཐོས་པའི་དགའ་བདེས་ཡིད་དྭངས་ཏེ། །
འཇིག་རྟེན་མིག་ཏུ་འོད་བཀྲའི་ཟེར་འགྱེད་པ། །
གང་ཞིག་བདག་བློའི་དད་པའི་སྐྱིམ་པར་རྩེན། །

ཞེས་ཀུན་རྟོག་རི་མོའི་འགྱུར་བ་ཞིག་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། འདིར་བོད་ཡིག་ཐོག་འགྱུར་བའི་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་ཡིག་ཁག་གཅིག་གི་འགྲེལ་བཤད་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་སྐོར་མདོར་ཙམ་ཞུ་བར་བྱ་བ་ལ།

འགྱུར་རྩོམ་རྟོགས་བརྗོད་ཁག་གཅིག་ལ་དཔྱད་པ།

སྔོན་སླང་།

བོད་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་གི་ཐོག་མའི་དུས་རབས་ནི་འགྱུར་ཡིག་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་དུས་ཚིགས་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་སྐད་པ་དཔལ་བརྩེགས་དང་ཞང་ཡེ་ཤེས་སྡེ་སོགས་ཀྱིས་ཐོག་མར་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཐོག་ཏུ་སྤེལ་བའི་སྐབས་དེར། རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་ལ་དམིགས་བསལ་

སྣན་ངག་གི་ཉམས་གང་ཡང་བརྟན་མེད་པ་དང་། རིམ་གྱིས་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་ཙམ་ལ་སླེབས་པའི་ཚེ་ཡང་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་ལ་བཅད་ལྷུག་སྤྱིལ་མར་བྱས་པ་འགའ་རེ་བྱུང་བ་ལས་སྙན་ངག་གི་གསོན་ཉམས་འབུར་དུ་བཏོན་པ་མི་སྣང་། ཡིན་ན་ཡང་བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་སྐབས་བབས་མི་སྣ་གཙོ་བོ་དེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཤིག་རྒྱལ་དུ་འདོན་པའི་རྣམ་པ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་བརྗོད་འགྱུར་རྩོམ་སྔོན་མ་དེ་དག་གི་ཁྱད་ཆོས་སུ་ཡོད་པར་སྣང་། ཕྱིས་སུ་ཤོང་སྟོན་གྱིས་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་བསྒྱུར་བ་དེས་རྟོགས་བརྗོད་འགྱུར་རྩོམ་ལ་སྙན་ངག་གི་གསོན་ཉམས་སླེབས་པར་བྱས་ཡོད། དེ་ནི་ཕལ་ཆེར་བོད་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་སྙན་ངག་གི་འཇིག་རྟེན་དུ་སླེབས་པའི་གོམ་པ་དང་པོ་ཡིན་པ་དང་། རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་དེ་སྙན་ངག་མ་ཡིན་པ་ནས་སྙན་ངག་ཡིན་པ་ལ་འཕོ་འགྱུར་བྱུས་པའི་དུས་རབས་ཀྱི་བར་མཚམས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན་པར་སྣང་ངོ་།།

གོང་གསལ་རྒྱུ་མཚན་དེ་འདྲ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐབས་འདིར་ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་གཅིག་དང་སྙན་ངག་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་གཅིག་བཅས་འཕེལ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་མཚམས་ཕྱེས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་ཅེས་པ་ནི་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་གང་ཞིག་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤས་ཆེར་ཡོད་པ་དེ་རིགས་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། དེ་བཞིན་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་གང་ཞིག་ལ་སྙན་ངག་གི་རྣམ་པ་ཤས་ཆེར་ཡོད་ན་དེ་སྙན་ངག་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་ཡིན་པར་ཆ་བཞག་ཡོད། ཡང་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་དང་རྣམ་པ་འདྲ་བའི་རྣམ་ཐར་སོགས་ལ་རྩོམ་པ་པོས་རྟོགས་བརྗོད་ཅེས་མཚན་སྦྱར་མེད་ཚེ་དེ་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་གི་ཁོངས་སུ་

བཏང་མེད། དེའི་དགོས་པ་ནི་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་གི་ས་མཚམས་དང་འགྱུར་མཚམས་གསལ་བའི་ཆེད་ཡིན།

དང་པོ། རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་གོ་དོན།

རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྐད་དོད་ཨ་བ་དྣ་ན་ཞེས་པ་དེ་བྱ་བ་ཆླབས་ཆེན་ནམ་བྱས་རྗེས་ལྷ་བུ་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་དབྱིན་ཉིན་ཚིག་མཛོད་ཁག་ཏུ་འགྲེལ་བཤད་གནང་འདུག ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་(958-1055)དང་པཎྜིཏ་པདྨ་ཀ་ར་བརྨ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་**ཀུ་ཎྜ་ལའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ**་ཞེས་པ་ལ་ཆ་བཞག་ནས་བཤད་ན། དེ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་སྲས་ཤིག་ལ་བྱ་ཀུ་ཎྜ་ལའི་མིག་དང་འདྲ་བའི་སྤྱན་ཡོད་པས་མཚན་ལ་ཡང་ཀུ་ཎྜ་ལ་ཞེས་བཏགས་ཤིང་ནར་སོན་ཏེ་བཙུན་མོ་དང་བཅས་རོལ་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ་གནས་བརྟན་གྲགས་པས་ཆོས་བསྟན་རྗེས་རྒྱལ་སྲས་ཆོས་ལ་ཡིད་ཕྱོགས་ཤིང་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་གཞོལ་བས་བདེན་ཚིག་གྲུབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་བཤད་ཡོད། དེ་ལྟར་ན་རྟོགས་བརྗོད་ཅེས་པ་ཡང་ལོ་རྒྱུས་དང་འདྲ་པ་གཅིག་པར་མངོན། འོན་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་བྱུང་བ་རྣམས་ཆ་སྙོམ་པོར་འཆད་པ་དང་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱིས་བརྗོད་བྱའི་མི་སྣ་དེའི་ཡོན་ཏན་རིགས་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པ་ལྟ་བུའི་བར་ཁྱད་ཅིག་ཡོད་པར་སྣང་། འདིའི་ནང་རྩོམ་འགྲོས་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་སླེབས་ཡོད་པ་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གཅིག་ཐོག་མར་ཚིག་ལྷུག་གིས་བཤད་ཅིང་རྗེས་ཡང་བསྐྱར་དོན་དེ་ཉིད་ཚིགས་བཅད་དུ་དྲངས་ཏེ་བསྐྱར་བཤད་བྱས་ཡོད་པ་དཔེར་ན། "དེ་ནས་གཞོན་ནུས་གནས་བརྟན་གྱི་རྐང་པ་གཉིས་ལ་བཏུད་དེ་སྨྲས་པ། གནས་བརྟན་ཅི་ཞིག་བཀའ་བསྩལ། གནས་བརྟན་གྱིས་སྨྲས་པ། ཀུ་ཎྜ་ལ་མིག་ནི་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་ཡིད་ལ་གྱིས་ཤིག ཡང་སྨྲས་པ།

གང་དུ་འགྲོ་མང་རྗེས་སུ་ཆགས་གྱུར་ནས།།

མི་ཕན་ཐོབ་པའི་ལས་རྣམས་བྱེད་པ་ཡི།།

མིག་ནི་རབ་གཡོ་སྲུག་བསྔལ་སྟོང་ལྡན་པར།།

རྟག་ཏུ་སོ་སོར་རྟོག་བྱས་ཀུ་ཎ་ལ།།"[1] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།། འགྱུར་ཡིག་ཁྲོད་དུ་ཡོད་པའི་རྟོགས་བརྗོད་ཐམས་ཅད་འདི་འདྲ་བའི་བཅད་ལྷུག་སྤེལ་མ་མིན་ལ་ཁྱད་པར་ཕལ་མོའི་རྟོགས་བརྗོད་ལྟ་བུ་ནི་ལོ་རྒྱུས་སམ་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་ཏ་ཅང་འདྲ།

ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་རྫོང་བྱེད་བཀའ་ཡི་ཆོས་འཁོར་ལ་སྡེ་ཚན་ནམ་ཡན་ལག་ཁ་ཤས་སུ་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་ཏེ་གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུའམ་བཅུ་གཉིས་བགྲང་བའི་ཁྲོད་དུ་ཡང་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྡེ་ཞེས་སྡེ་ཚན་ཞིག་ཟུར་དུ་ཕྱེས་པ་ནི་གང་ཟག་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་ཉམས་རྟོགས་སམ་ཡོན་ཏན་རིགས་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་བརྗོད་པའི་སྡེ་ཚན་ཞིག་ལ་བཏགས་པའི་མིང་ཡིན་ནམ་སྙམ། དེ་ལྟར་འགྱུར་ཡིག་ཏུ་འཁོད་པའི་རྟོགས་བརྗོད་ཁག་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་བསམ་གཞིགས་ཀྱིས་རྟོགས་བརྗོད་ཅེས་པའི་མིང་དོན་ལ་གོ་བ་བླངས་ན། རྟོགས་བརྗོད་ཅེས་པ་ནི་གང་ཟག་གང་ཞིག་གིས་ཆོས་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་ལེགས་ཀྱི་མཚན་མ་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་ཐོབ་པའི་ཚུལ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་གི་མིང་དུ་གྱུར་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྟོགས་བརྗོད་དེ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་སྲུག་རྩེ་ནས་འཕྲོ་སྐབས་བརྗོད་བྱ་དམིགས་བསལ་དུ་བཏོན་པ་ཙམ་

1. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། འདུལ་བ། སུ། ཤོག་གྲངས་ ༣༣༩ བ ༧ ན་གསལ།

གྲིས་མ་ཆིམ་པར་རྫོང་ཆིག་ཀྱང་རྩལ་དུ་ཐོན་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་འདྲ། དེས་ན་རྟོགས་བརྗོད་ཅེས་པ་ནི་གང་ཟག་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་གི་མཛད་རྗེས་ཁག་སྙན་ངག་གི་ཚིག་རྩལ་སྤྱད་ནས་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཆོག་མོད། འོན་ཀྱང་གོ་དོན་དེས་འགྱུར་ཡིག་རྟོགས་བརྗོད་ཁག་དང་བོད་རང་རྩོམ་ཁྲོད་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་དང་ཏཱ་ར་ན་ཐའི་རང་རྣམ་ལྟ་བུ་ལ་མི་ཁྱབ་པ་འདྲའོ།།

གཉིས་པ། འགྱུར་རྩོམ་རྟོགས་བརྗོད་ཁག་གཅིག་གི་འགྱུར་དུས་བཤད་པ།

ལོ་རྒྱུས་བཤད་སྐབས་ལོ་ཚིགས་ངེས་འདྲོངས་ཤིག་འཚོལ་རྒྱུ་གནད་དུ་ཆེ་ཡང་། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་རྟོགས་བརྗོད་ཁག་ལ་མཚོན་ན་བསྒྱུར་བའི་ལོ་ཚིགས་ངེས་གཏན་ཞིག་ཁྱུ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་དཀའ། དེ་ཡང་འགྱུར་བྱང་དུ་བསྒྱུར་མཁན་ཙམ་ལས་འགྱུར་དུས་མི་གསལ་བ་དང་གཅིག བསྒྱུར་མཁན་ལོ་ཙཱ་བའི་འཁྲུངས་གཤིགས་ལོ་ཚིགས་རྙེད་དཀའ་བ་དང་གཉིས། དུས་སྐབས་འདིའི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་དག་ན་ཡང་ཁ་གསལ་ངེས་འདྲོངས་ཤིག་མི་སྣང་བ་དང་གསུམ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐབས་འདིར་དུས་མཚུངས་སྒྲིག་པའི་རྟག་པས་ཚོད་དཔག་བྱ་རྒྱུ་ཙམ་བགོ་སྐལ་དུ་ཐོབ།

བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོས་འབྱུང་ལས། “བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་སད་མི་མི་བདུན་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་། བཻ་ནམ་མཁའ་དང་། སྒྲོ་རིན་ཆེན་སྡེ་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། ཤཱཀྱ་འོད་ལ་སོགས་པས་ལོ་ཙཱ་བྱས་ཏེ་ཆོས་མང་པོ་བསྒྱུར།”[2] ཞེས་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་སྐབས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་

2. བོད་ནས་དཔར་བའི་དེབ་གཟུགས་པར་མ། ཤོག་གྲངས། ༡༨༧ པར་གསལ།

བཞེངས་ཏེ་སྒྲ་བསྒྱུར་འཆད་སྲོལ་གྱི་སྲི་མང་པོ་བཙུགས་པའི་གནས་ཚུལ་བཤད་སྐབས་ལོ་ཙྪ་བ་ཤཱཀྱ་འོད་ཅེས་པའི་མཚན་བྱུང་། དེབ་སྔོན་དུ། "ཇོ་བོ་རྗེ་ལ་ལོ་ཙྪ་བ་སྤུར་གྱི་དེ་དག་དང་། ཤཱཀྱ་འོད་དང་......"[3] ཞེས་དང་། བསྟན་པ་བསྟུབས་པའི་ལུགས་བྱ་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་རྩ་གཅིག་འདས་རྗེས་ཀྱི་ཆུ་ཕོ་རྟ་(1042)ལ་ཇོ་བོ་རྗེ་བོད་དུ་ཕེབས། དེའི་ཚེ་སྒྲ་བསྒྱུར་མར་པས་ལོ་སོ་གཅིག་ལོན། འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོས་ལོ་དགུ་ལོན། ....ལོ་ཙྪ་བ་ལེང་འབྲོག་འགོས་གསུམ་དང་། སྣག་ལོ་གཞོན་ཚུལ། འབྲོ་སེང་དཀར་ཤཱཀྱ་འོད། ཁུ་དངོས་གྲུབ། གྱི་ཇོ་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་རྣམས་ཀུང་ཡོད་" ཞེས་འབྱུང་བས། ཇོ་བོ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་དུས་ཙམ་ན་ཡོད་པའི་ལོ་ཙྪ་བ་སེང་ཀར་ཤཱཀྱ་འོད་ཅེས་པ་ཞིག་སྣང་བ་དེ་ལ་ཡིག་ཆ་འགར་འབྲོ་ཤཱཀྱ་འོད་ཅེས་ཀྱང་འབྱུང་། དེ་ལྟར་ཤཱཀྱ་འོད་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་འདིས་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཙམ་ལ་ལོ་ཙྪའི་ལས་བྱེད་བཞིན་པ་གསལ་ཞིང་། ཁོང་གིས་སྣག་ནའི་རྟོགས་བརྗོད་བསྒྱུར་བ་ལ་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་གིས་འགྱུར་བཅོས་བྱས་པ་འགྱུར་བྱང་དུ་འབྱུང་བས་ལོ་ཆེན་ཞལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་བསྒྱུར་བར་མངོན། ཁོང་གི་ལས་རོགས་པཎྜི་ཏ་ཨ་ཛི་ཏ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ་ཞེས་པ་དེས་འཕགས་པ་དགའ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་བསྒྱུར་དུས་ཀྱི་ལས་རོགས་ཀྱང་བྱས་འདུག་པས་རྟོགས་བརྗོད་དེ་སྒྱུར་མཁན་གྱི་ཤཱཀྱ་འོད་ཀྱང་ལོ་ཙྪ་བ་འདི་ཡིན་པར་ཆ་འཇོག་བྱས། དཀར་ཆག་ལྡན་དཀར་མར། "འབྲུག་གི་ལོ་

3. དེབ་ཐེར་སྔོན་པོ། སི་ཁྲོན་པར་མའི་དེབ་ཤོག ༣༠༣ དང་ལུང་ཕྱི་མ་དེ་དེབ་ཤོག ༦༦ པར་གསལ།

ལ་ཕོ་བྲང་ལྡན་དཀར་ན་བཞུགས་པའི་སྐོན།[4] སྒྲ་བསྒྱུར་གྱི་བན་དེ་དཔལ་བརྩེགས་དང་། བན་དེ་ཀླུའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པས…”[5] ཞེས་དང་། སྒྲ་སྦྱོར་བམ་པོ་གཉིས་པར། “རྟའི་ལོ་ལ་བཙད་པོ་ཁྲི་ལྡེ་སྲོང་བཙན་ཕོ་བྲང་གིའི་འོན་ཅང་རྡོ་ན་བཞུགས། ཉི་འོག་གི་མཁན་པོ་ཨཱ་ཙརྱ་ཛི་ན་མི་ཏྲ་དང་། སུ་རེནདྲ་བོ་དྷི་དང་། ཤཱི་ལེནྡྲ་བོ་དྷི་དང་། དཱ་ན་ཤཱི་ལ་དང་། བོ་དྷི་མི་ཏྲ་དང་།”[6] ཞེས་འབྱུང་བས་པཎྜིཏ་ཛི་ན་མི་ཏྲ་དེ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་དང་རལ་པ་ཅན་གཉིས་ཀའི་སྐབས་བོད་དུ་བཞུགས་པར་མངོན། ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༧༩༠ ལོར་འཁྲུངས་ཤིང་ ༨༥༤ ལོར་གཤེགས་པ་དང་། ཁྲི་རལ་པ་ཅན་ཕྱི་ལོ་ ༨༦༦ ལོར་འཁྲུངས་ཤིང་ ༩༠༢ ལོར་འདས་པར་ཆེ་དྲན་ཞབས་དྲུང་བས་རང་ལུགས་སུ་བཞེད།

ཕྱི་ལོ་ ༨༢༤ ཤིང་ཕོ་འབྲུག་གི་ལོ་ལ་བཀོད་པའི་དཀར་ཆག་ལྡན་དཀར་མར་གང་པོ་སོགས་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་བརྒྱ་པ་དང་བསོད་ནམས་སྟོབས་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད། ཕག་མོའི་རྟོགས་བརྗོད། འཕགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཤེས་ལྡན་གྱི་མདོ་བཅས་ཀྱི་མཚན་བྱུང་བས་རྟོགས་བརྗོད་དེ་བཞི་ཁྲི་སྲོང་གི་སྐུ་སྐྱོད་ཅམ་ལ་བསྒྱུར་ཟིན་པ་རིགས་པས་གྲུབ་ཅིང་། པཎྜིཏ་ཛི་ན་མི་ཏྲ་དང་མཉམ་དུ་ལོ་ཙྪ་བ་ཞང་ཡེ་ཤེས་སྡེ་དང་དེ་བ་ཅན་དྲ་སྡེ་ལྷའི་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟོགས་བརྗོད་བསྒྱུར་གནང་འདུག

4. འདིའི་འབྲུག་ལོ་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༨༢༤ པ་ཤིང་ཕོ་འབྲུག་ཡིན་པ་བསྟན་རྩིས་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ཤོག་གྲངས་ ༢༣༥ པར་གསལ།
5. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྣ་ཚོགས། ཇོ ༣༩༥ བ ༧ པར་གསལ།
6. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྣ་ཚོགས། ཅོ། ༢༣༢ བ ༢ པར་གསལ།

ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་གིས་དགུང་ལོ་སུམ་ཅུར་སླེབས་པའི་སྐབས་སུ་ལོ་ཙྪའི་ལས་བྱེད་པའི་འགོ་ཚུགས་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན། ལོ་དེ་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༩༥༨ མི་ཕག་ལ་འཁེལ། ལོ་ཆེན་དགུང་གྲངས་གོ་བརྒྱད་སོན་པའི་ཤིང་ལུག་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༥༥ པ་ལ་མྱ་ངན་འདས་ཤིང་དེའི་སྔོན་གྱི་ལོ་བཅུ་གྲངས་ཙམ་ལ་སློབ་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་གཞོལ་བས་ལོ་ཙྪའི་ལས་མ་གནང་ངམ་སྙམ། དེ་ཡང་སྐུ་ན་གཞོན་པའི་སྐབས་སུ་རང་གིས་བསྒྱུར་བ་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་། དགུང་ན་མཐོན་པོར་སླེབས་པའི་སྐབས་བསྟན་པའི་བུ་བ་སློ་མང་ལ་བརྟེན་སློབ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བ་ལ་འགྱུར་བཅོས་གནང་བ་གཙོ་བོར་བྱས་སམ་སྙམ། བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་ལོ་ཙྪ་བ་རིམ་བྱོན་གྱི་མཚན་ཐོ་བཀོད་པའི་གྲས་ལོ་ཆེན་གྱི་སྔོན་དུ་ལོ་ཙྪ་བ་ང་ལྔ་དང་། ལོ་ཆེན་རང་ཉིད་ང་དྲུག་པ། དེ་ནས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གསུམ་པ་ལོ་ཙྪ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན། བརྒྱ་དང་ཞི་དགུ་པ་ཤེས་རབ་ལེགས་པ། བརྒྱ་དང་དོན་དྲུག་པ་ས་པཎ་སོགས་འབྱུང་བ་ལ་གཞིགས་ན་ལོ་ཙྪ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་དང་ཤེས་རབ་ལེགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཙམ་ལ་ལོ་ཙྪའི་ལས་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན་པར་རྟོག ལོ་ཙྪ་བ་འདི་གཉིས་ཀྱི་འགྱུར་ལ་ཡང་ལོ་ཆེན་གྱིས་འགྱུར་བཅོས་གནང་འདུག་པས་ལོ་ཆེན་ཞལ་བཞུགས་དུས་བསྒྱུར་ཟིན་པར་མངོན། དེ་ཙམ་གྱི་རྟོག་དཔྱོད་ཅིག་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་ལོ་ཚིགས་ཤེས་བདེའི་སླད་ཚོད་དཔག་བྱས་པ་དེ་སྒྲར་ཡང་རེའུ་མིག་ཏུ་བྲངས་ན།

དེབ་འདིའི་ཤོག་གྲངས་ ༡༠༥ - ༡༠༩ ན་ཟུར་དུ་གསལ་བའི་རེའུ་མིག་ལ་གཟིགས།

གསུམ་པ། འགྱུར་རྩོམ་རྟོགས་བརྗོད་ཁག་གཅིག་གི་ངོ་སྤྲོད།

དེ་ལྟར་རྟོགས་བརྗོད་འདི་དག་གི་འགྱུར་དུས་སོགས་ལ་རགས་བཤད

མདོར་བསྡུས་ཙམ་ཟིན་ནས། ད་ནི་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་བརྗོད་པ་ལ་ཞུགས་ན། སྤྱིར་རྟོགས་བརྗོད་འདི་དག་ཀྱང་འགྱུར་ཡིག་སྔ་འགྲོས་ལྟར་དུས་རབས་རེ་རེ་ནས་འགྱུར་བཅོས་རེ་རེ་བྱས་པའི་དབང་གིས་ཐོག་མའི་ལོ་ཙྪ་བའི་འགྱུར་འགྲོས་མངོན་མི་ཐུབ་པ་དང་། སྐད་གསར་བཅད་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་དབང་གིས་ཐོག་མའི་མིང་ཚིག་ཀྱང་དེ་ཙམ་མངོན་མི་ཐུབ་པ་བཅས་ལ་བརྟེན། ཕྱི་རབས་བསྒྱུར་ཡིག་གི་རྣམ་པ་ལས་གནའ་བོའི་འགྱུར་གཤིས་དེ་ཙམ་མེད་པ་འདྲ། ཡིན་ནའང་རྩ་བའི་ཆ་ནས་དུས་རབས་རེ་རེའི་སྐབས་གསར་དུ་བསྒྱུར་བའི་རྩོམ་འགྲོས་ལ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྤུས་ཀ་དག་པོ་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་མངོན་གྱི་འདུག གཤམ་ནས་འདིར་འཁོད་པའི་རྟོགས་བརྗོད་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱ་གང་ཡིན་དང་ཚིག་འགྲོས་གང་འདྲ་ཡོད་མེད་ཙམ་གཙོ་འཛིན་བྱེད་པའི་ཞོར་ལ་དཔེ་མཚོན་རེ་ཟུང་འགོད་པ་བཅས་ལས་སྐབས་དོན་རགས་བཤད་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

༡ འཕགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཤེས་ལྡན་གྱི་མདོ།[7]

དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས་སུ་རྒྱ་གར་མཁན་པོ་བིདྱཱ་ཀ་ར་སིངྷ་དང་སརྦ་ཛྙཱ་དེ་བ། ཞུས་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙྪ་བ་སྐ་པ་དཔལ་བརྩེགས་བཅས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་འཕགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཤེས་ལྡན་གྱི་མདོ་ཞེས་པ་ནི་ལྷ་ཡི་བུ་ཞིག་འཆི་ལྟས་ལས་ཕག་མོའི་མངལ་དུ་ཕག་གི་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་མཐོང་ནས་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་སྐབས་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སྐྱབས་པར་གསོལ་བ་དང་། བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་

7. སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྡེ། ཨཾ ཤོག་གྲངས། ༣༨༧ ནས ༣༨༩ བར་ཤོག་ལྡེབ་གསུམ་བཞུགས།

སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ཤིག་ཅེས་སྐུལ་བ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་ཕག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ལས་གྲོལ་ཏེ་དགའ་ལྡན་གྱི་ལྷར་སྐྱེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཞིག་རེད།

འདིའི་རྩོམ་འགྲོས་ལ་ནི་མདོ་མཛངས་བླུན་སོགས་སུ་འབྱུང་བའི་སྐྱེས་རབས་དང་འདུལ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཁག་གི་ཆིག་འགྲོས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།

༣ ཕག་མོའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།[8]

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཛི་ན་མི་ཏྲ་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་ཙྪ་བ་ཞང་ཡེ་ཤེས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་ཕག་མོའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ནི་བརྗོད་བྱ་དང་རྩོམ་འགྲོས་འཕགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཞེས་ལྡན་གྱི་མདོ་དང་འདྲ་བ་གང་ཞིག་ལ་བྱུང་རིམ་ཐད་བར་ཁྱད་རེ་ཟུང་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།

༤ གང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་བརྒྱ་པ།[9]

རྒྱ་གར་མཁན་པོ་ཛི་ན་མི་ཏྲ་དང་ལོ་ཙྪ་བ་བན་དེ་དེ་བ་ཙནྡྲ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་གང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་བརྒྱ་པ་ཞེས་པ་འདི་ནི་གང་པོ་བཟང་པོ་དང་གྲགས་ལྡན་མ་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་བརྒྱ་ཡི་རྟོགས་བརྗོད་རིགས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཀོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་གང་ཟག་བཅུ་རེའི་རྟོགས་བརྗོད་བཅུ་ལ་བཅུ་ཚན་ཅན་གྱི་སྡེ་ཚན་རེ་བྱས་ཤིང་སྡེ་ཚན་རེ་རེ་ལ་སྡོམ་རེ་རེ་བཅས་བཀོད་

8. སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྡེ། ཨཾ ཤོག་གྲངས། ༣༩༠ ནས ༣༩༡ བར་ཤོག་ལྡེབ་གཅིག་དང་ཕྱེད་བཞུགས།

9. སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྡེ། ཨཾ ཤོག་གྲངས། ༡ ནས ༣༥༦ བར་བཞུགས།

འདུག དཔེར་ན་སྐྱེ་ཚན་དང་པོའི་སྐོར་ལ།

གང་པོ་བཟང་དང་གྲགས་ལྡན་མ། |
ལི་ལོ་ཙན་དང་དེད་དཔོན་རྣམས། |
ཟླ་བ་ཆེ་བ་པད་མ་དང་། |
པཉྩ་ལ་དང་བདུག་པ་དང་། |
རྒྱལ་པོ་མཇུག་ཏུ་སྨྲས་པ་སྟེ། |
འདི་ནི་སྐྱེ་ཚན་བསྡུས་པ་ཡིན། |

ཞེས་འབྱུང་བ་འདི་འདྲ་ཞིག་སྐྱེ་ཚན་ལྷག་མ་དགུ་ལ་ཡང་བཀོད་འདུག དེ་ཡང་གང་པོའི་རྟོགས་བརྗོད་དང་གྲགས་ལྡན་མའི་རྟོགས་བརྗོད། ལི་ལོ་ཙན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད། དེད་དཔོན་ཞིག་གི་རྟོགས་བརྗོད། ཟླ་བའི་རྟོགས་བརྗོད། ཆེ་བ་ཞེས་པས་ཚོང་དཔོན་གྱི་བུ་ཆེ་བ་ཞེས་པ་ཞིག་གི་རྟོགས་བརྗོད། པད་མ་ཞེས་པས་ཀུན་དགའ་ར་བ་སྐྱོང་མཁན་ཞིག་གིས་སངས་རྒྱས་ལ་པད་མ་ཕུལ་བའི་རྟོགས་བརྗོད། པཉྩ་ལ་ཞེས་པས་པཉྩ་ལའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གི་རྟོགས་བརྗོད། བདུག་པ་ཞེས་པས་ནང་པའི་དགེ་བསྙེན་ཞིག་དང་ཕྱི་རོལ་རྫོགས་བྱེད་པའི་དགེ་བསྙེན་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་དོན་ལ་རྩོད་པའི་སྐབས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་རྫོགས་བྱེད་པ་ཕམ་པར་བྱས་ཏེ་ནང་པར་ཚུད་པའི་ཕྱི་རོལ་རྫོགས་བྱེད་པའི་དགེ་བསྙེན་ཞིག་གི་རྟོགས་བརྗོད། རྒྱལ་པོ་ཞེས་པས་ཀོ་ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲ་གཉིས་གཡུལ་བཀྱེ་བས་གསལ་རྒྱལ་ཕམ་པའི་ཆེ་གསེར་མང་པོ་སྤྲད་དེ་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་ལ་རོགས་བྱེད་མཁན་གྱི་ཚོང་པ་ཞིག་གི་རྟོགས་བརྗོད་བཅས་བསྟན་ཡོད།

དེ་ལ་གྲགས་ལྡན་མའི་རྟོགས་བརྗོད་སྐོར་མཚོན་ཙམ་ཞུས་ན། སངས་

རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་ལྷ་མི་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱས་བསྐོར་ཏེ་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་སྤྲེའུ་རྫིང་གི་འགྲམ། ཁང་པ་བརྩེགས་པ་ན་བཞུགས་པའི་ཚེ། བསོད་སྙོམས་ཀྱི་སླད་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ཞུགས་ཏེ། དམག་དཔོན་སེང་གེའི་ཁྱིམ་གྱི་གདན་བཤམས་པ་ལ་བཞུགས་ནས་བསོད་སྙོམས་མཛད། དེར་དམག་དཔོན་སེང་གེའི་མནའ་མ་གྲགས་ལྡན་མ་ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུའི་ཡོན་ཏན་ལ་དད་དེ། རང་གི་གྲོས་པོ་དམག་དཔོན་སེང་གེ་ལ། ང་ཡང་ཡོན་ཏན་འདི་འདྲ་ཡོང་བའི་ཐབས་ཡོད་དམ་ཞེས་དྲིས་སྐབས། དམག་དཔོན་གྱིས། མོས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་རེ་ནས། བུ་མོ། གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱིས་རྒྱུ་ཡང་དག་པ་བླངས་ན་འདི་འདྲ་བར་འགྱུར་རོ།། ཞེས་གསེར་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་མང་དུ་སྤྲད། གྲགས་ལྡན་མས་དེ་རྒྱུར་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་འཁོར་བཅས་ལ་བསོད་སྙོམས་ཕུལ་ཏེ་སྨོན་ལམ་བཏབ། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཞལ་འཛུམ་པ་མཛད་པ་དང་ཞལ་ནས་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ་ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོས་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས། ཀུན་དགའ་བོས་རྒྱུ་དྲིས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གྲགས་ལྡན་མའི་དགེ་རྩ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པར་འགྱུར་ཅེས་ལུང་བསྟན་བཅས་ནི་རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་བརྗོད་བྱར་བྱས་ཡོད། རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་གོ་རིམ་ནི་གོ་རིམ་ཁྲིགས་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་གང་ཞིག་ལ་རིམ་པ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན།

དང་པོ། གནས་གང་དུ་སངས་རྒྱས་འཁོར་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་བསྐོར་ཏེ་བཞུགས་པ།

གཉིས་པ། རྟོགས་པ་བརྗོད་རྒྱུའི་མི་སྣ་དང་སངས་རྒྱས་བར་གྱི་བྱུང་བ་དངོས།

གསུམ་པ། སངས་རྒྱས་ཞལ་འཛུམ་པ་དང་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་གཞན་དོན་བྱས་པ།

བཞི་པ། ཀུན་དགའ་བོས་རྒྱུ་རྐྱེན་དྲིས་པ།

ལྔ་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པ། བཅས་ཡིན་ཞིང་རྟོགས་བརྗོད་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཡང་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན། ཚོམ་འགྲོས་ནི་གོང་གི་རྟོགས་བརྗོད་ཁག་དང་མཚུངས་སོ།། འདི་ནི་རྟོགས་བརྗོད་འགྱུར་ཡིག་ཁྲོད་ཀྱི་མང་ཤོས་རེད།

༨ བསོད་ནམས་སྟོབས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།[10]

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཛི་ན་མི་ཏྲ་དང་ལོ་ཙྪ་བ་དེ་བ་ཙནྡྲ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་བསོད་ནམས་སྟོབས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཞེས་པ་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་དང་ཤཱ་རིའི་བུ་སོགས་ཀྱི་འཁོར་ཁ་ཤས་ཀྱིས་མིའི་མི་ཚེའི་ནང་དགོས་མཁོ་ཆེ་ཤོས་ཤེས་རབ་ཡིན་དང་སྦྱིན་པ་ཡིན་སོགས་མ་མཐུན་པར་སངས་རྒྱས་ལ་དྲིས་པར། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྐབས་རེ་ཙམ་ལ་ཤེས་རབ་གལ་ཆེ་བ་སོགས་ཡོད་ནའང་སྤྱིར་སྦྱིན་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁོ་ཆེ་ཞིང་བསོད་ནམས་ཡོད་ན་ཅི་བསམ་འགྲུབ་པའི་དགེ་མཚན་ཡོད་ཅེས་སྟོན་སླད་སྔོན་གྱི་བྱུང་བ་བརྗོད་པའི་རབས་ལ་ཞུགས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་སྟོབས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ཚོམ་འགྲོས་སྔ་མ་རྣམས་དང་མཚུངས། (འདིར་མི་ཚེའི་ནང་ཤེས་རབ་དཔེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དཔེན་པ་ཞེས་འདུག་པ་མཁོ་ཆེ་བ་དང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བདེ་སྙིང་དུ་བཤད།)

༩ གསེར་མདོག་གི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།[11]

---

10. སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྡེ། ཨཿ ཤོག་གྲངས། ༡ ནས ༣༣ བར་བཞུགས།

11. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། འདུལ་བ། སུ། ཤོག་གྲངས་ ༡༧༣ ནས་ ༣༣༧ ཤོག་ལྡེབ་ལྔ་བཅུ་ང་ལྔ་ཙམ་བཞུགས།

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཀྵེ་མེནྡྲ་བྷ་དྲ་དང་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་གསེར་མདོག་གི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ཀུན་དགའ་བོས་བསྟན་པ་སྐྱོང་བའི་སྐབས་ཤིག་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་དེད་དཔོན་ཉི་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བུ་མེད་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ། བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་བསྐུལ་བ་ལྟར་འཆི་ལྟས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ལྷ་ཡི་བུ་ཞིག་དེའི་ཁྱིམ་དུ་སྐྱེས། ལུས་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་བྱུང་བས་གཞོན་ནུ་གསེར་མདོག་ཏུ་མཚན་གསོལ་བ་དེ་དང་ཀུན་དགའ་བོ་གཉིས་བར་གྱི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཁྱིའུ་གསེར་མདོག་གི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཡིན། འདིའི་རྩོམ་འགྲོས་ལ་ནི་རྟོགས་བརྗོད་སྔ་མ་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བའི་བཅད་ལྷུག་སྤེལ་མར་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཆིགས་བཅད་ཀྱི་མང་ཚད་སྔར་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་ཁག་ལས་བཀྲལ་བར་གྱུར་ཡོད། དེ་ཡང་རྣམ་པ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་སྟེ།

དེང་ནི་ཉོན་མོངས་བུད་ཤིང་ཀུན། །
ཡེ་ཤེས་མེ་ཡིས་བསྲེག་པར་བྱ། །[12] ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དཔེ་རྒྱན་དང་།
ཡང་།
ཆླ་བ་རྒྱས་པའི་མདངས་འཕྲོགས་ཤིང་།།
ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ་དག་འདྲའི་མིག །
བུ་ཡི་གདོང་གི་པད་མ་ནི། །
མཐོང་བ་དེ་ནི་བལྟ་བར་བྱ། །[13] ཞེས་གཟུགས་རྒྱན་དང་དཔེ་རྒྱན་སྤེལ་

12. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། འདུལ་བ། སུ། ཤོག་གྲངས་ ༡༩༨ ན ༡ པོར་གསལ།
13. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། འདུལ་བ། སུ། ཤོག་གྲངས་ ༡༩༦ བ ༧ པར་གསལ།

མ་འདི་འདྲ་བ་ཡང་སྣང་། དེས་ན་སྐབས་འདི་ཙམ་ལ་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་ལ་སྙན་ངག་གི་ཤན་ཞུགས་པའི་འགོ་ཚུགས་ཡོད་པར་སྙམ། རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་རྩོམ་པ་པོ་མི་གསལ།

༦ ཀུ་ན་ལའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།[14]

རྒྱ་གར་མཁན་པོ་པད་མ་ཀ་ར་བརྨ་དང་ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་ཀུ་ན་ལའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་འདིའི་བརྗོད་བྱ་དང་རྩོམ་འགྲོས་གོང་དུ་ཐོར་ཙམ་བྲིས་ཟིན་པ་དེས་འཐུས་པར་བྱས་སོ།།

༧ སྟག་རྣའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།[15]

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཨ་ཛི་ཏ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ་དང་ལོ་ཙཱ་སེང་ཀར་དགེ་སློང་ཤཱཀྱ་འོད་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་སྟག་རྣའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་འདི་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་བསོད་སྙོམས་ཟིན་ནས་ཆུ་མིག་ཅིག་ཏུ་ཆུ་ཡི་སླད་ཕྱིན་པ་དང་དེར་གདོལ་བའི་བུ་མོ་གཟུགས་བཟང་མོ་བྱ་བ་ཞིག་གིས་ཆུ་ལེན་པ་དང་འཕྲད། ཀུན་དགའ་བོས་བཟང་མོ་ཆུ་བྱིན་ཅེས་བསླང་བ་དང་། མོས་ང་གདོལ་བ་ཡིན་ཞུས། ཀུན་དགའ་ངོས་ངས་རིགས་གང་ཡིན་དྲིས་མེད། ཆུ་བྱིན་ལབ་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པས། མོས་ཆུ་བྱིན། དེ་ནས་མོ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་སེམས་ཆགས་ཏེ་ཀུན་དགའ་བོའི་ཕྱི་བཞིན་འབྲངས་པ་སོགས་བྱས་པའི་མཐར་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་

14. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། འདུལ་བ། སུ། ཤོག་གྲངས་ ༣༣༧ ནས་ ༣༤༠ བར་ཤོག་ལྡེབ་བཅུ་གཉིས་བཞུགས།

15. སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྡེ། ཨཿ ཤོག་གྲངས། ༣༣༣ ནས ༣༧༩ བར་ཤོག་ལྡེབ་ཞེ་ལྔ་བཞུགས།

གྱིས་དེའི་སྔོན་གྱི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ་ཀུན་དགའ་བོའི་སྐྱེ་བ་སྔོན་མ་རྒྱལ་བུ་སྟག་ཟླའི་བྱུང་བ་གསུངས་པའི་རྟོགས་བརྗོད་སྡེ་ཚན་ཞིག་ཡིན། འདི་ཡང་རྩོམ་འགྲོས་སྔ་མ་རྣམས་དང་མཚུངས།

༨ འཕགས་པ་དགའ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།[16]

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོས་ཨ་ཛི་ཏ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ་དང་དགེ་སློང་ཤཱཀྱ་འོད་གཉིས་གྱིས་བསྒྱུར་བའི་འཕགས་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་འདིའི་ནང་སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱ་ལོན་པའི་སྐབས་སུ་བྱོན་པའི་དགེ་སློང་དགྲ་བཅོམ་པ་དགའ་བའི་བཤེས་གཉེན་བྱ་བ་ཞིག་མྱ་ངན་འདའ་བའི་ཚེ་འཁོར་རྣམས་ལ་མ་འོངས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་བཅུ་དྲུག་གིས་སྐྱོང་བར་འགྱུར་སོགས་གསུངས་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བཀོད་པ་གང་ཞིག་ལ་སྙན་ངག་གི་རྣམ་པ་གང་ཡང་མེད་པར་ཚིག་ལྷུག་རྐྱང་གིས་བྲིས་པའི་རྩོམ་འགྲོས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།

༩ དཔལ་གྱི་སྡེའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།[17]

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཛྙཱ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ་དང་ལོ་ཙཱ་བ་དགེ་སློང་ཤེས་རབ་ལེགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་དཔལ་གྱི་སྡེའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལ་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་

16. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། འདུལ་བ། སུ། ཤོག་གྲངས་ ༣༤༠ ནས་ ༣༤༤ བར་ཤོག་ལྷེབ་བཞི་ཙམ་བཞུགས།
17. སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྡེ། ཨཿ ཤོག་གྲངས། ༣༣ ནས ༥༠ བར་ཤོག་ལྷེབ་བཅོ་བརྒྱད་བཞུགས།

གིས་འགྱུར་བཅོས་བྱས་པ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་སྔོན་གྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གྱི་སྙིར་སྐྱེ་བ་བླངས་པའི་སྐབས་སྐྱ་ལུས་བཏང་བའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྙེ་ཚན་ཞིག་ལ་རྩོམ་འགྲོས་སྤྱི་མ་རྣམས་དང་མཚུངས།

༡༠ ཟླ་བའི་འོད་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།[18]

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་དྷརྨ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ་དང་ལོ་ཙཱ་བ་དགེ་སློང་ཤེས་རབ་ལེགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་ཟླ་འོད་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལ་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་གིས་འགྱུར་བཅོས་བྱས་པ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཤཱ་རིའི་བུས་སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཤེས་ཏེ་མ་བཟོད་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྔོན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ན། འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུ་རྐྱེན་ཞུས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རང་ཉིད་སྔོན་རྒྱལ་པོ་ཟླ་འོད་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་པའི་སྐབས་སུ་ཤཱ་རིའི་བུ་བློན་པོའི་མཆོག་ཟླ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པར་སྐྱེས་པའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཞིག་ཡིན།

༡༡ མ་ག་དྷ་བཟང་མོའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།[19]

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་དྷརྨ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ་དང་ལོ་ཙཱ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་གྱིས་བསྒྱུར་བའི་མ་ག་དྷ་བཟང་མོའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལ་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་གིས་འགྱུར་བཅོས་བྱས་པ་དེ་ནི་ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་བུ་མོ་མ་ག་དྷ་

---

18. སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྡེ། ཨཿ ཤོག་གྲངས། ༣༣ ནས་ ༣༡ བར་ཤོག་ལྡེབ་དགུ་བཞུགས།

19. སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྡེ། ཨཾ ཤོག་གྲངས། ༣༦༡ ནས་ ༣༦༨ བར་ཤོག་ལྡེབ་ཕྱེད་དང་བདུན་བཞུགས།

བཟང་མོ་ཞེས་པ་མུ་སྟེགས་གཅེར་བུ་པའི་ཁྱིམ་ཞིག་ལ་མནའ་མར་ཕྱིན་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་བསྙེན་བཀུར་བའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་གང་ཞིག་ལ་རྩོམ་འགྲོས་སྔ་མ་རྣམས་དང་མཚུངས་སོ།།

༡༣ གཞོན་ནུ་མ་བདུན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།[20]

འགྱུར་བྱུང་མེད་ཅིང་གསང་བ་བྱིན་གྱིས་བརྗམས་པའི་གཞོན་ནུ་མ་བདུན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་མདོ་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་བརྩམས་པ་ཞིག་རེད། ཡིན་ན་ཡང་གཞི་བཅོལ་སའི་མདོ་གང་དུ་ཡོད་མེད་འཚོལ་ཞིབ་བྱེད་རྒྱུ་མ་བྱུང་། དེ་ཡང་སྔོན་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུངས་ཀྱི་སྐབས་རྒྱལ་པོ་ཀྲི་ཀྲི་ཞེས་པ་ལ་བུ་མོ་བདུན་ཡོད་པ་དེ་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ལ་ཡིད་སྐྱོ་ནས་རང་གི་ཕ་ལ་ཞུས་ཏེ་དུར་ཁྲོད་དུ་ཕྱིན་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་རྟོགས་བརྗོད་དུ་བྲངས་པ་ཞིག་རེད། འདིའི་རྩོམ་འགྲོས་ནི་ཚིག་བཅད་ལྷུག་སྤེལ་མ་གང་ཞིག་ལ་རྩོམ་ལུས་མང་ཆེ་བ་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་རྣམ་པར་བྲངས་པ་དང་། དེ་ཡང་རྣམ་པ་འདི་འདྲ་བ་དཔེར་ན།

འཇིག་རྟེན་གནས་པ་ཆུ་ནང་སོང་བའི་ཟླ་བའི་གཟུགས་བཞིན་གཡོ་བར་མཐོང་།།
འདོད་པ་ཁྲུས་པའི་སྦྲུལ་གྱིས་ལུས་སྦྲེལ་གདེངས་ཀའི་གྲིབ་མ་ལྟ་བུར་མཐོང་།།
འགྲོ་བ་འདི་དག་སྡུག་བསྔལ་མེ་ཡིས་ཀུན་ནས་འབར་བ་མཐོང་བས་ན།།
རྒྱལ་པོ་བདག་ཅག་ངེས་པར་འབྱུང་ལ་མངོན་དགའ་དུར་ཁྲོད་དག་ཏུ་མཆི།།[21]

---

20. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། འདུལ་བ། སུ། ཤོག་གྲངས་ ༣༤༦ ནས་ ༣༥༣ བར་ཤོག་ལྡེབ་བདུན་བཞུགས།
21. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། འདུལ་བ། སུ། ཤོག་གྲངས་ ༣༤༦ བ ༥ པར་གསལ།

ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་གཞི་དཔེ་རྒྱུན་གང་ཞིག་ལ། **ཆུ་ནང་སོང་བའི་ཟླ་བའི་གཟུགས་བཞིན་**སོགས་ཚིག་རྒྱན་གྱི་ནུས་པ་མང་ཙམ་འབྱུང་ཞིང་སྤྲིན་གྱི་ཕོ་ཉ་ལ་སོགས་པའི་རྩོམ་འགྲོས་ཡོད་པ་དང་། ཚིག་ལྷུག་གི་རྣམ་པ་ཡང་འདི་ལྟར། "གོས་དཀར་པོ་ཕྲ་ཞིང་རབ་ཏུ་འཕྱང་བ་གྱོན་པས་ཆུ་བོ་ཀླུང་གི་ཤུགས་ཀྱིས་བསྐྱོད་པའི་དབུ་བའི་ཕྲེང་བ་ལྟ་བུའམ། སྟོན་ཀའི་མཚན་མོ་ཟླ་བའི་འོད་ཀྱི་གོས་ཀྱིས་བཀབ་པ་ལྟ་བུའམ། རྔང་སྲོང་སྐྱི་བདུན་གྱི་སྐར་མ་རང་གི་འོད་ཀྱི་དྲ་བས་གཡོགས་པ་ལྟ་བུའམ།"[22] ཞེས་བུ་མོ་བདུན་གྱིས་རྒྱན་ཆ་སོགས་དོར། གོས་དཀར་པོ་གྱོན་ནས་དུར་ཁྲོད་ལ་འགྲོ་བའི་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཚོན་པར་གསུངས་པ་ལ་ཡང་རྒྱན་ཚིག་གི་ནུས་པ་བཙན་པས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་སྙན་ངག་གི་ཉམས་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལྟར་ན་ད་ཡོད་བཀའ་བསྟན་ཁྲོད་དུ་འཁོད་པའི་འགྱུར་རྩོམ་རྟོགས་བརྗོད་འདི་དག་ནི་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་གྲུང་ཉམས་དོད་ཅིང་སྙན་ངག་གི་རྣམ་པ་ཕྱོགས་ཆེ་བའི་སྣང་ཚུལ་ཞིག་འདུག་ལ། རིམ་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་བརྒྱུད་ལམ་དང་བསྡོངས་ནས་སྙན་ངག་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་དེ་ཁ་བ་རི་བའི་འཛིག་རྟེན་དུ་སླེབས་རྒྱུར་ཤུགས་རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།། །།

---

22. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། འདུལ་བ། སུ། ཤོག་གྲངས་ ༣༠༧ ན ༡ པོར་གསལ།

འབྲེལ་ཡོད་འགའ་ཞིག་ལ་དཔྱད་པ།

དང་པོ།

འགྱུར་རྩོམ་སྐད་ངག་གི་འཕེལ་རིམ་སྐྱོར་བསྟན་པ།

དེ་ཡང་བོད་དུ་བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་དུས་མགོར་བྱུང་བའི་མཁས་པ་གྲགས་ཆེན་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་(970-1067)དང་འབྲོག་མི་ལོ་ཙཱ་བ་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས། (993-1077)མར་པ་ལོ་ཙཱ་བ་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས་(1012-1092)སོགས་ཀྱི་བརྩམས་ཆོས་དང་འགྱུར་ཆོས་དག་གི་ཁྲོད་འགྱུར་རྩོམ་སྐད་ངག་གི་ཉམས་ལས་དྭངས་པ་ཆེས་དཀོན་ཞིང་། མི་ལ་རས་པའི་(1040-1123)མགུར་རྩོམ་སོགས་ཀྱི་རྩོམ་འགའ་ཞིག་ཀུང་དེ་མཚུངས་སུ་སྣང་ངོ་།། འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ཇོ་བསྟོད་དང་བསླབ་བྱ་སོགས་ཀྱི་གསུང་གྲས་སུ་ཡང་ཁ་ཤས་ལ་མགུར་རྩོམ་གྱི་ཉམས་ཡོད་ཅིང་། ཁ་ཤས་ལ་སྒྲ་འདྲ་མཚུངས་སྦྱོལ་བའི་སྒྲ་རྒྱན་དང་དཔེ་དོན་གྱི་ཉམས་བཏོད་པའི་དོན་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པ་ཡོད་པ་ཡང་སྣང་མོད་གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་རྩོམ་འགྲོས་དེ་དག་འགྱུར་རྩོམ་སྐད་ངག་ལས་རྣམ་པ་གཞན་ཞིག་ཆགས་འདུག

ཤོང་སྟོན་གྱིས་ཕྱི་ལོ་ 1269 ཙམ་ལ་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་དེ་སྐད་ངག་གི་ཉམས་ཞུལ་དུ་བྱུང་བའི་བསྟན་བཅོས་འདི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་བསྒྱུར་གནང་བ་དེ་ནི་ངེས་པར་དུ་གཞི་རྩའི་ཤེས་ཡོན་མི་དམན་པ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད་སྙམ། དེ་ཡང་ཤོང་སྟོན་ཁོ་རང་ལ་སྐད་ངག་བསྒྱུར་རྩལ་ལས་འགོངས་པའི་སྐད་ངག་རྩོམ་རྩལ་ཡོད་དགོས་པ་མ་ཟད། ཁོང་ལས་རྩོམ་རྩལ་མཐོ་བའམ་ཁོང་དང་རྩོམ་རྩལ་མཉམ་པའི་གང་ཟག་ཀུང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད་

དགོས་ཀྱི་རིད་སྣམ། དུས་སྐབས་འདིའི་ཡར་སྟོན་དུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཚོའི་བརྩམས་གཞུང་ཁྲོད་འགྱུར་རྩོམ་སྐད་ངག་གི་ཉམས་ཡོད་པ་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་དུས་ཐོག་མ་ལྷ་བུར་ས་སྐྱ་ན་རིམ་གྱི་གསུང་ལས་མངོན་གྱི་འདུག དུས་རབས་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་པའི་སྐབས་སུ་བསྒྱུར་བའི་འགྱུར་གཞུང་དག་གི་ཁྲོད་དུ་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་བསྟོད་ཚོགས་དང་གཞུང་ལུགས་གང་མང་ཞིག་སྣང་ཡང་དེ་དག་ལ་སྙན་ངག་གི་བྲོ་ཉམས་ཐོན་པ་དེ་ཙམ་མི་སྣང་།

ས་སྐྱ་བ་ན་རིམ་གྱི་གསུང་ལས་ཐོག་མར་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོའི་(1092-1158)གསུང་འབུམ་ཁྲོད་དུ་བྱུང་། ས་ཆེན་ཀུན་སྙིང་ལ་ཚིག་རྒྱལ་གྱིས་རྣམ་དཔྱོད་ཟླ་བྲལ་དུ་མཚོན་པའི་སྐད་ངག་སྒྲ་རྒྱལ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་མངའ་བ་ཡིན་ནམ་གང་ལྟར་ཁོང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡབ་འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་(1034-1102) ལས་སྒྲ་དང་སྡེབ་སྦྱོར་སོགས་གསན་འདུག་ཅིང་། ཡབ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོས་ནི་འབྲོག་མི་ལོ་ཙྪ་བ་དང་འགོས་ལོ་ཙྪ་བ་ཁྱུག་པ་ལྷས་བཙས། རྨ་ལོ་ཙྪ་བ། མལ་ལོ་ཙྪ་བ། བ་རི་ལོ་ཙྪ་བ་སོགས་བླ་མར་བསྟེན་ཏེ་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་སྦྱངས་འདུག (བ་རི་ལོ་ཙྪ་བ་རིན་ཆེན་གྲགས་འདི་ལས་ས་ཆེན་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་གསན་འདུག)

ས་ཆེན་གྱིས་སྙན་རྩོམ་བསྟོད་ཚོགས་ཀྱི་གྲས་སུ་བླ་མ་བི་རཱུ་པའི་བསྟོད་པ་དང་ཞང་སྟོན་ཆོས་འབར་ལ་བསྟོད་པ་གཉིས་སྣང་བ་ལ་འབུར་དུ་ཐོན་པའི་ཚིག་རྩལ་མངོན་འདུག དེ་ཡང་དཔེ་མཚོན་ཙམ་དྲངས་ན་ཞང་སྟོན་ལ་བསྟོད་པ་ལས།

ཡོན་ཏན་མཆོག་མངའ་གཞན་ལ་ཕན་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཅན། །
ཏིང་འཛིན་མཆོག་བརྙེས་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་མཐར་ཕྱིན་པ། །

དམ་པ་མཆོག་ཆོས་ཆོས་གཉིས་གྲུབ་པས་མངོན་ཤེས་དང་། །
རྫུ་འཕྲུལ་མཆོག་འབར་སྤྲས་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་ལ་འདུད། །[1]

ཅེས་བཀོད་ཡོད། འདི་ལ་ནི་དྲང་བོར་བརྗོད་པའི་རྒྱན་ཉམས་ལྡན་ཞིང་ཁྲང་པ་བཞི་ཀའི་ཚིག་འབྲུ་གསུམ་པ་ལ་མཆོག་མཆོག་ཅེས་སླེབས་པར་བྱས་པས་ཟུང་ལྡན་གྱི་ཉམས་ཀྱང་ཐོན་ཡོད། ད་དུང་འདིའི་ནང་དམིགས་བསལ་གྱི་ཉམས་ཤིག་སླེབས་པར་བྱས་ཡོད་པ་ནི་ཚིག་ཁྲང་ཕྱེད་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟོད་ཡུལ་གྱི་མཚན་ཆོས་འབར་ཞེས་པའི་མིང་འབྲུ་གཉིས་ཐོན་ཡོད་པས་མཚན་སྦྱིལ་སྒྲ་རྒྱན་གྱི་ཉམས་ཀྱང་ཡོད་པའོ།།

(མཚན་སྦྱིལ་སྒྲ་རྒྱན་ཞེས་པ་ནི་ཕྲན་གྱིས་གསར་འདོགས་བྱས་པའི་མིང་ཡིན། དེ་ཡང་གདགས་གཞིའི་སྐོར་ལ་བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་འཕེལ་རིམ་ནང་བརྗོད་བྱའི་དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་མིང་འབྲུ་རྣམས་ཚིགས་བཅད་ནང་བཀྲམས་ཏེ་རྩོམ་འབྲི་བའི་ལུགས་སྲོལ་ཞིག་དར་འདུག་པ་དེ་ལྟ་མོད་ད་ཕན་མིང་འདོགས་མཁན་བྱུང་མི་འདུག)

ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོའི་སྲས་ནི་སློབ་དཔོན་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ་(1142-1182)ཡིན། སློབ་དཔོན་འདིས་རྒྱ་སྡོམ་ཚུལ་ཁྲིམས་གྲགས་ལ་སྤྲིངས་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་ནང་། "ཡང་ནླ་ཆེན་གྱི་བསྟོད་པ། དགེ་བཤེས་གཉཀ་དང་། གཉན་ཕུལ་བྱུང་ལ་དབྱར་ཕུ་མ་གསུམ་གྱིས་ཞུས་ནས་བགྱིས་པ་དེ་ལ། སྙན་ངག་གི་རྒྱན་ཚང་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཡོད་པ་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱག་ཏུ་བྱུང་མཆི།"[2] ཞེས་འབྱུང་བ་འདི་ལ་གཞིགས་ན་དུས་སྐབས་འདི་ཙམ་ནས་སྙན་ངག་གི་རྒྱན་ཚང་མ་ཚང་གི་རྣམ་གཞག་ཅིག་བྱུང་

1. ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། ཀ ཤོག་གྲངས། ༣ བ ༨ ན་གསལ།
2. ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། ག ཤོག་གྲངས། ༧༤ བ ༣ ན་གསལ།

འདུག་ཀྱང་། དེ་ནི་དོན་རྒྱུན་སོ་ལྔ་ཚང་མ་ཚང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར་སྙན་ངག་གི་རྒྱན་ཉམས་ལྡན་པའི་དོན་ལ་གོ་དགོས་པ་འདྲ། སློབ་དཔོན་འདིའི་གསུང་ན་ཡང་བསྟོད་པ་སྙན་ངག་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས་འདིར་དཔེ་མཚོན་ཙམ་དྲངས་ན། བརྒྱད་པ་དང་བཅས་པ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ཞེས་པ་ལས།

གང་ཐུགས་ཀུན་ནས་དགའ་བའི་དཔལ་མངའ་བ། །
གང་གསུང་སྙིང་པོ་མཆོག་གི་ལམ་སྟོན་ཅིང་། །
གང་སྐུ་བལྟ་བས་མི་ངོམས་མཛེས་པའི་མཆོག །
སྐྱེས་ཆེན་བླ་མའི་ཞབས་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ། །[3]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་ཚིག་རྐང་ཐ་མ་གསུམ་གྱི་ཚིག་འབྲུ་དང་པོ་རྣམས་ལ་སྒྲ་རྒྱན་གྱི་ཉམས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནས་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ་ཞེས་པའི་མཚན་འབྲུ་རྣམས་མཚན་སྤེལ་སྒྲ་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པར་སྤེལ་ཡོད།

སློབ་དཔོན་བསོད་ནམས་རྩེ་མོའི་གཅུང་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་(1147-1216) གྱི་གསུང་འབུམ་ཁྲོད་ཀྱི་བསྟོད་ཚོགས་སུ་ཡང་རྩོམ་རིགས་འདིའི་གྲས་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་དེ་ཡང་བླ་མའི་བསྟོད་པའི་སྐབས་ཤིག་འདི་ལྟར།

ཁྱོད་ཉིད་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་འཁྲུངས་ནས། །
འགྲོ་ཀུན་དགའ་བའི་དཔལ་གྱིས་ཉེར་འཚོ་བ། །
དོན་གྱི་སྙིང་པོ་རྣམ་གྲོལ་མཆོག་བརྙེས་པའི། །
བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་བླ་མའི་ཞབས་ལ་འདུད། །[4]

3. ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། ག ཤོག་གྲངས། ༧༦ བ ༨ ན་གསལ།
4. ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། ཆ ཤོག་གྲངས། ༡༦༥ ན ༦ ན་གསལ།

ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་དེའི་རྗེས་སུ་ས་པཎ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་(1182-1251)མཆོག་ནི་ངག་གི་རིག་རྩལ་ལ་ཅི་དགར་དབང་བསྒྱུར་བའི་ངག་གི་དབང་ཕྱུག་ཆེ་བྲལ་ཞིག་སྟེ་ཁོང་གི་འགྱུར་རྩོམ་སྙན་ངག་གི་རྩོམ་གཤིས་ལ་ནི་འཇམ་ཤ་ཏོད་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་ཟེར་ཡངས་པའི་དམིགས་བསལ་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་ཡོད། འདིར་དཔེ་མཚོན་ཙམ་བཀོད་ན་ཚད་མ་རིགས་གཏེར་གྱི་མཇུག་རྩོམ་དུ།

སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་རྣམས་སུ་ཡང་དང་ཡང་།།
མཁས་པ་མཁས་པ་རྣམས་སུ་སྟོན་སྤྲངས་པས།།
ཚེ་འདིར་ལན་རེ་ཟུང་རེ་ཐོས་ཙམ་གྱིས།།
གཞུང་ལུགས་ཀུན་ཤེས་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ།།
ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ཕྱོགས་གླང་གྲགས་པའི་གཞུང་།།
མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་དེ་འགྲེལ་དང་བཅས་རྣམས།།
ལེགས་པར་རྟོགས་ཤིང་རྟོག་གེའི་ཚུལ་ཤེས་ནས།།
ཡང་དག་རིགས་མཚོན་རིགས་པའི་གཏེར་འདི་བསྒྲུབས།།[5]

ཞེས་ཚིག་ཀྲང་རེ་རེ་ལ་ཆོད་ཅིང་མ་ཆོད་པའི་ཟུང་ལྡན་གྱི་ཉམས་སླེབས་པར་བྱས་ཡོད་པ་འདིས་མཚོན་ཐུབ།

འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་(1235-1280)ས་པཎ་ལས་རིག་པའི་གནས་གསན་ཏེ་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་རྒྱས་ཤིང་། ཁྱད་པར་ས་པཎ་གྱིས་ཐ་སྙད་རིག་པའི་གནས་ཞེས་སྒྲ་དང་གདན་ཚིགས། སྙན་ངག་དང་ཚིག་གི་རྒྱན། རོལ་མོ་ལ་སོགས་པ་ལ་གཙིགས་ཆེན་མཛད་པའི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་

5. ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། ད ཤོག་གྲངས། ༣༨ བ ༥ ན་གསལ།

ནས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་འདི་བཞིན་རྩོམ་རྩལ་གྱི་འཕུར་ཤུགས་རྫོགས་པའི་མཁའ་ལྡིང་གཞོན་ནུ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ་རྩོམ་རིག་ནམ་མཁའི་མཐོངས་ནས་འཕུར་ལྡིང་གི་རོལ་གར་ཅི་ཡང་བསྒྱུར་བར་མཛད། དེའི་ཚུལ་ནི་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་ཕྱི་ལོ་ ༡༣༨༠ ལོར་བྲིས་པའི་ཡི་གེའི་མ་མོ་ལ་སློབ་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་པ་དང་། ཡང་ཀ་སོགས་སུམ་ཅུ་ལ་སློབ་བ་ཞེས་པའི་ཀ་རྩོམ་སྙན་ངག་ཁག་གཉིས་དང་། ཡི་གེའི་སྦྱོར་ཚུལ་ཞེས་པ་དབྱངས་ངེས་པའི་བྱ་དཀའ་བ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༣༥༩ ལོར་བྲིས་པའི་སྙན་ངག་བསྟོད་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་སྙན་དངགས་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་རྣམ་པར་བཀྲ་བ་ཞེས་པ་དེ་བཞིན་དེང་དུས་སྙན་ངག་མཁས་པས་ཀྱང་ཧེ་བཞིན་ཐོན་ཐབས་བྲལ་བའི་ཚིག་རྩལ་ལྡན་ཞིང་མི་ལོང་མའི་གཞུང་ལ་བྱང་ཆུབ་པའི་རྩོམ་མཁན་གྱི་ཉམས་དོད་པོར་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་འདུག དེ་ཡང་དཔེ་མཚོན་ཙམ་དྲངས་ན།

ཚིག་གི་སྦྱིབ་སྦྱོར་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ལ་ཚུལ་བཞིན་ཤེས་པའི་ཤེས་ལྡན་ཞིང་།།
དོན་གྱི་རིན་ཆེན་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོས་ཆེས་ཆེར་མཛེས་བྱེད་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས།།
གང་བློའི་ཁང་མཛེས་མཛེས་པར་རབ་སྤྲས་སྤྲོས་པས་སྤྲོས་པའི་ཡིད་དབང་ཕྱིར།།
གཞན་གྱི་སྙན་དངགས་ངག་གི་དཔལ་འཕྲོག་འཕྲོག་བྱེད་ཡིད་རབ་འཕྲོག་པ་སྤྲར།།[6]

ཞེས་ཚོད་ཅིང་མ་ཚོད་པ་དང་གནས་གཞན་ན་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་རྒྱན་བསྲིས་ནས་ངག་གི་འཁྲུག་ཆ་བརྟོན་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། སྙན་བསྟོད་འདིའི་རྩོམ་བྱང་དུ་འདི་ལྟར། "ཚུལ་འདི་ནི་ཀང་པ་ཐུང་ངུ་དང་། རིང་པོ་དང་། ཤིན་ཏུ་རིང་

6. ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། བ ཤོག་གྲངས། ༡༠༧ ན ༥ ན་གསལ།

པོ་རྣམས་སྤྲེལ་ཞིང་འབྱུང་བས་རྒྱ་མཚོའི་ རླབས་ཀྱི་ཕྲེང་བ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྲེབ་སྦྱོར་ཡིན་ལ”[7] ཞེས་རྒྱ་མཚོའི་རླབས་ཀྱི་ཕྲེང་བ་ལྟ་བུའི་སྤྲེབ་སྦྱོར་ཞེས་མིང་འདོགས་མཛད་འདུག

དེ་ལྟར་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ་ནས་བཟུང་ཤོང་སྟོན་གྱིས་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་བསྒྱུར་བའི་བར་གྱི་མི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་གཅིག་དང་ཕྱེད་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་ས་སྐྱ་གོང་མ་རྣམ་ལྔས་ཐ་སྙད་རིག་གནས་ཀྱི་ བློ་སྒོ་དམ་པོར་འཇུས་ནས་གསོ་སྐྱོང་གནང་ཞིང་། འཇིག་རྟེན་ན་གཞན་དྲིང་མི་འཇོག་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་ངར་ཤུགས་སྤྲད་དེ་འགྱུར་ཡིག་དང་འགྱུར་ཁུངས་ཀྱི་སྙན་ངག་ལ་ཕྱི་མོ་བྱས་པའི་རྩོམ་རིག་ངག་རྩལ་གྱི་རྣམ་པ་མང་པོ་གསར་བཏོད་མཛད། རྣམ་པ་དེས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་འགྱུར་རྩོམ་སྙན་ངག་ལ་མཚོངས་བསྐྱོད་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་བསྐུལ་བ་དང་མཉམ་དུ་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པའི་སྙན་པའི་གྲགས་པ་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་ཉམས་པ་མེད་པའི་རྨང་གཞི་བཏིངས་པ་རེད། དེ་ཡང་ཁོང་ཚོས་ཐོག་མར་དྲང་བོར་བརྗོད་པའི་ཚིག་གི་རྒྱན་ལ་སྒྲ་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པ་བསྲེས་བཏབ་ནས་རིག་པའི་འཕྲུག་རྩལ་ཐོན་པར་བྱས་ཤིང་། རྗེས་སུ་རིམ་གྱིས་དཔེ་རྒྱན་དང་གཟུགས་རྒྱན། རབ་རྟོག་སོགས་འཁྲུག་པོར་བརྗོད་པའི་སྙན་ངག་གི་ཉམས་ཐོན་པར་བྱས་ཏེ་འགྱུར་རྩོམ་སྙན་ངག་གི་དབུ་འཕང་དགུང་ལ་བཏེགས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་རྩོམ་རྩལ་དང་རྩོམ་འགྲོས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་དང་ལག་ལེན་འོག་ཤོང་སྟོན་གྱིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སྙན་ངག་གི་ཆུན་པོ་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་འདི་བཞིན་གསར་དུ་བསྒྱུར་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ཡང་རང་ཉིད་ལ་སྐྱེས་

7. ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། བ ཤོག་གྲངས། ༡༠༦ བ ༥ ན་གསལ།

སྲུངས་རྩལ་གྱིས་ཐོབ་པའི་རྩོམ་རྩལ་བཀོལ་ནས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནང་དུ་སླེབས་པའི་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་རྫོགས་སྙན་ངག་གི་རང་བཞིན་དུ་བསྒྲུབས་ཡོད། འདི་ནི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཤོང་སྟོན་གྱིས་གསར་རྩོམ་གནང་བའི་སྙན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་གར་སྐད་ཀྱི་སྙན་ངག་གང་ཞིག་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་ཙམ་མིན་པར་བོད་ཀྱི་ངག་རྩལ་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཏུ་བསྒྲུབས་པས་སོ།།

གཉིས་པ།

རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་རིག་གི་འཕེལ་རིམ།

བོད་དུ་བསྟན་པ་ཕྱི་དར་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་གསུང་རྩོམ་ཡོད་རིགས་ཀྱི་མཁས་པའི་ཁྲིད་ནས་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་(1004-1064)ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་དུ་བླ་མའི་བསྟོད་པ་འགའ་རེ་ལས་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་ཡིག་ཡོད་པར་མི་སྣང་ཞིང་། ས་ཆེན་ཀུན་སྙིང་གི་གསུང་དུ་ཡང་བསྟོད་པ་འགའ་རེ་དང་སློབ་དཔོན་མཚོ་སྐྱེས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྷ་བུ་རྣམ་ཐར་དང་ཆ་འདྲ་བ་འགའ་རེ་སྣང་མོད་དེ་དག་ཐོར་ཡོད་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་ཡིག་ལ་མ་དཔེ་བྱས་ནས་བྲིས་པ་ཞིག་མིན་པར་སེམས། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་དུ་བླ་མའི་བསྟོད་པ་ཁྱད་ཉིད་མ་ཞེས་པ་ཞིག་སྣང་བ་དེ་ནི་རྣམ་ཐར་དང་བསྟོད་པའི་གཞི་མཐུན་ཙམ་ལས་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་སྙམ། ད་དུང་བླ་མ་ས་སྐྱ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཅེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་གང་ཐད་ནས་རྟོགས་བརྗོད་འགྱུར་རྩོམ་ཁག་དང་ནམ་པ་འདྲ་ཡང་རྩོམ་པ་པོས་དེ་ལ་རྟོགས་བརྗོད་ཅེས་མིང་སྦྱོར་མཛད་མི་འདུག དེ་བཞིན་ས་པཎ་གྱི་གསུང་བསྟོད་ཚོགས་དང་རྣམ་ཐར་ཁག

ལ་ཡང་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་གྲས་སུ་བཏང་བ་མི་སྣང་ལ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་མར་མི་ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱི་གསུང་དུ་ཡང་རྟོགས་བརྗོད་ཅེས་མིང་བཏགས་པའི་རྩོམ་ཡིག་གང་ཡང་མི་སྣང་།

དེས་ན་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་ཡན་ལ་བྱུང་བའི་རྟོགས་བརྗོད་འགྱུར་རྩོམ་ཁག་གིས་བོད་ཀྱི་རྩོམ་པ་པོར་རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་ཡིག་འབྲི་རྒྱུར་སྐུལ་སློང་བྱས་མེད་པ་མ་ཟད་དེ་དག་གིས་བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་གི་འཕེལ་ཕྱོགས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་གང་ཡང་ཐེབས་མེད་པར་མངོན་ནོ།། དེ་ཙམ་གྱིས་སྐབས་འདིའི་འཕེལ་རིམ་བཤད་པ་འཐུས་པར་བྱས་ཤིང་གོང་དུ་འགྱུར་རྩོམ་སྙན་ངག་གི་འཕེལ་རིམ་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་ཕྱོགས་འདི་རོབ་ཙམ་ཞིག་ཤེས་པར་ནུས་སོ།།

གསུམ་པ།

རྟོགས་བརྗོད་དུ་འཁོད་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་བྱུང་བ།

དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་དབྱུག་པ་ཅན་གྱིས།

སྔོན་བྱུང་གཏམ་ལས་གྱུར་པ་འམ།།

ཅིག་ཤོས་ལེགས་པ་ལ་བརྟེན་པ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྔོན་བྱུང་གི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་ཞུགས་ཏེ་བྱུང་བའི་ཚིག་རྒྱན་གྱིས་སྤྲས་ཏེ་སྙན་དངགས་ཆེན་པོ་འདི་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདིར་འཁོད་པའི་གཏམ་རྒྱུད་དེ་དག་ནི་མདོ་མཛངས་བླུན་དང་ལས་བརྒྱ་པ། རྟོགས་བརྗོད་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལས་ཅི་རིགས་པར་བཏུས་པར་སྣང་། བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ཀྱང་། "སྐྱེས་རབས་(བསྟན་འགྱུར་སྐྱེས་རབས་གྲས་སུ་འཁོད་པ་)འདི་རྣམས་བྱུང་

ཆུབ་སེམས་དཔའི་འདུལ་བ་ཡིན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་བྲིས་ཀྱང་རུང་མོད་ཀྱི། བཀའ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་མཐའ་མའི་གསེབ་ནས་བཏུས་པ་ཤས་ཆེ་བར་སྣང་ཞིང་། བཀའ་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་ག་དང་འབྲེལ་བར་སྣང་བས་འདིར་བྲིས་སོ།།"[8] ཞེས་བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་ཁོང་གི་ཆོས་འབྱུང་དུ་ཡང་སྣང་བས་སོ།།

ཕྱི་ལོ་སྔོན་གྱི་དུས་རབས་དྲུག་པ་ཡས་མས་སུ་རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་ཕྱི་རོལ་པའི་ལུགས་སྲོལ་ཆེས་ཆེར་དར་བ་དང་། དེ་ཡང་སྔོན་གྱི་མི་རྣམས་ཀྱིས་བྷཱ་ར་ཏ་དང་ར་མཱ་ཡ་ན་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་དང་མི་ཚེ་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་པའི་ཁྲོད། འཇིག་རྟེན་ཚངས་པའི་བློ་ཡི་བཀོད་པ་ཡིན་པ་དང་ཚངས་པའི་བཀོད་འདོམས་བརྒྱུད་འཇིག་རྟེན་ལ་ལེགས་ཉེས་མཚན་མ་རྣམས་འབྱུང་བ། ཚངས་པའི་ཞལ་དང་དཔུང་པ། རྐང་པ་སོགས་ལས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་བཟང་ངན་བྱུང་བ། ཡང་སྣོད་བཅུད་རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་དུ་བལྟ་བ་སོགས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་སྤྱད་ནས་འཚོ་བ་དང་མི་ཚེ་ལ་གྲུབ་དོན་མི་ཉུང་བ་བཞག་ཡོད་པར་སྣང་ལ། དེ་དག་གི་ཤུགས་རྐྱེན་ལས་ལྷ་ཡི་ལུང་ནོད་པའི་བྲམ་ཟེའི་གྲལ་རིམ་དང་ཁྲིམས་ཀྱིས་དབང་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་གྲལ་རིམ། མི་ཚེ་མནར་གཅོད་ཀྱིས་བསྐྱལ་བའི་དམངས་རིགས་དང་གདོལ་རིགས་བཅས་ཀྱི་གྲལ་རིམ་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་སྲོལ་ངན་དར་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ཏུ་མི་བདེ་བའི་དུས་ཤིག་ན། གནས་བརྟན་པའི་ལུགས་ལྟར་བརྩིས་པའི་ཕྱི་ལོ་སྔོན་གྱི་ལོ་ ༦༢༥ པ་མི་སྤྲེལ་ལོ་ལ་སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་

8. བསྟན་འགྱུར་གྱི་དཀར་ཆག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་དབང་གི་རྒྱལ་པོའི་ཕྲེང་བ། བུ་སྟོན་གསུང་འབུམ། ལ། ཤོག་གྲངས་ ༡༠༨ ན ༦ པར་གསལ།

ལི་སྨྲི་ནའི་ཚལ་དུ་སྐུ་བལྟམས། དགའ་ལོ་ཉེར་དགུ་པ་ཤིང་བྱི་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་། དགའ་ལོ་སོ་ལྔ་པ་ལྕགས་རྟ་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས། ལོང་བ་ལྔ་བུའི་སྐྱེ་འགྲོ་ལ་དམ་པ་ལྷ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རབ་ཏུ་བསྐུལ་ཏེ་མཐར་ཕྱི་ལོ་སྔོན་གྱི་ལོ་
༥༨༥ པ་མི་འབྲུག་སྔོན་པ་ཉིད་དགུང་གྲངས་བྱ་གཅིག་བཞེས་པའི་སྐབས་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

(ཚུལ་འདི་དག་རྒྱས་པར་ནི་དགེ་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མར་གསལ་བས་དེ་གཟིགས་འཚལ།)

དེ་ཙམ་གྱི་བྱུང་བ་ཞིག་སྔོན་དུ་སྨྲས་ནས་ད་ནི་འདི་ལྟར་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་རང་ཉིད་གསར་གྲུབ་ཀྱི་སྐབས་དེར་ཕྱོགས་མང་པོའི་རམ་འདེགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་ཉིད་བདེ་ཐག་དང་འཚར་ལོངས་བྱ་མི་ཐུབ་པ་ནི་རང་ཉིད་འགལ་ཟླ་མང་པོའི་ཁྲོད་ཁོར་ཀྱུང་དུ་གནས་ཡོད་པས་ཡིན། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་དུ་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་བཞག་གསར་པ་ཞིག་བསྐྲུན་པའི་སྐབས་དེར་ཡང་སྔོད་དུ་མི་རུང་བ་དང་དུས་ལ་མ་བབས་པ་སོགས་ཀྱི་འགལ་རྐྱེན་གང་མང་ཞིག་ལྷན་སྐྱེས་སུ་གནས་ཡོད་པ་ཡིན། གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་བའི་འོག་མིའི་སེམས་འགུགས་ནུས་པའི་སྒྲ་རྩལ་ངག་རིག་ཅིག་བསྐྲུན་དགོས་བྱུང་ཡོད་ཅིང་སྒྲ་རྩལ་ངག་རིག་དེས་སྐྱེ་ཚོགས་རང་བཞིན་གྱི་བསམ་བློ་ལ་གཡོ་འགུལ་དང་སྐྱེ་ཚོགས་རང་བཞིན་གྱི་གོམས་སྲོལ་ལ་བསྒྱུར་བཅོས་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་འཛིན་དགོས་བྱུང་བ་རེད། རྩོམ་རིག་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དང་སྐྱེ་ཚོགས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་ལ་འགྱུར་བ་ཐེབས་ནུས་པའི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་འདི་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་དུས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་འདུ་ཤེས་སུ་འཇགས་པའི་ལྷ་

གྲུབ་ལ་སྙོ་བསྟུན་ཏེ། གང་ཟག་རང་འགའ་བའི་མངོན་སུམ་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་རྟོག་སྣང་གི་གཞལ་མེད་ཁང་བསྐྲུན་པའི་ཐབས་ལམ་བརྒྱུད་གདམ་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོགས་འདི་བསླབས་པ་ནི་གོར་མ་ཆག་སྙམ། འོན་ཀྱང་སྐབས་འདིར་ངེས་པར་ཤེས་དགོས་པའི་གོ་རིམ་ཞིག་ལ་སྟོན་པ་ཉིད་ཞལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་བཀའ་འདི་དག་ཡི་གེར་འཁོད་པ་མེད་ཅིང་། ཕྱིས་སུ་གདུང་རབས་བདུན་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ཙམ་རིགས་པར་བཀའ་རུ་བསྡུས་པ་ནི་འདི་སྐད་བདག་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་གསལ་བར་བྱས་ཤིང་། བསྟན་པ་ལ་ཆགས་འཇིག་ལན་མང་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་མ་དཔེ་ཐོར་བུ་འདྲ་མིན་ནས་བཤུ་བ་དང་བློ་ནས་འབྲི་བ་སོགས་ཀྱང་བྱུས་ཡོད་པར་ངེས་པས་གདམ་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོགས་དེ་དག་ལ་ཡང་དུས་རབས་མང་པོའི་ནང་ཉར་གསོག་བྱས་པ་དང་ཡང་ན་གསར་སྒྲུབ་བྱས་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཀྱང་རང་ཆས་སུ་ཡོད་དམ་སྙམ།

(གལ་སྲིད་ཞིབ་འཇུག་མི་སྣ་ཞིག་གིས་གདམ་རྒྱུད་འདི་རིགས་ལ་ཆེད་གཉེར་གྱིས་ཞིབ་འཇུག་གནང་བ་ཡིན་ན་གདམ་རྒྱུད་རེ་རེའི་གྲུབ་དུས་ཀྱང་རྗེས་སུ་དཔོག་ནུས་སྙམ།)

བཞི་པ།

རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་པ་པོའི་ལོ་རྒྱུས།

རྩོམ་པ་པོ་དགེ་དབང་སྙེ་ཀླུ་མིཏྲ་ཡི་སྐོར་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་ཡིག་རིགས་ཁག་དུ་འཁོད་པ་ནི་དཔེར་ན། Sir M. Monier williams ཀྱིས་ལེགས་སྦྱར་དང་དབྱིན་ཡིག་ཚིག་མཛོད་ནང་སློབ་དཔོན་འདི་བཞིན་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་སྐད་གྲགས་ཆེ་བའི་སྙན་ངག་མཁན་ཞིག་རེད་ཅེས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་ཤིང་ཁོའི་ཁྲིམ་རྒྱུད་ཀྱི་མིང་ལ་བྲཱ་ས་དྣ་ས་ཞེས་འབོད་པ་དང་། དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་དུས་དཀྱིལ་ལ་སྐད

གྲགས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་དང་། ཁོང་གིས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་དགུའི་མཚན་ཡང་དྲངས་འདུག་མོད་དེའི་ཁྲོད་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་མཚན་བྱུང་མི་སྣང་། ཡང་དགེ་བའི་དབང་པོ་ཞེས་པ་ཁྲབ་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་བ་ཞིག་དང་། གཞན་བསྟན་བཅོས་ Kavikantha-bharaṇa ཞེས་པ་ཞིག་གི་རྩོམ་པ་པོ་ཞིག་བཅས་ཀླུ་མིཏྲ་ཡི་མཚན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གསུམ་ངོས་འཛིན་གནང་འདུག

Rai Sarat Chandra Das ཡིས་བོད་དབྱིན་ཚིག་མཛོད་ (*Tibetan-English Dictionary* 272p) ནང་ "One versed in the poetry, Abhidhāna,and in the rhetoric like the great poet Kṣemendra of Kashmir" ཞེས་སྙན་ངག་དང་སྡེབ་སྦྱོར། མངོན་བརྗོད་བཅས་ལ་མཁས་པའི་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་སྙན་ངག་མཁན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཅེས་བཀོད་ཡོད་ཅིང་། Lal Mani Joshi ཡིས་མཛད་པའི་*རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་རིག་གཞུང་ལ་ཞིབ་འཇུག* ཅེས་པའི་ནང་འདི་ལྟར།

"Kṣemendra (10th century), for example, who was first a Śaiva and later on became a Bhagavata, was inspired by Buddhist subjects and legends. He wrote the *Bodhisattvavadanakalpalata* in beautiful verse in which he collected one hundred and eight Avadanas."[9]

ཞེས་དགེ་བའི་དབང་པོ་ནི་དུས་རབས་བཅུ་པའི་བྱོན་ཞིང་། ཐོག་མར་ཁྲབ་འཇུག་པའི་ཆོས་ལུགས་འཛིན་པ་གང་ཞིག་ལ་ཕྱིས་སུ་ནང་པའི་གཞུང་དང་གཏམ་རྒྱུད་ཁག་གི་ཤུགས་རྐྱེན་འོག་ནང་པ་བར་གྱུར་ཅིང་། ད་ཅང་མཛེས་པའི་སྙན་ཚིག་ཅན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཕྱོགས་སྒྲིག་གནང་ཡོད་ཅེས་འབྱུང་། དེ་ལྟར་བྱས་

9. Study in the Buddhistic culture of India 352p

པས་གོང་དུ་ Sir M. Monier williams གྱིས་དགེ་དབང་འདི་བཞིན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཅིག་པའི་དུས་དཀྱིལ་ལ་སྐད་གྲགས་བྱུང་བར་བཤད་པ་དང་། འདིར་ Lal Mani Joshi གྱིས་དུས་རབས་བཅུ་པའི་ནང་གི་སྙན་ངག་མཁན་དུ་བཤད་པ་གཉིས་ལ་ལོ་ཚིགས་ཐད་དུས་རབས་གཅིག་ཙམ་གྱི་བར་ཁྱད་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། སྐུ་ཞབས་ Jean Naudou ཡིས་(*Buddhists of Kasmir* 200p) ཞེས་པའི་ནང་།

"Kṣemendra, satirical poet, lover of heavy witticism, in quest of scandal which he reports with a complecency casting doubt on his maralising intention, other respects devote of *Narayana* -how did Ksemendra come to wtite an *Avadanakalpalata* dated from 1052,"based on the documents of India, Kasmir, Nepal, Khoten, and China".

ཞེས་རྒྱ་གར་དང་ཀསྨཱི། བལ་ཡུལ་དང་ཁོ་ཏན། རྒྱ་ནག་བཅས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྩ་འཛིན་བྱས་ན་དགེ་དབང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༥༢ ལོ་ལ་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་བརྩམས་ཞེས་ཁུངས་སྐྱེལ་བྱས་འདུག རྟོགས་བརྗོད་རྩོམ་པའི་སྐབས་དགེ་དབང་དགུང་ལོ་བགྲེས་པོར་སོན་པ་རྟོགས་བརྗོད་རང་དུ་ཡང་གསལ་བས། ངེས་པར་དུ་དགེ་དབང་འཁྲུངས་པའི་ལོ་ཚིགས་ནི་དུས་རབས་བཅུ་པའི་ནང་འཁེལ་བ་ཡིན་པ་དང་། དུས་རབས་བཅུ་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཡོལ་ཙམ་བར་འཚོ་བཞེས་གནང་བ་བཅས་ལ་བརྟེན། དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་སྐད་གྲགས་བྱུང་ཞེས་པ་ལ་ཡང་འགལ་བ་མེད་པར་སྣང་ངོ་།། ད་ལྟའི་རྒྱ་གར་བའི་ཡིག་ཆའི་ཁྲིད་སློབ་དཔོན་འདི་བཞིན་རྒྱལ་པོ་ཡིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་མེད་པར་གྲགས་ཤིང་། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པས། སློ་བཟང་མི་དབང་ཞེས་རིགས་ལ།། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་ཁུངས་སུ་དྲངས་ནས་སློབ་དཔོན་འདི་བཞིན་རྒྱལ་པོ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ནན་ཏན་གྱིས་བསྒྲུབས་འདུག ༄གོང་ས་ལྔ་པ་མཆོག་གིས་ཁུངས་སུ་བཙལ་སའི་ལུང་དེ་ཆ་ཚང་ཞིག་དྲངས་ན་འདི་ལྟར།

དཔལ་ལྡན་རྒྱལ་བའི་ཅོད་པན་བློན། །
བློ་བཟང་མི་དབང་ཞེས་རིགས་ལ། །
གདེངས་ཅན་དབང་བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་ཅན།།
ལོངས་སྤྱོད་ལྡན་པའི་དབང་པོ་བྱུང་། །
སྙིང་སྟོབས་གཏེར་གྱུར་དེ་ཡི་བུ། །
ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་ཚོགས་ཀྱི་གནས། །
དཔལ་ལྡན་ཚིག་གི་བདུད་རྩི་བསྐྱེད། །
རྒྱ་མཚོ་དང་མཚུངས་རྒྱ་མཚོ་བྱུང་། །
དེ་ཡི་བུ་ནི་རབ་གསལ་དབང་། །
སྤྱིན་པའི་བསོད་ནམས་དག་གིས་ནི། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་འོས། །
ས་ལ་རབ་གསལ་དབང་མཚུངས་བྱུང་། །
དེ་ཡི་བུ་ནི་དགེ་བའི་དབང་། །
སྔན་ངག་མཁན་དབང་ཟླ་ཤར་བཞིན། །
གང་གི་གྲགས་པའི་ཟླ་བའི་འོད། །
དམ་པའི་ཡིད་ནི་རངས་པར་བྱེད། །[10]

ཅེས་འབྱུང་བ་འདིའི་གོ་དོན་ནི་དཔལ་ལྡན་རྒྱལ་བའི་ཅོད་པན་དུ་འབོད་པའི་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ལ་བློན་པོ་བློ་བཟང་མི་དབང་བྱ་བ་བྱུན། དེའི་རིགས་

10. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཁེ ༣༧༨ ན ༣ གསལ།

བརྒྱུད་དུ་བློན་པོ་ལོངས་སྤྱོད་ལྡན་པའི་དབང་པོ་བྱ་བ་བྱུང་བ་དེའི་བུ་རྒྱ་མཚོ། དེའི་བུ་རབ་གསལ། དེའི་བུ་དགེ་དབང་ཡིན་ཞེས་རྟོགས་བརྗོད་ལེགས་སྦྱར་པར་མའི་གླིང་བརྗོད་དུ་བྱུང་། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ ༸གོང་ས་ལྔ་པ་མཆོག་གིས། མི་དབང་བློ་བཟང་ཞེས་པ་བློན་པོའི་མཚན་སྟོན་པའི་ཚིག་ཏུ་མ་དགོངས་པར་མི་དབང་སྐྱེ་མིའི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པར་དགོངས་ནས་གོ་དོན་དེ་ལྟར་སོང་བ་ནི་གདོན་མི་ཟ། གང་ལྟར་ཡང་སྐབས་འདིའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡིག་ཆ་དེ་དག་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱི་ཁུངས་ལྡན་མིན་པར་གྲགས་པས་རེ་ཞིག་དཔྱད་གཞིར་བཞག་པ་ལགས།

ལྔ་པ།

རྟོགས་བརྗོད་ཇི་ལྟར་བརྩམས་ཚུལ།

དགེ་དབང་གིས་རྟོགས་བརྗོད་མཛད་པའི་རྐྱེན་ལྟ་བུར་ཡང་ཇི་སྐད་དུ།

གཉིས་སྐྱེས་དམ་པའི་སྐྱེ་བོ་དགའ། |
རྩོམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱོལ་བྱེད་པ། |
དགའ་བའི་གྲགས་པ་གང་གི་ནི། |
བསོད་ནམས་དང་པོའི་ཕོ་ཉར་གྱུར། |
ནམ་ཞིག་་བདེ་བར་འཁོད་དེ་ལ། |
གྲོགས་པོ་ཡོན་ཏན་ལྡན་པའི་མཆོག |
ལེགས་བྱས་གྲཀ་ལྡན་བདེ་གཤེགས་པ། |
ནཀྟ་ཞེས་པས་རབ་སྨྲས་པ། |

ཞེས་པ་ནས་དེའི་མཇུག་ཏུ་འཁོད་པའི་ཚིགས་བཅད་—

ཁྲོད་ཀྱི་རྟོགས་པར་བརྗོད་པ་ཡི། །
རིམ་པ་མདོར་བསྡུས་རབ་གྲུས་པ། །
དགའ་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཏམ། །
མཚན་པ་དག་ནི་བྱ་བར་འོས། །

ཞེས་པ་ལྟར་བྲམ་ཟེ་ན་ཀཱུ་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་སྐུལ་མ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩོམ་པ་དང་དུ་བླངས་ཤིང་། དེ་ནས་ཡལ་འདབ་གསུམ་ཅམ་གྲུབ་སྟེ་རིམ་འགྱངས་སུ་ལུས་པ་ལ། ཇི་སྐད་དུ།

དེ་ནས་རྒྱལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས། །
རང་གི་རྨི་ལམ་དུ་བསྐུལ་ཏེ། །
རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་དོན་བསྡུ་བའི། །
རྩོམ་པ་དེ་ཡིས་སླར་ཡང་བླངས། །

ཞེས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རང་གི་རྨི་ལམ་དུ་སྐུལ་མ་བྱུང་བའི་མཐུས་ཡལ་འདབ་བརྒྱ་དང་བདུན་པ་སྲས་གཙང་མ་བར་གྲུབ་ཅིང་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་པ་དེ་སྲས་ཟླ་དབང་ལ་རྩོམས་ཤིག་ཅེས་བསྐུལ་བ་ལྟར་སྲས་ཟླ་དབང་གིས་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར།

བདག་གི་ཡབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་བརྗོད། །
བརྒྱ་རྩ་བདུན་ནི་བྱས་པ་ལས། །
ཟླ་བའི་དབང་པོ་བདག་གི་གཅིག །
བཀྲ་ཤིས་རྫོགས་པའི་སླད་དུ་བྱས། །[11]

---

11. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཁ ༣༧༥ བ ༧ གསལ།

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་ལགས། སྤྱིར་བྱིས་ན་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རོབ་ཙམ་ཞིག་ཡལ་འདབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་པའི་མགོར་བྱུང་བའི་“རྒྱལ་བའི་དབང་པོས་བསྒྲུབས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་དག་གི་ཚོགས།།” ཞེས་པ་ནས། “སྟོན་ངག་རྒྱ་ཆེའི་ཁྱད་པར་ལྷག་མ་བདག་གིས་རྫོགས་པར་བྱས།།” ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཤོ་ལོ་ཀ་བཅོ་ལྔ་དང་། མཇུག་གི་རྫོམ་བྱང་ལྟ་བུར་བཀོད་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་“དཔལ་ལྡན་རྒྱལ་བའི་ཅོད་པན་སློན།” ནས་ “རྣམ་པར་རྒྱས་པ་འདི་ནི་འགྲོ་རྣམས་དགའ་བའི་སླད་གྱུར་ཅིག།” ཅེས་པའི་བར་གྱི་ཤོ་ལོ་ཀ་བཅུ་དགུ་བཅས་ཀྱིས་ཆ་ཚང་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྟན་སྣང་ཞིང་། “ལོ་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་གྱི།། ས་གའི་དཀར་ཕྱོགས་ཤར་བ་ན།། རྒྱལ་བ་སྐྱེས་པའི་དགའ་སྟོན་ཆེ།། དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་འདི་བྱས་སོ།།”[12] ཞེས་སྨྲས་ཟླ་དབང་དགུང་ལོ་ཉེར་བདུན་དུ་ཕེབས་པའི་ས་ག་ཟླ་བའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་སྟེ་སངས་རྒྱས་འཁྲུངས་པའི་ཉིན་མོ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ཡལ་འདབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་པ་འདི་བརྩམས་པར་གསུངས་པ་ལ་དཔགས་ན་རྟོགས་བརྗོད་འདི་རྩོམ་པའི་ཆེ་དགེ་དབང་དགུང་ན་མཐོན་པོར་སླེབས་པར་ངེས་ལ། དེ་ཡང་དགེ་དབང་དགུང་ལོ་མཐོན་པོར་སླེབས་ཏེ་ཁྱིམ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་སྨྲས་ལ་གཏད་ནས་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེས་རབས་རི་མོར་བཀོད་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག་ཏུ་ཟང་ཟིང་མེད་པའི་དམ་ཆོས་ཀྱི་བགྱི་བ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བའི་སྐབས་སུ་རྟོགས་བརྗོད་འདི་བརྩམས་པ་ཡང་གསལ་ཏེ། རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་ཡལ་འདབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་པའི་འགོར།

12. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཁེ ༣༠༧ ན ༣ གསལ།

གང་ཞིག་ཕུག་ཏུ་རྒྱལ་བའི་རྟོགས་བརྗོད་དང་།།
གསེར་གྱི་གཟུགས་བརྙན་རབ་ཏུ་རྒྱས་པར་གྱུར།།
མིག་གི་བདུད་རྩི་བཀྲ་བའི་རི་མོ་ཆགས།།
དེ་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་ནི་(གི་ཞེས་པི་ཅིན་པར་ལ་འབྱུང་)དུས་ཀྱིས་འདལ།།
དབྱངས་ཅན་པིར་གྱིས་རྣམ་པར་བཀྲ་བ་ཡི།།
རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡི་གེ་རིམ་པས་བྲིས།།
གང་འདི་བསོད་ནམས་རང་བཞིན་གཙུག་ལག་ཁང་།།
དོན་ཆེན་དམ་པ་དགའ་བྱེད་ཡབ་ཀྱིས་བསྒྲུབས།།[13]

ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

རྟོགས་བརྗོད་འདི་རྩོམ་པའི་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་བརྩོན་འགྲུས་བཟང་བྱ་བ་ཞིག་གིས་དགེ་དབང་ལ་གཞུང་འདིའི་ནང་དོན་ངོ་སྤྲོད་པ་སོགས་ཀྱི་རོགས་རམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་བརྗོད་འདི་བརྩམས་པ་ཡང་གསལ་ཏེ། འདི་ལྟར།

དེ་ནས་ཤེས་རབ་སྣང་བ་ཅན། |
སློབ་དཔོན་བརྩོན་འགྲུས་བཟང་ཞེས་པ། |
ལེགས་བྱས་རབ་ཏུ་འབར་བར་གྲགས། |
རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡི་བསྟན་བཅོས་ལ། |
ཡིད་ནི་ཡོངས་སུ་རབ་གནས་པ། |
རང་ཉིད་དེ་ཁྲིམ་མངོན་ཕྱོགས་ཏེ། |

13. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཁི ༣༩༣ བ ༣ གསལ།

ཟབ་མོའི་ལུང་གི་ལམ་འདིར་ནི། །
རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་ཉིད་དུ་གྱུར། །[14]

ཞེས་གསུངས་པས་གསལ་བ་དང་། ཡང་ཡལ་འདབ་ཆ་ཚང་གི་ཡི་གེ་བ་བྲིས་མིན་གང་ལྟར་ཡང་ཡལ་འདབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་པའི་ཡི་གེ་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ཉི་མའི་དཔལ་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་བྲིས་པ་ཡིན་པ་ནི་རྟོགས་བརྗོད་ལས།

གང་གི་ལག་སོན་བསྟན་བཅོས་ནི། །
ཐམས་ཅད་དག་པ་ཉིད་འགྱུར་བ། །
སློབ་དཔོན་ཉི་མའི་དཔལ་དེ་འདིར།།
ཡི་གེ་འགོད་པའི་དོན་དུ་ཞུས། །[15] ཞེས་འབྱུང་བས་གསལ།

དྲུག་པ།

རྟོགས་བརྗོད་བོད་དུ་བསྒྱུར་ཚུལ།

དུས་རབས་བདུན་པར་བོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་བསྒྱུར་མགོ་ཚུགས་པ་ནས་བཟུང་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་དུས་སྐོར་ཙམ་གྱི་མི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ལྷག་གི་རིང་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཐོག་རྩོམ་རིག་ཇ་མཆོག་སྙན་མེད་དུ་འཕོ་བའི་ངང་ཚུལ་གྱིས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཡིག་ཆ་དེ་དག་གི་ཁྲོད་ཀྱི་མང་ཆེ་བ་ནི་འགྱུར་རྩོམ་ཁག

14. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཁི ༣༧༥ ན ༣ གསལ།

15. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཁི ༣༧༥ བ ༧ གསལ།

ཡིན་ལ་སྐབས་འདིའི་མཁས་པ་དག་གིས་མཐོང་ཆེན་བྱེད་ས་ཡང་འགྱུར་རྩོམ་ཁག་ཡིན། འགྱུར་རྩོམ་དེ་དག་གི་ཡང་བརྒྱ་ཆའི་དགུ་ཅུ་ཙམ་ལ་ནང་ཆོས་ཀྱི་ནང་དོན་ལྡན་ཡོད། ཆ་རྐྱེན་དེ་འདྲ་བའི་འོག་བོད་སྤྱི་ཚོགས་ནང་འགྱུར་རྩོམ་གྱི་སྒྱུས་ཚད་འགྲན་བསྡུར་བྱེད་པ་དེ་མཁས་པའི་བཟང་ངན་འབྱེད་བྱེད་ཅིག་ཏུ་སྒྱུར་ཡོད་དམ་སྙམ། དེ་བས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་རྩོམ་ཡིག་གི་རྩོམ་རྩལ་འགྲན་པའི་ལུགས་སྲོལ་དེ་ཙམ་མ་དར་བ་འདྲ། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་དུས་མགོར་ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་གྱིས་མཁས་པས་སྤྱངས་པར་བྱ་བའི་གནས་མཐའ་དག་ནང་བྱན་ཆུབ་པར་བསླབས་རྗེས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་མཁས་པའི་དཔང་རྟགས་སུ་ང་བརྒྱུད་མ་ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ཀྱང་མཛད་ཡོད་པ་དེ་ནི་འདི་ལྟར།

སྒྲ་པ་ང་ཡིན་རྟོག་གེ་པ་ང་སྙན་ངག་པ་ང་ཡིན་འཛམ་བུ་གླིང་ན་ང་འདྲ་མེད།
སྡེབ་སྦྱོར་ང་མཁས་སྐད་ངག་ང་ཉིད་མངོན་བརྗོད་འཆད་ལ་ང་འདྲ་མེད།
དུས་སྦྱོར་ངས་ཤེས་ཕྱི་ནང་ཀུན་རིག་རྣམ་དཔྱོད་བློ་གྲོས་མཚུངས་མེད་ང༎
དེ་འདྲ་གང་ཡིན་ས་སྐྱ་པ་སྟེ་མཁས་པ་གཞན་དག་གཟུགས་བརྙན་ཡིན༎[16]

ཞེས་མཁས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་རྩོམ་རིག་གལ་ཆེ་བར་དགོངས་ནས་རང་ཉིད་མཁས་པ་ཡིན་པའི་ཆེ་བ་འདི་ལྟར་བརྗོད་སྐབས་ཀྱང་སྐད་ངག་དང་མངོན་བརྗོད། སྡེབ་སྦྱོར་བཅས་ལ་མཁས་པའི་ཚུལ་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་མཁས་འཇུག་དང་སྡེབ་སྦྱོར་མེ་ཏོག་ཆུན་པོ་སོགས་མཛད་ནས་རྩོམ་གྱི་བྱ་བ་དེ་མཁས་པའི་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་དུ་ཐོག་མར་བཀོད་པ་དང་ཕྱོགས་

16. ང་བརྒྱུད་མའི་འགྲེལ་བ། ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། ཐ ཤོག་གྲངས་ ༣༡༦ བ ༨ གསལ།

མཚུངས་སུ་དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་སུ་གླིང་བཞིན་པའི་རིག་པའི་གནས་བཅུ་ཞེས་པའི་ཤེས་བྱའི་རྒྱན་པོ་འདི་ཡང་སྣུམ་མའི་མངལ་དུ་འཕངས་པར་གོར་མ་ཆག

ཕྱི་ལོ་ ༡༣༥༡ ལོར་ས་པཎ་གྱིས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ལ་ཞལ་ཆེམས་བཞག་དོན། "ད་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡང་མཆོག་ཏུ་དར་བར་བྱས། བརྒྱལ་བརྟགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྲོལ་བཟང་པོ་བཏོད། སྒྲ་སྐད་རིག་གནས་ཀྱི་ཚུལ་འདི་ལ་ཡང་ལག་རྗེས་ཆེན་པོ་བྱུང་བས་སེམས་ལ་འཕྲེང་བ་ཆེར་མེད། འོན་ཀྱང་འཕགས་པ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་། རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་མ་འགྱུར་བ་དང་། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ཕྲེང་འཛིན་གྱི་ཚིགས་བཅད་བཞིན་མ་འགྱུར་བ་གསུམ་ཙམ་མོ།"[17] ཞེས་གསུངས་ཏེ་རྟོགས་བརྗོད་འདི་བསྒྱུར་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་མཛད། ཕྱི་ལོ་ ༡༣༦༥ ལོར་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་རྒྱ་ནག་ནས་ས་སྐྱར་ལན་དང་པོར་ཕེབས་སྐབས་ཤོང་སྟོན་གྱིས་ཐོག་མར་མཇལ་ཏེ་རང་ཉིད་ལོ་ཙཱ་བ་ཞིག་བྱ་འདོད་ཡོད་རབས་ཞུས་པར་འགྲོ་མགོན་ཐུགས་མཉེས་ཏེ་ཞལ་གདམས་ལེགས་སྐྱེས་གནང་། དེ་ནས་ཤོང་སྟོན་རང་ཉིད་འཕགས་པའི་གཟིམ་གཡོག་པ་མདོ་སྨད་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་པོ་དང་བསྡོངས་ཏེ་བལ་ཡུལ་དུ་བྱོན། པཎྜིཏ་ས་དབང་བཟང་པོ་བྱ་བ་བསྟེན། སྒྲ་སྙན་ངག་མངོན་བརྗོད་སྡེབ་སྦྱོར་སོགས་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་ནས་ས་སྐྱར་བྱོན་ཏེ་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེར་མཇལ་སྐབས་འཕགས་པའི་ཞལ་ནས། "འགྱུར་གཉིས་སྔར་མ་བྱུང་བས་ད

17. འདར་སྟོད་དགྲ་འདུལ་དབང་པོས་མཛད་པའི་སྒྲ་སྐད་རིག་གནས་ལྔའི་བྱུང་ཚུལ་བློ་གསལ་མགྲིན་རྒྱན། གངས་ཅན་རིག་མཛོད། ༨ ཤོག་གྲངས་ ༣༩༧ པར་གསལ།

ཁྱེད་ཀྱིས་གྱིས་ཤིག དེའི་གྲོགས་དཔོན་ཆེན་ཤཱཀྱ་བཟང་པོས་བྱེད་པ་ཡོད་དོ།།"[18] ཞེས་བཀའ་བསྩལ། དེ་ཡང་རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་འགྱུར་བྱང་དུ། "ཡོན་ཏན་ཞུལ་དུ་བྱུང་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་སྲས་པ་བླ་མ་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། མིའི་དབང་པོ་དཔོན་ཆེན་ཤཱཀྱ་བཟང་པོའི་བཀའ་ལུང་གིས། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སྟོན་དངགས་མཁན་ཆེན་པོ་ལཀྵྨི་ཀ་ར་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙྪ་བ་དགེ་སློང་ཤོང་སྟོན་གྱིས་མང་ཡུལ་འཕགས་པའི་དྲུང་དགེ་འདུན་བཞི་སྡེའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ།། དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་རྒྱ་དཔེ་དང་གཏུགས་ནས་ཞུས་དག་ཆར་བར་བྱས་སོ།།"[19] ཞེས་འབྱུང་། དེ་ལྟར་ན་རྟོགས་བརྗོད་འདི་མང་ཡུལ་སྐྱིད་གྲོང་ཇོ་བོ་བཞུགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཐོག་མར་བསྒྱུར་རྗེས་ས་སྐྱ་ནས་བསྐྱར་ཞུས་བྱས་པར་མངོན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱུང་བ་འདི་དང་མང་ཐོས་ཀླུ་སྒྲུབ་རྒྱ་མཚོས་(1523-1593?)མཛད་པའི་བསྟན་རྩིས་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ནང་བཀོད་པའི་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་མཛད་རིམ་ལོ་ཚིགས་རྣམས་གང་བསྒྲིགས་ན། འགྲོ་མགོན་དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་བཞེས་པའི་ཤིང་གླང་སྤྱི་ལོ་༡༣༦༥ ལོར་ཤོང་སྟོན་དང་ཐོག་མར་མཇལ་ཞིང་ལོ་དེ་རང་ལ་ཤོང་སྟོན་བལ་ཡུལ་དུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཐ་སྙད་རིག་གནས་ལྔའི་བྱུང་ཚུལ་བློ་གསལ་མགྲིན་རྒྱན་ལས། "རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པས། དོ་ནུབ་ཇེ་བཙུན་གོང་མའི་གཟིམས་ཁང་དཔེ་ཁང་དུ་ཉོལ་

18. འདར་སྟོད་དགྲ་འདུལ་དབང་པོས་མཛད་པའི་ཐ་སྙད་རིག་གནས་ལྔའི་བྱུང་ཚུལ་བློ་གསལ་མགྲིན་རྒྱན། གངས་ཅན་རིག་མཛོད། ༨ ཤོག་གྲངས་ ༣༤༧ པར་གསལ།

19. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཁེ། ཤོག་གྲངས། ༣༣༠ བ ༨

ལ་སོང་། སླར་འཁོར་བ་ན་ཞོག་ཅིག་ཅེས་བཙངས་སོ།།"[20] ཞེས་གསུངས་པས་གསལ། འཕགས་པ་དགུང་ལོ་སོ་གསུམ་བཞེས་པའི་མེ་ཡོས་ལོ་སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༢༦༧ པ་ལ་སླར་རྒྱ་ཡུལ་དུ་བདེགས་ཤིང་། དེའི་སྔོན་ས་སྐྱ་ན་བཞུགས་སྐབས་ཤོང་སྟོན་དང་མཇལ་ཏེ་རྟོགས་བརྗོད་བསྒྱུར་རྒྱུའི་ཁ་ཆད་བྱས། དེ་བས་ན་ཤོང་སྟོན་གྱིས་ལོ་ངོ་གཉིས་ཙམ་གྱི་རིང་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཕར་ཚུར་བསྐྱོད་པ་དང་ལོ་ཙཱ་མཁས་པར་སློབ་པ་སོགས་ཀྱི་མཛད་རིམ་བསྐྱངས་གྲུབ་པ་ཡིན། འགྲོ་མགོན་རྒྱ་ནག་ཏུ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་ལྕགས་རྟ་ལོ་སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༢༧༠ ལོར་པཎྜིཏ་ལཀྵྨཱི་ཀ་ར་ལ་བཏང་བའི་ཡི་གེ་ཞིག་ནང་། "ཁྱེད་ཀྱི་རིགས་དང་ཀུན་དུ་སྤྱོད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་ཚུལ་ཤོང་སྟོན་ལོ་ཙཱ་བའི་སྤྲིངས་ཡིག་ལས་གསལ་བར་འཁྲུམས། དེང་སང་དཔལ་ས་སྐྱའི་གཙུག་ལག་ཁང་ན། པཎྜིཏ་དང་ལོ་ཙཱ་བའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཟུང་དུ་འཛུག་པའི་བྱེད་པས། བསྟན་པའི་བྱ་བ་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་ཅིང་། དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་བློའི་ཆུ་སྐྱེས་རྣམ་པར་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཐོས་པས། སླར་ཡང་ཡིད་དགའ་བའི་ཆུ་གཏེར་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་གྱུར། ཁོ་བོ་ཡང་འཕྲད་པར་འདོད་མོད། རེ་ཞིག་གནས་ཀྱིས་བསྐལ།"[21] ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་གཞིགས་ན་ཕྱི་ལོ་ ༡༢༧༠ ཙམ་ལ་ཤོང་སྟོན་དང་པཎྜིཏ་ས་སྐྱ་ན་བཞུགས་ཏེ་ལོ་ཙཱའི་ལས་བྱེད་བཞིན་པ་གསལ། འདར་སྟོད་དགྲ་འདུལ་དབང་པོས་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་བསྒྱུར་རྗེས་རྒྱ་ནག་ཏུ་འགྲོ་མགོན་གྱི་སྤྱན་སྔར་ཕུལ་སྐབས་འགྲོ་མགོན་གྱིས་བསྔགས་བརྗོད་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་དེ་ནས་ཤོང་སྟོན་སླར་ཡང་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་ཏེ་ལོ་ཙཱ་བ་སྤྱིན་

20. གངས་ཅན་རིག་མཛོད། ཨང་ ༨ ཤོག་གྲངས། ༣༩༧ པར་གསལ།

21. ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། ཁ ༣༦༦ ན ༡ པོར་གསལ།

ནྲངས་པའི་གནས་ཚུལ་མཚམས་བཀོད་འདུག[22]

དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་འགྱུར་བྱང་དུ་འདི་ལྟར། "བསྡུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱས་འགྲེལ་རྩ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ཅེས་བྱ་བ་རྫོགས་སོ།། ཁ་ཆེའི་པཎྜིད་ཆེན་པོ་སོ་མ་ནཱ་ཐ་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་འབྲོ་དགེ་སློང་ཤེས་རབ་གྲགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས། དུས་ཕྱིས་ཡོན་ཏན་ཞུལ་དུ་བྱུང་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་སྤྲས་པ་བླ་མ་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ལུང་དང་། དཔོན་ཆེན་ཤཱཀྱ་བཟང་པོའི་གསུང་བཞིན་དུ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞང་སྟོན་མདོ་སྡེ་དཔལ་དང་། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཚུལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་དགེ་སློང་ཚུལ་ཁྲིམས་དར་གྱིས་དོན་གྱི་ཆ་ལ་དཔྱད་ཅིང་ལེགས་པར་བསྐུལ་ཏེ་ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་སྐད་ཀྱིས་བརྡ་སྤྲོད་པའི་བསྟན་བཅོས་རིག་པའི་ལོ་ཙཱ་བ་དགེ་སློང་ཤོང་སྟོན་གྱིས། དཔལ་ས་སྐྱའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོར་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་རྒྱ་དཔེ་གཉིས་ལ་གཏུགས་ཤིང་ལེགས་པར་བཅོས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ།།"[23] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན་ཤོང་སྟོན་གྱིས་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བཅོས་བྱེད་སྐབས་ལོ་ཙཱ་བ་ད་དུང་བོད་ལ་ཕེབས་མེད་པ་གསལ།

དེས་ན་འདི་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༡༢༦༥ ལོར་ཤོང་སྟོན་བལ་ཡུལ་དུ་བཏོལ། ༡༢༦༧ ལོར་སླར་ས་སྐྱར་འབྱོར་ཏེ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་ལ་འགྱུར་བཅོས་བྱས་ཏེ་རྒྱ་ནག་ཏུ་བསྐྱུར། ༡༢༦༨ ཙམ་ལ་བལ་ཡུལ་བརྒྱུད་རྒྱ

22. གངས་ཅན་རིག་མཛོད། ཨང་ ༨ ཤོག་གྲངས། ༢༩༨ པར་གསལ།

23. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། རྒྱུད། ཐ ༢༩༦ ན་ ༡

གར་དུ་ཕེབས། ༡༣༦༩ ཙམ་ལ་པཎྜིཏ་དང་ལྷན་མང་ཡུལ་སྐྱིད་གྲོང་དུ་འབྱོར་ནས་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་བསྒྱུར། ༡༣༧༠ ལོར་པན་ལོ་སྟོན་འཁོར་ས་སྐྱ་ན་བཞུགས་ཏེ་སྔར་བསྒྱུར་ཟིན་པ་རྣམས་ལ་བསྐྱར་ཞུས་མཛད་ཅིང་སྙན་ངག་མེ་ལོང་དང་ཀླུ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་ཟློས་གར་སོགས་གསར་དུ་བསྒྱུར་བའི་འགོ་ཚུགས་པ་ཡིན་ནོ།། (གོང་གསལ་ལོ་ཚིགས་འདི་དག་ནི་མང་ཐོས་ཀླུ་སྒྲུབ་རྒྱ་མཚོས་བཀོད་པ་རྣམས་གཞིར་བཟུང་བ་ཡིན།)

འགོས་ལོའི་དེབ་སྔོན་དུ་ཤོང་སྟོན་ལོ་ཙཱ་བ་བལ་ཡུལ་དུ་ལོ་ལྔ་བཞུགས་པའི་གནས་ཚུལ་བཀོད་ཅིང་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་ལན་དང་པོ་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་གནས་ཚུལ་བཤད་སྐབས་ཀྱང་འདི་ལྟར། "སོ་གཅིག་པ་ཤིང་མོ་གླང་(1265)ལ་བོད་དུ་བཏེགས། སྐར་ས་མོ་སྦྲུལ་(1269)ལ་གོང་དུ་བྱོན། ལོ་བདུན་བཞུགས་ནས་སྐར་ཞེ་གཉིས་པ་མེ་ཕོ་བྱི་བ་ལ་གདན་སར་ཕེབས།"[24] ཞེས་བོད་དུ་ལོ་ལྔ་བཞུགས་པའི་གནས་ཚུལ་བཀོད་ཡོད། འདི་ནི་ཆེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་བའི་བསྟན་རྩིས་སུ་འགྲོ་མགོན་དགུང་ལོ་སོ་ལྔ་བཞེས་པའི་ས་སྦྲུལ་ལོར་སྐར་ཡང་སོག་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཞེས་བཀོད་པ་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པར་གྱུར། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱས་པས་ཤོང་སྟོན་གྱིས་རྒྱུད་འགྲེལ་བསྒྱུར་པའི་དུས་ཡུན་ཆེས་ཐུང་བར་འགྱུར་བ་མ་ཟད་ཕྱི་ལོ་ ༡༣༧༠ ལོར་ལོ་ཙཱ་བ་ལཀྵྨཱི་ཀ་ར་ས་སྐྱར་འབྱོར་ཡོད་བརྟེན་ཤོང་སྟོན་གྱིས་པཎྜིཏ་གདན་དྲངས་པའི་དུས་ཡུན་དེ་ཡང་ཆེས་ཐུང་བར་གྱུར་ཏེ་དངོས་ཡོད་བཤད་དཀའ་བ་ཞིག་ཆགས་འདུག མང་མཐའ་ལ་ཡང་ལོ་གཅིག་ཙམ་གྱི་དུས་ཡུན་ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༣༦༩ ལོར་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་

---

24. དེབ་སྔོན། སི་ཁྲོན་པར་མའི་ཤོག་གྲངས། ༩༡༩ པར་གསལ།

འགྱུར་བཙོས་འགོ་བཙུགས་པ་དང་ཕྱི་ལོ་ ༡༣༧༠ ལོར་པཎྜིཏ་སྤྱན་དྲངས་ཟིན་པས་སོ།།

ཡང་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ། "ཤོང་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཀྱང་བལ་པོར་བྱོན། པཎྜིཏ་ལཀྵྨཱི་ཀ་ར་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་སྙན་ངགས་མེ་ལོང་དང་། དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་དང་། ཀླུ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་ཟློས་གར་དང་། བསྟོད་པ་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་བསྒྱུར་རོ་"[25] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་པཎྜིཏ་བལ་ཡུལ་ནས་སྤྱན་དྲངས་པ་ཡིན་ན་དུས་ཚོད་དེ་ཙམ་མང་པོ་ཨེ་དགོས་སྙམ།

བདུན་པ།

ཤོང་སྟོན་གྱི་རྣམ་ཐར།

བོད་ཀྱི་དུ་ཡོད་ཡིག་ཚའི་ཁྲོད་ཤོང་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་གསལ་བཀོད་པ་མི་སྣང་བས་འཁྲུངས་གཤེགས་ལོ་ཚིགས་སོགས་གསལ་པོར་འགོད་ཐབས་བྲལ། འདིར་འགོས་ལོའི་དེབ་སྔོན་དང་བུ་སྟོན་པའི་ཆོས་འབྱུང་། མང་ཐོས་ཀླུ་རྒྱམ་གྱི་བསྟན་རྩིས། འདར་སྨད་པའི་ཐ་སྙད་རིག་གནས་ལྔའི་འབྱུང་ཚུལ་བློ་གསལ་མགྲིན་རྒྱན་བཅས་སུ་ཐོར་ཙམ་རེ་གསལ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་སྒྲིག་གིས་རྣམ་ཐར་རགས་བསྡུས་ཙམ་འགོད་ཅི་ཐུབ་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ཡང་ཤོང་སྟོན་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་འདི་བཞིན་ལ་སྟོད་ལྷོའི་སྤྱངས་ལུང་ཤར་

25. བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་། བོད་ཀྱི་དེབ་གཟུགས་པར་མ། ཤོག་གྲངས་ ༣༠༥ པར་གསལ།

གྱི་བོང་ར་ཞེས་པའི་ཡུལ་དུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༢༣༥ ལས་མས་ཙམ་ལ་འཁྲུངས།[26] གཞོན་ནུ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། བོ་དོང་རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཆེན་རྩེ་མོ་བའི་སློབ་མ་སྟག་སྡེ་བ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན་(1212-1294) ལས་ཚད་མ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་སློབ་གཉེར་མཛད། དུས་འཁོར་སྐོར་གྱི་ཤོག་ལྷེབ་བཅུ་བཞི་ཙམ་ཕྱག་བསྟར་གྱིས་བྲིས་པ་དབང་ཡོན་དུ་ཕུལ་ཏེ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཡོངས་རྫོགས་ཞུས། འབྲོ་འགྱུར་གྱི་སྙིང་ནས་རྒྱུད་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་བཤད་པ་ཡང་གསན། བླ་མ་འདི་ཡུན་རིང་བསྟེན་ཏེ་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོར་གྱུར། སྟག་བདེ་བའི་སློབ་མ་གཙོ་བོ་བགྲངས་སྐབས་ཀྱང་ཤོང་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཞེས་གྲགས་ཆེ་བ་བྱུང་། གོ་ལུང་བ་མདོ་སྡེ་རྒྱལ་མཚན་པའི་དྲུང་ནས་དུས་འཁོར་གྱི་ཆགས་ལུགས་དང་བདེ་ཀྱི་ཕྲེང་བ་སྐོར་གསུམ་སོགས་གསན། གར་ཐིག་རྩིས་གསུམ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཏེ་གཟའ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེ་སོགས་རྩིས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་མཛད། ༡༢༦༥ ལོར་འགྲོ་མགོན་ས་སྐྱར་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་བསྟོད་པ་ཕུལ། ལེགས་ཀྱི་སྐན་ངག་ཞུལ། ལོ་ཙཱ་སློབ་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུའི་སྐན་སེང་ཞུས་ཏེ་འགྲོ་མགོན་གྱི་བཀའ་བཞིན་བལ་ཡུལ་དུ་ཕྱིན། པཎྜིཏ་ས་དབང་བཟང་པོ་བྱ་བ་བླ་མར་བསྟེན་ནས་རིག་གནས་ཆུང་བ་ལྔ་དང་ཁྱད་པར་སྒྲ་རིག་ལ་ཤིན་ཏུ་བྱང་བར་བསླབས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༢༦༧ ཙམ་ལ་ས་སྐྱར་བྱོན་ཏེ་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལ་འགྱུར་བཅོས་བྱས། ༡༢༦༨ ཙམ་ལ་སླར་བལ་ཡུལ་བརྒྱུད་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས།

---

26. འཁྲུངས་ཡུལ་གྱི་མཚན་འདི་བཞིན་དེབ་སྔོན་སྨད་ཆའི་ཤོག་གྲངས་ ༩༡༨ པར་གསལ་ཞིང་འདར་སྟོད་པས་དཔྱད་ལུང་ཤར་ཞེས་གངས་ཅན་རིག་མཛོད་དེབ་ཨང་ ༩ པའི་ཤོག་གྲངས་ ༣༩༦ པར་གསལ།

ཐེངས་འདིར་ཤོང་སྟོན་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་ཕེབས་ནས་མ་ཧཱ་བོ་དྷི་ལ་མཆོད་པ་དང་སྐོར་བ་མཛད་ཅེས་འདར་སྟོད་པས་གསུངས། ༡༣༤༩ ཙམ་ལ་པཎྜིཏ་ལཀྵྨཱི་ཀ་ར་སྤྱན་དྲངས་ནས་མང་ཡུལ་དུ་འབྱོར། རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་བསྒྱུར། ༡༣༧༠ ལོར་པཎྜིཏ་དང་ལྷན་ས་སྐྱར་འབྱོར་ཏེ་སྙན་ངག་མེ་ལོང་སོགས་བསྒྱུར་བའི་མགོ་ཚུགས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཤོང་གིས་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་དཔོན་ཆེན་ཤཱཀྱ་བཟང་པོའི་བཀའ་ལུང་དང་དུ་བླངས་ཏེ་ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་གྱི་ཐུགས་དགོངས་རྫོགས་པར་བསྐངས་ཤིང་། ཐ་སྙད་རིག་གནས་ཀྱི་བསྟན་རྒྱུན་ལ་ཕྱག་རྗེས་ནུས་ཆེན་པོ་བཞག་པ་ནི་ཀུན་གསལ་ཁྱོན་ལ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞིན་མངོན་པར་གསལ་ཞིང་། སློབ་ཚོགས་ཀྱང་ཤོང་བློ་གྲོས་བརྟན་པ་དང་ལོ་མཆོག་པ་སོགས་མང་དུ་བྱུང་།[27] བརྩམས་ཆོས་ཁྲིད་རྩིས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་གཟའ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེ་བྱ་བ་ཞིག་གི་མཚན་བྱུང་ཞིང་གཞན་ཡང་མང་དུ་ཡོད་ཚོད་འདུག་མོད་དཔེ་རྒྱུན་ཡོད་མེད་མ་འཚལ། འགྱུར་ཡིག་ཁྲོད་སྡེ་དགེ་བཀའ་བསྟན་ནང་འཁོད་པའི་གྲས་སུ། མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལས་ཕྱུང་བ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་བཀའ་འགྱུར་རྒྱུད་སྡེའི་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་པ་ལ་འགྱུར་བཅོས། བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་འགྲེལ་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་པའི་བསྡུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱས་འགྲེལ་རྩ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ལ་འགྱུར་བཅོས། ཡང་རྒྱུད་འགྲེལ་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་པའི་

27. ཤོང་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་གཞིགས་ན་གཅུང་པོ་ཡིན་པ་འདྲ་ཞིང་། འདར་སྟོད་པས་དཔོན་པོ་བློ་གྲོས་བརྟན་པ་ཞེས་བཀོད་འདུག

འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གི་བསྟོད་པ་བརྒྱ་པ་དང་བྱ་བའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་གསར་འགྱུར། སྐྱེས་རབས་ཁྲིད་དུ་བཞུགས་པའི་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་དང་ཀླུ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་ཟློས་གར་གཉིས་གསར་བསྒྱུར། སྨྲ་རིག་པའི་ཁྲིད་དུ་བཞུགས་པའི་སྙན་ངག་མེ་ལོང་གསར་བསྒྱུར་བཅས་ཁྲིན་དཔེ་ཚན་བརྒྱད་བཞུགས་ཤིང་། འདར་སྟོད་དཔྲ་འདུལ་དབང་པོས་ཐོ་བཀོད་པའི་གྲས་སུ་འཇམ་དཔལ་གྱི་བསྟོད་པ་པྲི་ཏ་མ། ཙནྡྲ་བའི་མདོ་སྦྱོར་བའི་རྩ་འགྲེལ། བརླག་པ་བསྡུས་པ་རྩ་འགྲེལ། སླ་བ་ཀུན་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ། རྣམ་དབྱེའི་ལེའུར་བྱས་པ་བཅས་བཀོད་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་བཀའ་བསྟན་དུ་མ་འཁོད་པ་འདྲ། དེ་ལྟར་བྱས་པས་ཤོང་སྟོན་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་འདི་བཞིན་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་དུས་སྟོད་དེ ༡༢༣༥ ཡས་མས་ལ་སྐུ་འཁྲུངས་ནས་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་དུས་མཇུག་ཙམ་ལ་སྐུ་མྱ་ངན་འདས་པར་མངོན། གཞོན་ནུའི་དུས་སྐབས་ནས་བཟུང་ཐ་སྙད་རིག་གནས་ལ་དོ་སྣང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་དུས་འཁོར་དང་སྐར་རྩིས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སློབ་སྦྱོང་མང་དུ་བྱས་ཤིང་སྙན་ངག་ཚིགས་བཅད་རྩོམ་པ་སོགས་དང་དུ་བླངས་པ་མ་ཟད། སྐུ་ནར་སོན་ནས་ཀྱང་སྙན་ངག་དང་སྙན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་གང་མང་ཞིག་བསྒྱུར་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་རིག་གནས་ཀྱི་བསྟན་པའི་དབུ་འཕང་དགུང་དུ་བཏེགས་པ་ཡིན་ནོ།། །།

རྟོགས་བརྗོད་དངོས་བསྟན་པ།

དང་པོ།

མཚན་བྱང་དང་གཞུང་ཚད་སྐོར།

རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་མཚན་བྱང་དུ་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་བཀོད་ཡོད་པ་ནི་འདི་ལྟར། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། "བོ་དྷིས་ཏྭ་བ་དཱ་ན་ཀ་ལྤ་ལ་ཏཱ། བོད་སྐད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་གྱི་འཁྲི་ཤིང་།" ཞེས་འབྱུང་། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་པས་ཆོས་འབྱུང་དུ་འདིའི་ཐོ་བཀོད་པའི་ནང་ "སློབ་དཔོན་སྟན་དང་གས་མཁན་དགེ་བའི་དབང་པོས་མཛད་པའི་སྐྱེས་རབས་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་ཤོང་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་འགྱུར།"[1] ཞེས་གསལ། ཡང་མཁས་པ་ལ་ལས་མཛད་བརྒྱ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། སྐབས་འདིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་བརྗོད་ཡིན་ནམ་ཡང་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེས་རབས། ཡང་ན་མཛད་བརྒྱ་ཡིན་སོགས་ཀྱི་གླེང་སློང་ཞིག་སྔོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་བྱུང་འདུག་སྟེ། རྒྱལ་དབང་ལྔ་བས་རྟོགས་བརྗོད་པར་དུ་བཀོད་པའི་མཇུག་བྱང་དུ། . "མཁས་རློམ་ལ་ལ་དག་དགེ་དབང་ཡབ་སྲས་གཟིགས་རྒྱ་ཆུང་བས་བསྟན་བཅོས་འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་མང་དུ་ཡོད་པས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྣམ་ཐར་ཁོ་ན་མིན་ནོ་ཞེས་སླ་བ་ནི་སླ་བ་པོ་རང་ཉིད་རྟོགས་བརྗོད་འདི་ལ་བློ་གྲོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཞིབ་མོར་མ་བྱུས་ཤིང་། མདོ་ལུང་རྣམས་དང་མ་འདྲིས་པའི་རང་གི་ནང་ཚ་ཕྱིར་སྟོན་པ་ཁོ་ན་སྟེ།"[2] ཞེས་གསུངས་པ་ལས་གསལ།

---

1. བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་། བོད་ནས་ཐོན་པའི་དེབ་གཟུགས་པར་མ། ཤོག་གྲངས་ ༣༠༥ པར་གསལ།
2. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། **ཁི** ཤོག་གྲངས་ ༣༣༠ ན ༣ པར་གསལ།

འོན་ཀྱང་རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་ཡལ་འདབ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་གདོང་ལ་བལྟས་ན། ཡལ་འདབ་བཅུ་དྲུག་པ་བྲག་འཕངས་པའི་ཡལ་འདབ་ནི་གྲུད་རྣམས་ཀྱིས་ཟླ་གཅིག་གི་རིང་ལ་སྒུལ་ཙམ་ཡང་མ་ནུས་པའི་རྡོ་ཕ་བོང་ཞིག་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཞབས་མཐེབ་ཀྱིས་ཕྱུངས། ཕྱག་གཡོན་གྱིས་བཞིས་ཏེ་ཕྱག་གཡས་ལ་བཞག ཕུ་བཏབ་པས་རྩལ་ཕྲན་དུ་སོང་བའི་རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་པས་གྲུད་རྣམས་བདུལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན་པས་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་གྲས་མིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཡལ་འདབ་བཅུ་གཅིག་པ་དགའ་བོའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དང་། ཉེར་གསུམ་པ་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པའི་ཆ་ཤས་རེ་ལས་བརྩམས་པ་དང་། བཅུ་བདུན་པ་བྱམས་པ་ལུང་བསྟན་པའི་ཡལ་འདབ་ནི་བྱམས་པའི་རྟོགས་བརྗོད་དང་། བཅུ་དགུ་བ་ཤཱ་རིའི་བུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡལ་འདབ་ནི་ཤཱ་རིའི་བུའི་རྟོགས་བརྗོད་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པར་མི་གཏོགས་སྙམ། དེ་བས་ན་རྟོགས་བརྗོད་འདི་ལ་མཛད་བརྒྱ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་དང་སྐྱེས་རབས་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་ཞེས་སྦྱོར་བ་ནི་དོན་ལ་མི་ཉེ་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མང་པོ་ཞིག་གི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པར་སྣང་བས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཞེས་པ་འདི་བཞིན་དོན་ལ་ཉེ་བ་ཡིན་ནོ།།

གཞུང་ཚད་ཐད་ནས་རྟོགས་བརྗོད་འདི་ལ་ཕྱིན་བསྡོམས་ཡལ་འདབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་ཅིང་། ཡལ་འདབ་རྣམས་སུ་ཚིགས་བཅད་མང་ཉུང་དང་ཚིག་རྐང་རིང་ཐུང་འདྲ་མིན་ཅི་རིགས་པར་སྣང་ལ། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཁྲིད་སྣར་གཉིས་ཤན་སྦྱར་བྱས་པའི་པོད་གཉིས་སྐྱེས་རབས་**ཀ་ཁ**་གཉིས་སུ་འཕོད་པ་དང་པེ་ཅིན་

པར་མའི་ནང་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་མེད་པ་ལ་ཡོད་གཅིག མདོ་འགྲེལ་གི དཔེ་རིང་ཤོག་གྲངས་སུམ་བརྒྱ་རེ་གཅིག་བཞུགས།

གཉིས་པ།
བརྗོད་བྱའི་གོ་རིམ་སྐོར།

བརྗོད་བྱའི་གོ་རིམ་ཐད་འདིར་ཞིབ་པར་སྨྲ་བར་མི་སྤྱོབས་ཀྱང་རོབ་འཆར་ཙམ་ཞུས་ན་རིམ་པ་ཁ་ཤས་ཡོད་པར་སྣང་བ་གཤམ་གསལ་ལྟར།

༡ བྱ་རིམ་གཅིག་གི་གོ་རིམ་ཁྲིགས་ཆགས་སུ་སྟོན་པ།

འདི་ནི་གཏམ་རྒྱུད་གང་ཞིག་གི་ནང་སྔོན་རབས་ཀྱི་བྱུང་བ་དང་རྗེས་རབས་ཀྱི་ལུང་བསྟན་སོགས་གང་ཡང་མེད་པར་གང་ཟག་གང་ཞིག་གི་མི་ཚེ་གཅིག་གི་ལོ་རྒྱུས་གང་ཡང་རུང་བའི་སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམ་མ་འཚོལ་བར་རྒྱུན་མཐུད་དུ་སྟོན་པ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན་ཡལ་འདབ་དང་པོ་རྒྱལ་པོ་རབ་གསལ་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡལ་འདབ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེའི་ནང་། སྔོན་འོད་ལྡན་ཞེས་པའི་གྲོང་དུ་རྒྱལ་པོ་རབ་གསལ་བྱ་བ་ཞིག་བྱོན་པ། སྐབས་ཤིག་རྒྱལ་པོས་གླང་ཆེན་བལྟ་བས་མི་ངོམས་པ་ཞིག་གཟིགས་པ་དེ་གླང་ཆེན་འདུལ་མཁན་ལ་བསྐྱང་ནས་ལེགས་པར་བདུལ་བ། རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་གླང་ཆེན་ལ་ཞོན་ནས་ནགས་སུ་ཞུགས་པ། གླང་མོའི་དྲི་ཚོར་ཏེ་གླང་ཆེན་བདུལ་བ་ལས་ཉམས་པ། གླང་ཆེན་ཁ་ལོ་པས་གླང་ཆེན་གྱི་ལུས་བདུལ་ཀྱང་སེམས་མ་བདུལ་བའི་རབས་ཞུས་པ། རྒྱལ་པོས་རིགས་པ་དང་ལྡན་པར་གོ་སྟེ་ཡིད་རངས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་བྱུང་བ་གཅིག་གི་སྔ་ཕྱིའི་

གོ་རིམ་ཁྲིགས་ཆགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ།།

༢ གོ་རིམ་ཁྲིགས་ཆགས་སུ་བཀོད་ནས་
སྔོན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ།

འདི་ནི་བྱུང་བ་གང་ཞིག་གི་སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམ་མ་འཚོལ་བར་བསྟན་རྗེས་དེ་ལྟར་ཡོང་དགོས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་སྔོན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་རིམ་པ་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན་ཡལ་འདབ་བཞི་པ་ངང་ལས་ནུའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདིའི་ནང་ཐོག་མར་རྒྱལ་པོར་གསོ་སྦྱོང་འཕགས་ཀྱི་སྲི་བོ་ནས་རྒྱལ་པོ་ངང་ལས་ནུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་གླིང་བཞི་ལྷ་དང་བཅས་པ་ལ་དབང་བའི་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་གྱུར་ཏེ་ལྷ་ཡི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་འགྲན་སེམས་བྱས་པས་སྔོན་གྱི་བསོད་ནམས་ཟད་དེ་ས་སྟེང་དུ་ཟགས་པའི་བར་གྱི་བྱུང་རིམ་ཞིག་བསྟན་རྗེས། ཡང་བསྐྱར་བྱུང་རིམ་གཞན་ཞིག་གི་འགོ་བཙུགས་ཡོད་པ་སྟེ། སྔོན་ང་ལས་ནུ་ཚོང་དཔོན་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་བླངས་པའི་སྐབས་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ལ་སྣན་མ་སྣར་གང་ཕུལ་བ་དང་རྗེས་སུ་རང་ཉིད་ཡིད་མ་རངས་པའི་རྐྱེན་ལས་དེ་ལྟར་བྱུང་ཞེས་སྔོན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ།། འདིའི་ནང་ཡལ་འདབ་མང་པོ་ཞིག་འདུ་བ་ཡིན།

༣ ལས་འབྲས་མངོན་སུམ་པ་བཀོད་ནས་
སྔོན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ།

འདི་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་གང་ཞིག་ལ་གང་ཟག་གང་ཞིག་གིས་དགེ་རྩ་བསྐྲུབས་ནས་རྣམ་སྨིན་གྲུབ་པའི་བྱུང་བ་ཞིག་བསྟན་རྗེས་དེའི་སྔོན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་

པར་སྟོན་པ་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན་ཡལ་འདབ་རེ་གཅིག་པ་ཞིང་པའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡལ་འདབ་ལྔ་བུ་སྟེ། འདིའི་ནང་བྲམ་ཟེ་བཀྲ་ཤིས་ཞེས་པའི་ཞིང་པ་དབུལ་པོ་ཉམ་ཐག་པ་བཟའ་མི་གཉིས་ཡོད་པ་དེས་རང་ཉིད་ཉམ་ཐག་པ་ནི་ཆེ་སྔོན་སྦྱིན་པ་མ་བཏང་བས་ལན་སྨམ་བཞིན་ཡི་མུག ནང་དུ་ལོག་ནས་ཟས་གང་ཡོད་གཙང་བར་གཡོས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ལ་ཕུལ། དགེ་བ་དེས་བྲམ་ཟེའི་ཞིང་ལ་གསེར་གྱི་ལྷུང་པ་སྐྱེས་ནས་བྲམ་ཟེ་ཕྱུག་པོར་གྱུར། དེ་ནས་བྲམ་ཟེས་ཆོས་མཉན་ཞིང་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་དགྲ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཅེས་ལས་འབྲས་ཀྱི་བྱུང་བ་མངོན་སུམ་བློ་ཡིས་མཐའ་ནས་པ་ཞིག་སྔོན་དུ་བསྟན་ཏེས། བྲམ་ཟེ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སྔོན་འོད་སྲུངས་ཀྱི་བསྟན་པར་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པས་དེ་ལྟར་བྱུང་ཞེས་སྔོན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ།། འདི་དང་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལ་བྱུང་བ་གཉིས་རེ་བཀོད་ཡོད་པ་འདྲ་ན་ཡང་། སྔ་མའི་ནང་བྱུང་བ་དང་པོ་ལ་ལས་འབྲས་གཉིས་བཀོད་པ་མི་དགོས་ཤིང་ཕྱི་མ་ལ་བྱུང་བ་དང་པོའི་ནང་ལས་འབྲས་གཉིས་ཆ་མཐོང་ཆོས་ལ་ཡོད་དགོས་སོ།།

༨ རྣམ་སྨིན་སྨྲོང་བའི་གླིང་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་གྱི་བྱུང་བ་སྟོན་པ།

འདི་ནི་ཐོག་མར་དོན་རྐྱེན་གང་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་ནང་གླེང་གཞི་བྱུང་། དེ་ནས་འཁོར་གང་ཞིག་གིས་དེའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཞེས་སངས་རྒྱས་ལ་ཞུས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེའི་སྔོན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན་ཡལ་འདབ་སོ་བཞི་པ་དགའ་བོ་ཉེ་དགའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ

ལྷ་བུ་སྟེ། འདིའི་ནང་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་ན་བཞུགས། དགེ་སློང་རྣམས་སློམ་གྱི་ཕྱིར་གནས་དབེན་པར་བཏང་། དགེ་སློང་ཁག་གཅིག་རི་རབ་ཀྱི་ངོགས་སུ་ཕྱིན་པས་ལུས་ནད་ཀྱིས་གཟིར། སངས་རྒྱས་ལ་ཞུས་པས་ཀླུའི་གནོད་པ་ཡིན་གསུངས། མཻགལ་གྱི་བུ་ལ་དེ་འདུལ་དགོས་པའི་བཀའ་བསྩལ། དེས་ཀླུ་དེ་གཉིས་བདུལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲུང་དུ་འཁྲིད། དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཡིན་ཞུས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བའི་གླིང་གཞི་བསྟན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེའི་སྔོན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

༥ རྫུ་འཕྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་གདམ་རྒྱུད་ཀྱི་
བྱུང་བ་བསྟན་པ།

འདི་ནི་མིའི་རང་བཞིན་གྱི་ནུས་ཤུགས་ལས་བརྒལ་བའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་བཀོད་པ་ཞིག་གིས་འཁོར་རྣམས་ཡ་མཚན་པར་བྱས་རྗེས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེའི་སྔོན་གྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པའི་གོ་རིམ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན་ཡལ་འདབ་བརྒྱ་བདུན་པ་བྱམས་པ་ལུང་བསྟན་པའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདིའི་ནང་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་སྤྲུལ་གྱི་ཟམ་པ་བརྒྱུད་ཆུ་བོ་གང་གའི་ཕ་རོལ་དུ་ཕེབས་པ་དང་། གང་ག་ལས་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་ངོ་མཚར་བ་ཞིག་བཏོན་ནས་འཁོར་རྣམས་ལ་བསྟན་ཏེ་འཁོར་རྣམས་ཡ་མཚན་པར་བྱས་རྗེས་དེའི་སྔོན་གྱི་བྱུང་བ་བཀོད་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ།། གོང་གསལ་གོ་རིམ་ལྟར་ལས་ཕྱི་མ་བཞི་ལ་གང་ཟག་ལུང་སྟོན་པ་དང་ངོས་འཛིན་པའི་རིམ་པ་ཞིག་ཅི་རིགས་པར་འབྱུང་བ་ཡང་ཤེས་དགོས་སོ།།

དེ་ལྟར་རོབ་རྩིས་བྱས་ན་འདིར་བྱུང་བའི་ཡལ་འདབ་རྣམས་ཀྱི་གནམ་བརྒྱུད་ཀྱི་གོ་རིམ་ཡང་རིམ་པ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་གི་ནང་འདུས་པར་མངོན་མོད། འོན་ཀྱང་ད་དུང་གཉིང་ཟབ་ཞིབ་ཕྲའི་རང་བཞིན་གྱིས་དཔྱད་ཞིབ་བྱས་ན་རྣམ་པ་འདི་དག་ལས་མང་བ་ཡང་ཡོང་སྲིད་པ་ཞིག་སྟེ། གནམ་རྒྱུད་རེ་རེའི་མི་སྣ་ཕན་ཚུན་བར་གྱི་འགལ་འབྲེལ་སྣང་བརྙན་དང་ཁོར་ཡུག་བཞེངས་བཀོད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅས་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་དབྱེ་ཞིབ་བྱར་ཡོད་པས་སོ།།

ཡལ་འདབ་ཀྱི་དཔེ་མཚོན་བསྟན་པ།

སྐབས་འདིར་རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་ཡལ་འདབ་ཅིག་དཔེ་མཚོན་དུ་འགོད་རྒྱུ་གནད་དུ་ཆེ་ཞིང་། དེ་ཡང་ཡོངས་གྲགས་ཤིག་དཔེ་གཞིར་གདམས་པ་ཡིན་ན་གོ་བདེ་བ་དང་ངེས་སླ་བ་ཡོང་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་ཡལ་འདབ་གྱ་དྲུག་པ་བ་མེན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་འདི་བཞིན་ཚན་བཤུས་བྱས་པ་ཡིན། བ་མེན་ཞེས་པ་བོད་ཀྱི་བརྡའ་དག་ཚིག་མཛོད་རྣམས་སུ་བ་ལང་དང་དབྱིབས་འདྲ་བའི་སེམས་ཅན་ཞིག་གི་མིང་དུ་བཤད་ཀྱང་སྐབས་འདིར་བྱ་སྲིག་པའི་མིང་དུ་བྲིས་འདུག

འདིར་མ་ཡིག་དང་ནང་དོན་སྙིང་བསྡུས། རྩོམ་འགྲོས་བསྐྱར་ཞིབ་བཅས་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ཡོད།

དང་པོ། མ་ཡིག

ཆོས་ཀྱི་བསླབ་པའི་རིག་པ་གང་གིས་མཆོད་བྱ་དུལ་བར་གནན་རིམ་གྱིས།།
མཆོད་བྱའི་ཚོགས་ལ་རབ་འདུད་འདུལ་བས་ཕྱག་བྱེད་དེ་དག་མཐོ་བ་ཐོབ་
པར་འགྱུར།།

དྲིགས་པའི་འཕྱུར་ལས་བློ་གྲོས་རྣམ་པར་མ་བསླམས་སློངས་ལས་རབ་ཏུ་འགྲོ་བྱེད་ཅིང་།།

ཀུན་འདུས་རྣམས་ལ་འཇིག་རྟེན་འདི་དང་ཕ་རོལ་དེ་ཡང་རྟག་ཏུ་སྨྱུ་ངན་བཅས།།

ཀུན་པོ་མཆོད་པའི་ཞར་ལ་སླར།།
དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་དྲིས་པ་དག།
ཀུན་པོ་ཆོ་ག་ཇི་བཞིན་སླར།།
བཅོམ་ལྡན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས།།
བྲཧྨ་སྦྱིར་དེ་དག་སྔོན།།
མི་བདག་ཚངས་བྱིན་ཞེས་པ་བྱུང་།།
འགྲོ་བ་གང་གི་བསོད་ནམས་མཐུས།།
ཆོས་ཀྱི་ཀུན་དགའ་ར་བར་གྱུར།།
དེ་དུས་གྲོང་མཐའི་ནགས་ཚལ་དུ།།
སྔོན་གྱི་བསོད་ནམས་མཚན་ཉིད་ལས།།
མི་ཡི་སྐྲ་བརྗོད་པ་ལ་ཞུགས་པ།།
སྨྲག་ཆགས་བཞི་ནི་བྱུང་བར་གྱུར།།
བ་མེན་དང་རི་བོང་དང་།།
སྤྲེའུ་དེ་བཞིན་སྲང་པོའི་མཆོག།
དེ་དག་དམ་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་ཅན།།
ཕན་ཚུན་མཛའ་བས་བཅིངས་པར་གྱུར།།

དེ་ནས་བདེ་ཐོབ་དེ་དག་གིས།།
གཏམ་གྱི་མཇུག་ཏུ་ཕན་ཚུན་སྨྲས།།
ཡུ་སྐྱོལ་གྲན་རིམ་མེད་པ་ལ།།
མཆོད་པ་དག་ནི་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ།།
དམ་པས་ཇི་ལྟར་གྲན་རིམ་གྱིས།།
བཀུར་བསྟི་དག་ནི་རབ་བསྒྲུབ་པ།།
ངེས་པར་དགེ་ལེགས་སྐྱེད་བྱེད་ཅིང་།།
དགེ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པར་འགྱུར།།
གྲན་པོའི་ཞེ་སས་མཆོད་བྱ་གང་།།
ཡུ་ལས་རེ་ཞིག་གྲན་པ་སུ།།
ཞེས་པ་སྨྲ་བ་དེ་དག་ལས།།
གླང་ཆེན་ཁྲུ་མཆོག་གིས་སྨྲས་པ།།
འདབ་མ་ཆེ་ཧླུལ་ཉྱགྲོ་དྷ།།
གང་འདི་སྙིང་པར་མཐོང་གྱུར་པ།།
འདི་ཡི་ཡལ་འདབ་གསར་པ་དང་།།
རང་གི་ལུས་ནི་མཚུངས་པ་དྲན།།
སྤྲེའུ་ཡིས་ཀྱང་དེར་སྨྲས་པ།།
བདག་ནི་ནགས་ན་རྒྱུ་བ་ཡིས།།
ཉྱགྲོ་དྷ་འདི་རང་ལུས་དང་།།
མཚུངས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་མཐོང་།།

རི་བོང་གིས་ཀྱང་སླས་པ་སྟོན།།
ཏྲུགྲོ་རྡཱ་འདི་སོར་ལྷ་པ།།
འདབ་མ་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་པ་ལ།།
ཟིལ་ཕྲིགས་ཀྱིས་བརྣན་བདག་གིས་མྱང་།།
དེ་དག་རིམ་པས་དེ་བརྗོད་ཆེ།།
ཕྱི་ནས་བ་མེན་གྱིས་སླས་པ།།
བདག་གི་ལྷི་བའི་ས་བོན་ལས།།
ཤིང་ཆེན་ཏྲུགྲོ་རྡཱ་འདི་སྐྱེས།།
དེ་ནས་རྐན་རིམ་ཤེས་གྱུར་ནས།།
དེ་དག་ཕན་ཚུན་མཛའ་བ་ཡིས།།
རྗེས་ཞུགས་དགའ་བས་མཆོད་པ་ནི།།
རྟག་ཏུ་ཞི་ས་ལ་འོས་བྱས།།
དེ་ནས་སྲོག་གཅོད་རྐུ་བ་དང་།།
དེ་བཞིན་བགྲོད་མིན་འགྲོ་བ་དང་།།
མི་བདེན་ཚ་མཚུངས་འབྲས་བུ་ནི།།
སྐྱུར་པོ་ཟ་བ་དག་ལས་ཀྱང་།།
ཆགས་བྲལ་རང་གནས་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི།།
བསླབ་པས་ལེགས་བྱས་ལ་ཆགས་པའི།།
བསོད་ནམས་མཐུ་ཡིས་ནགས་ཚལ་ན།།
གནས་རྣམས་སྤྱོད་ཚུལ་མཚུངས་པར་བྱས།།

དེ་ནས་དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་མཐུས།།
རྟག་ཏུ་མི་རྟོག་འབྲས་ལྡན་ཞིང་།།
སྤྲིན་ནི་དུས་སུ་ཆར་འབེབས་ཤིང་།།
ས་ལ་འབྲུ་རྣམས་རྒྱས་པར་གྱུར།།
ས་ཡི་ལེགས་བྱས་མཚན་ཉིད་ནི།།
ངོ་མཚར་ཆེ་བ་དེ་མཐོང་ནས།།
ཐམས་ཅད་ས་བདག་ཚངས་བྱིན་གྱིས།།
རང་གི་བསོད་ནམས་ལས་སྐྱེས་བསམས།།
ལོག་པར་ཁེངས་པས་ཨིམ་དེ་ལ།།
ཐུབ་པ་མངོན་ཤེས་ལྔ་པས་སླས།།
མི་རྟོག་འབྲས་བུ་རྒྱས་པ་འདི།།
མི་བདག་ཁྱོད་ཀྱི་དྲིན་གྱིས་མིན།།
ནགས་ན་སྤྲེའུ་རི་བོང་དང་།།
གཉིས་འཐུང་བ་མིན་ལྷན་གཅིག་གནས།།
ཡོན་ཏན་རྒྱས་འདི་དམ་ཆོས་ཀྱི།།
ངང་ཚུལ་དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་ཡིན།།
དེ་དག་བརྟུལ་ཞུགས་ལྔ་ཡིས་དག།
ཇི་ལྟར་རྒན་རིམ་མཆོད་བྱེད་ཅིང་།།
བ་མིན་ཚིག་གིས་ཐམས་ཅད་ནི།།
དམ་ཆོས་དམ་ཚིག་དག་ལ་བརྟེན།།

ཞེས་པ་ཐུབ་པའི་ཚིག་ཐོས་ནས།།
མཆོག་ཏུ་གུས་སྐྱེས་རྒྱལ་པོ་ནི།།
གྲོང་པ་བཙུན་མོ་བློན་བཅས་པས།།
བརྟུལ་ཞུགས་ལྔ་པོ་དེ་དག་བསྙེན།།
བ་མེན་ང་ཉིད་རི་བོང་ནི།།
ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ཉིད་དུ་གྱུར།།
སྤྲེའུ་མཽ་གལ་གྱི་བུ།།
གླང་ཆེན་ཁྲུ་བདག་ཀུན་དགའ་བོ།།
དེ་དག་ཇི་ལྟར་རྒན་པའི་རིམ།།
མཆོད་ལས་ཆོས་ནི་དྲི་མེད་ཐོབ།།
དེ་སྣོད་ཤུག་དང་མཆོད་པ་ལ།།
རྒན་པའི་རིམ་པ་རབ་བརྟག་བྱ།།
སྟོན་པའི་འདུལ་བ་ཉེར་བསྟན་དེ་ཐོས་ནས།།
རྒན་པོ་མཆོད་པའི་དཀའ་ཐུབ་ཁྱད་པར་ཐོབ།།
ཇི་ལྟར་རྒན་བཞིན་དགེ་སློང་དེ་དག་གིས།།
ཞི་སར་བྱས་པའི་མཆོད་པ་མདུན་སར་བྱས།།

ཞེས་པ་དགེ་བའི་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་གྱི་འཁྲི་ཤིང་ལས་བ་མེན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡལ་འདབ་སྟེ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་དྲུག་པའོ།། ༎[3]

3. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས་ ཁེ ཤོག་གྲངས་ ༣༠༧ བ ༣ པ་ནས་གསལ།

གཉིས་པ། ནང་དོན་སྙིང་བསྡུས།

དེ་ལ་ཚིགས་བཅད་དང་པོས་ཡལ་འདབ་འདིའི་བཤད་བྱའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་སྤྱི་བཤད་དམ་ལུས་མདོར་བསྟན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བཤད་ཡོད་ལ། དེ་ནི་དགེ་དབང་གིས་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་ཡལ་འདབ་ཆ་ཚང་ལ་ཁྲིས་འདུག་པ་དེ་ཡིན། ནང་དོན་ནི། སྔོན་ཝཱ་ར་ཎ་སཱི་ར་རྒྱལ་པོ་ཚངས་བྱིན་བྱ་བ་ཞིག་བྱུང་ཞིང་། སྐབས་དེར་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་མཐའ་ཡི་ནགས་ཚལ་ན་བྱ་སྤྲེག་པ་དང་རི་བོང་དང་། སྤྲེའུ། གླང་ཆེན་ཏེ་སྤྲོག་ཆགས་མཛའ་བ་བཞི་གནས་ཡོད། དེ་དག་ཕན་ཚུན་རྒན་རིམ་གྱིས་སྲི་ཞུ་བྱེད་འདོད་པ་ལ་རྒན་རིམ་མ་ཤེས་པས། གླང་ཆེན་གྱིས་ལོ་མ་རུལ་སོང་དུ་གྱུར་པའི་ཤིང་ནྱགྲོ་དྷ་སྐམ་པོ་ཞིག་བསྟན་ནས། ཐོག་མར་བདག་གིས་དེ་མཐོང་བའི་སྐབས་རང་གི་གཟུགས་ཚད་དང་མཉམ་པ་དྲན་ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཤད་པས་རྒན་རིམ་ཤེས། དེ་ནས་རྒན་ཤོས་བྱ་སྤྲེག་པས་བཀའ་བསྩལ་ཏེ། སྲོག་གཅོད་པ་དང་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། རྫུན་དུ་སྨྲ་བ། ལོག་པར་གཡེམ་པ། འབྲས་བུ་སྐྱུར་མོ་ཟ་བ་བཅས་སྤངས་ཏེ་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱིས་འཚོ་ཞིང་རྒན་གཞོན་བཀུར། གཞན་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་བསླབས་པས་ཡུལ་དེར་བཀྲ་ཤིས་པ་བྱུང་། རྒྱལ་པོ་ཚངས་བྱིན་གྱིས་རང་གིས་མཐུས་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམས་པ་ལ། དྲང་སྲོང་མངོན་ཤེས་ལྔ་བས་ཡིན་ལུགས་ངོ་མ་ཚུལ་བཞིན་བསྟན་པས་ཀུན་ཡིད་ཆེས་ཤིང་ངོ་མཚར། དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་རྒན་གཞོན་བཀུར་ཅིང་རྗེས་སུ་བསླབ་བོ།། སྐབས་དེའི་བྱ་སྤྲེག་པ་སོགས་བཞི་ནི་སངས་རྒྱས་དང་ཤཱ་རིའི་བུ། མཽ་གལ་གྱི་བུ། ཀུན་དགའ་བོ་བཅས་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

གསུམ་པ། ཡལ་འདབ་བསྐྱར་ཞིབ།

འདིར་ཁྲིན་བསྡོམས་ཚིག་ཀང་དགུ་བཅུ་གོ་དྲུག་དང་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཡོད། དེ་ཡང་ཚིགས་བཅད་དང་པོས་གནད་རིམ་ལ་གསུ་ཞབས་བྱས་ན་བདེ་འགྲོ་དང་། མ་བྱས་ན་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་ཆོས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ཡལ་འདབ་རང་དུ་གང་འབྱུང་བ་དེ་སྟོན་པ་ཡིན། ཡལ་འདབ་དངོས་ཀྱི་གོ་དོན་འཚོལ་སྐབས་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བལྟ་དགོས་པ་འདྲ། དེ་ཡང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གནད་གཞོན་གྱི་རིམ་པ་ཤེས་པ་དང་། གནད་གཞོན་གྱི་རིམ་པ་ཤེས་རྗེས་སུ་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱས་པའོ།།

ཐོག་མར་ང་ཚོས་བསམས་དགོས་པ་ཞིག་ལ་དེང་དུས་ཀྱི་བསྐྱར་ཞིབ་པ་དག་གི་བསམ་བློའི་བསྐྱོད་ཕྱོགས་ནང་འཁོར་དཀའ་བའི་ལྟ་བའི་གནད་ཅིག་སྟེ། དེ་ཡང་དེང་རབས་བསྐྱར་ཞིབ་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་རྒྱུན་ལྡན་འཆར་སྣང་ལ་རྩོམ་པ་པོས་འཚོ་བ་དངོས་ནས་མཐོང་པའི་བརྗོད་གཞི་ལ་རང་གི་རྣམ་རྟོག་གི་བསྲེས་བཏབ་ནས་གཏམ་རྒྱུད་གང་ཞིག་གི་བརྒྱུད་རིམ་སྒྲ་རྩལ་ཅན་དུ་བསྒྲུབས་པའི་སྐབས། རྩོམ་པ་པོས་གང་ཟག་གང་ཞིག་གི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་དེའི་སེམས་རྒྱུད་ནས་ཕྲལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དངོས་པོའམ་ཡང་ན་མི་མིན་སེམས་ཅན་གྱི་སྙིང་གནས་སྤོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྙམ་པའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་སེམས་ཀྱི་གཤིས་ལ་འཛགས་ནས་ཡོད། འདི་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གོ་རིམ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་རྩོམ་རིག་ཁག་གཅིག་གི་འཕེལ་རིམ་ལས་ཕྱོགས་སྔོམ་བྱས་པའི་ཉམས་མྱོང་དུམ་བུ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟ་མོད། འོན་ཀྱང་བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་ནང་ཁོང་ཚོའི་ཚད་འཛལ་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ལམ་ལུགས་ཤིག་དར་ཡོད་པ་རེད། བོད་ཀྱི་རྩོམ་པ་པོའི་ལྟ་བ་ལ་སྣ་མཁྲིགས་རང་བཞིན་གྱི་ནང་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཨ་འཐས་སུ་འདྲིས་

ནས་ཡོད་ཅིང་། ནང་ཆོས་ལས་མངོན་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་ལྟ་བ་དག་ནི་བོད་ཀྱི་རྩོམ་པ་པོས་འཇིག་རྟེན་དང་འཚོ་བ་ལ་ལྟ་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཡང་དག་པ་ཅིག་ལ་ཚད་འཛིན་བྱས་པའི་རྩོམ་རིག་གི་རྨང་གཞིའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་ལྟ་བ་ཆགས་ཡོད། ནང་པའི་ཆོས་གཞུང་ལས་རྒྱུ་བའི་འཇིག་རྟེན་སྣེ་སེམས་ལྡན་ཡོངས་ལ་སེམས་ཀྱི་འཇོན་ཐང་ཆ་སྙོམས་སུ་ཡོད་པ་རྩ་འཛིན་བྱས་ཏེ་སེམས་ཅན་དུད་འགྲོ་ལ་ཡང་མི་དང་མཉམ་པའི་རྣམ་ཤེས་དང་མི་ལས་འདས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱང་ཡོད་པར་གདན་འབེབས་བྱས་ཡོད། དེ་བས་ན་ནང་པ་བ་ཆོས་ང་ཆོས་མཐོང་བཞིན་པའི་དུད་འགྲོའི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁྱེན་མེད་པ་ཐག་གིས་མི་ཆོད་པ་དང་དེ་ཚོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མ་ཡིན་པ་ནི་དེ་ལས་ཀྱང་ཐག་གིས་མི་ཆོད་པའི་དོན་གནད་ཅིག་ལ་ངེས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གོ་རིམ་དེ་འདྲ་བའི་འོག་གཏམ་རྒྱུད་འདིའི་ནང་གི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཀུང་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་བསམ་སྤྱོད་དངོས་མ་དེ་ཡིན་པ་ལས་རྩོམ་པ་པོས་མིའི་བསམ་སྤྱོད་ཅིག་གནས་སྤོས་ཏེ་ཁོང་ཚོའི་རྒྱུད་ལ་སྤྲུར་བ་མིན་སྐབས་དུད་འགྲོའི་བསམ་སྤྱོད་ལ་མིའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཁ་བསྒྱུར་བའི་རྟོག་བཙོས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡང་མེད་པ་ཡིན།

ཡང་དོན་གནད་གཞན་ཞིག་ལ་གཏམ་རྒྱུད་འདིའི་བྱུང་རིམ་དང་དེའི་མི་སྣའི་གནས་བབས་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་བྱེད་སྐབས་དོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་ཀ་མེད་རེད་འདུག་སྙམ། ཐོག་མར་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་སྲོག་ཆགས་བཞིའི་རྒྱན་གཞོན་འབྱེད་སྐབས་སྲོག་ཆགས་རང་རང་གི་ན་ཚོད་ཀྱི་བབས་དང་ཤིང་སྡོང་ཐོག་མར་མཐོང་བའི་དུས་གཉིས་སྦྱར་ཏེ་རྒན་གཞོན་གོ་རིམ་དཔོག་པར་བྱས་ཡོད་པ་ནི་དེ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཆགས་མེད།

དཔེར་ན། རི་བོང་གིས་ཤིང་འདབ་མ་གཉིས་ཙམ་པ་ཞིག་མཐོང་བ་དང་གླང་ཆེན་གྱིས་རང་གི་གཟུགས་བོངས་དང་མཉམ་པར་མཐོང་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རི་བོང་ལས་གླང་ཆེན་གཞན་པར་བརྩིས་ཡོད་མོད། དེས་རི་བོང་གིས་ཤིང་སྡོང་དེ་གླང་ཆེན་ལས་སྔ་བར་མཐོང་བ་དེ་ཙམ་ལས་རི་བོང་གླང་ཆེན་གྱི་སྔོན་ལ་སྐྱེས་པའི་ཁུངས་སྐྱེལ་བྱས་མེད་པར་བརྟེན་རྒན་གཞོན་གོ་རིམ་དེ་ཡང་ལོ་གྲངས་ཀྱི་རྒན་གཞོན་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་མེད། འོན་ཀྱང་ལྷ་ས་བརྩི་གཞི་བྱས་ནས་དེ་སྔོན་ལ་མཐོང་བའི་མི་དེ་རྒན་པ་དང་རྗེས་ནས་མཐོང་བའི་མི་དེ་གཞོན་པ་ལྟ་བུ་བརྩིས་པ་ཡིན་ན་བརྩི་སྟངས་དེ་ལ་ཙུང་རྨོངས་ཉམས་ལྡན་ཡོད་མ་ཟད་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ལས་ཀྱང་བཀལ་ཡོད་སྙམ། འོན་ཀྱང་རྨོངས་ཉམས་དེས་གདམ་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུ་རྩལ་བསྐྲུན་མི་འདུག་ཅེ་ནའང་འོས་པར་མ་མཐོང་ངོ༎ ཡང་འདིའི་ནང་ཁྲིམས་ལྡ་བསྲུང་བའི་སེམས་ཅན་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཡང་སྟག་དང་སེང་གེ་སོགས་ཀྱི་གཅན་གཟན་རིགས་མ་བཀོད་པར་རྩ་དང་ཤིང་ཏོག་གིས་འཚོ་ནུས་པ་ཀྲུང་འདེམས་སྒྲུག་བྱས་པ་དེས་གདམ་རྒྱུད་ཀྱི་བྱུང་རིམ་དེ་དངོས་ཡོད་དང་བར་ཐག་ཉེ་བོ་ཆགས་པའི་ཆ་རྐྱེན་གལ་ཆེན་ཞིག་བསྒྲུབས་ཡོད།

རྒན་གཞོན་གྱི་གོ་རིམ་ཤེས་པའི་རྗེས་སུ་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱས་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་སྒྲིག་ཆགས་བཞིས་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་སྤངས་པས་བྱིན་ལེན་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མེད་དང་། རྫུན་དུ་སྨྲ་བ་སྤངས་ཟེར་དུས་ཁོང་ཚོར་བདེན་པ་སྨྲ་བའི་སྐད་ཆ་གང་འདྲ་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྐྱུར་རང་བཞིན་མང་པོ་ཞིག་འདུག

རྗོད་ཚིག་གི་ཆ་ནས་ཚིགས་བཅད་ཀུན་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲུང་ཉམས་ཡོད་ཅིང་རང་བཞིན་བརྗོད་པའི་ཚིག་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པར་སྤྲེལ་ཡོད།

ཡང་།

ཀུན་པོ་མཆོད་པའི་ཞར་ལ་སླར།།
དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་དྲིས་པ་དག།
ཀུན་པོ་ཆོ་ག་ཇི་བཞིན་སླར།།
བཅོམ་ལྡན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས།། ཅེས་པ་ལྷ་བུ་ལ་ཟུང་ལྡན་གྱི་ཉམས་ཀྱང་ཡོད་དོ།། གཏམ་རྒྱུད་འདིའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ཡང་གཞན་པས་ཀུན་རབས་ལ་གུས་ཞབས་བྱེད་དགོས་པའི་མི་ཆོས་ཡ་རབས་བྱ་བ་དེ་ཡིན། དེ་ཙམ་གྱིས་འདིའི་བསྐྱར་ཞིབ་རེ་ཞིག་གྲུབ་པར་བྱས་སོ།།

ཡལ་འདབ་རྣམས་ཆོས་སྐོར་གང་དུ་གཏོགས་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།

དང་པོ། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྦྱར་བའི་ཡལ་འདབ།

རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་ཡལ་འདབ་རྣམས་ལས་སྦྱིན་པའི་ཆོས་སྐོར་ལས་བརྩམས་པ་ནི། ༡ ཡལ་འདབ་གཉིས་པ་དཔལ་གྱི་སྐྱེ། ༢ ཡལ་འདབ་གསུམ་པ་གཙུག་ནོར། ༣ བཞི་པ་ང་ལས་ནུ། ༤ ཡལ་འདབ་ལྔ་པ་ཟླ་འོད། ༥ ཡལ་འདབ་ཉེར་བཞི་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲོལ། ༦ ཞི་གསུམ་པ་གསེར་མདོག ༧ ང་གཅིག་པ་གསེར་ལྡན། ༨ ང་གཉིས་པ་བསོད་ནམས་མི་དམན་པ། ༩ ང་ལྔ་པ་ཐམས་ཅད་གཏེར། ༡༠ ང་བརྒྱད་པ་བསོད་ནམས་སྟོབས། ༡༡ རེ་བཞི་པ་ནོར་བཟང་། ༡༢ དོན་དགུ་པ་དབང་ཆེན་སྐྱེ། ༡༣ གྱ་ལྔ་པ་ཕན་པ་ཆོལ། ༡༤ གོ་ལྔ་པ་སྟག་མོ་ལུས་སྦྱིན། ༡༥ གོ་དྲུག་པ་གླང་པོ། ༡༦ གོ་བདུན་པ་རུས་སྦལ། ༡༧ གོ་དགུ་པ་པད་

མ་ཅན། ༢༨ བརྒྱ་དང་གསུམ་པ་དགའ་བའི་གོང་བུ། ༢༩ བརྒྱ་དང་བཞི་པ་རི་བོང་། ༣༠ བརྒྱ་དང་བརྒྱད་པ་སྤྲིན་ལ་ཞོན་བཅས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡལ་འདབ་ཉི་ཤུ་པོ།།

གཉིས་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྦྱར་བའི་ཡལ་འདབ།

༡ ཡལ་འདབ་སོ་གསུམ་པ་ཁྲུད་པར་ལོ་མ། ༢ སོ་བརྒྱད་པ་ལྷགས་པ་འཕྲེ་བོ། ༣ གྱ་དྲུག་པ་བ་མེན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡལ་འདབ་གསུམ་པོ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་ལས་བརྩམས་པའོ།།

གསུམ་པ། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྦྱར་བའི་ཡལ་འདབ།

༡ ཡལ་འདབ་སུམ་ཅུ་པ་ཀུ་ཤི་མཛེས་དགའ། ༢ སོ་གཉིས་པ་དགེ་བྱེད། ༣ སོ་དགུ་པ་བཟོད་པ་ལ་དགའ་བ། ༤ ཞི་དྲུག་པ་བྱུས་ཤེས། ༥ གོ་གཉིས་པ་མཛའ་བའི་བུ་མོ་བཅས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡལ་འདབ་རྣམས་བཟོད་པའི་ཆོས་སྐོར་ལས་བརྩམས་པའོ།།

བཞི་པ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྦྱར་པའི་ཡལ་འདབ།

༡ ཡལ་འདབ་དྲུག་པ་བ་ད་རའི་གླིང་དུ་བགྲོད་པ། ༢ ཞི་བརྒྱད་པ་དོན་གྲུབ། ༣ བརྒྱ་དང་དྲུག་པ་གསེར་གྱི་གོ་ཆ་བཅས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡལ་འདབ་རྣམས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་ལས་བརྩམས་པའོ།།

ལྔ་པ། བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྦྱར་བའི་ཡལ་འདབ།

ཡལ་འདབ་ང་བཞི་པ་སེམས་ཅན་སྐྱན། ༢ རེ་ལྔ་པ་ཟླ་གཅིག་པ།

༣ གྱ་བརྒྱད་པ་ནག་པ་གླང་པོའི་སྣ། ༤ གོ་བརྒྱད་པ་དཀའ་ཐུབ། ༥ བརྒྱ་དང་གཅིག་པ་སྔོ་བསངས་ཅན་བཅས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡལ་འདབ་རྣམས་བསམ་གཏན་གྱི་ཆོས་སྐོར་ལས་བརྩམས་པའོ།།

དྲུག་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་སྦྱར་བའི་ཡལ་འདབ།

༡ ཡལ་འདབ་བཅོ་བརྒྱད་པ་མི་ལོང་བཞིན། ༢ སོ་གཅིག་པ་གསེར་ལོགས། ༣ ང་གསུམ་པ་ལེགས་བཤད་ཚོལ། ༤ རེ་དྲུག་པ་སྟན་ངག་མཁན། ༥ གོ་གཅིག་པ་ཤི་བི་ལེགས་བཤད། ༦ བརྒྱ་དང་གཉིས་པ་སེང་གེ ༧ བརྒྱ་དང་བདུན་པ་ཟས་གཙང་མ་བཅས་ཀྱི་ཡལ་འདབ་རྣམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྦྱར་བའི་ཡལ་འདབ་བོ།།

བདུན་པ། མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་
འབྲས་བུའི་མཛད་པ་ལ་སྦྱར་བ།

༡ ཡལ་འདབ་བདུན་པ་སྨུ་དྲིག་འཁྲི་ཤིང་། ༢ བརྒྱད་པ་དཔལ་སྦྲས། ༣ དགུ་པ་མི་སྐྱེས། ༤ བཅུ་པ་མངལ་བྱུང་། ༥ བཅུ་གཅིག་པ་མཛེས་དགའ། ༦ བཅུ་གཉིས་པ་འཕགས་སྐྱེས་པོ། ༧ བཅུ་གསུམ་པ་འཕྲོག་མ། ༨ བཅུ་བཞི་པ་ཆོ་འཕྲུལ་བསྟན་པ། ༩ བཅོ་ལྔ་པ་ལྷ་བབས། ༡༠ བཅུ་དྲུག་པ་བྲག་འཕངས་པ། ༡༡ བཅུ་བདུན་པ་བྱམས་པ་ལུང་བསྟན། ༡༢ བཅུ་དགུ་པ་ཤཱ་རིའི་བུ། ༡༣ ཉི་ཤུ་བ་གྲོ་བཞིན་སྐྱེས་རྣ་བ་བྱི་བ་རི། ༡༤ ཉེར་གཅིག་པ་ཨ་མྲ་སྐྱོང་། ༡༥ ཉེར་གཉིས་པ་རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ། ༡༦ ཉེར་གསུམ་པ་ཡབ་སྲས་མཇལ་བ། ༡༧ ཉེར་ལྔ་པ་མངོན་པར་བྱུང་བ། ༡༨ ཉེར་དྲུག་པ་བདུད་བཅོམ་པ། ༡༩ ཉེར་བདུན་

པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། ༢༠ ཉེར་བརྒྱད་པ་གྲོ་བཞིན་བྲེ་བ་ཉི་ཤུ་བ། ༢༡ ཉེར་དགུ་པ་ནོར
སྐྱོང་། ༢༢ སོ་བཞི་པ་དགའ་བོ་ཉེར་དགའ་འདུལ་བ། ༢༣ སོ་ལྔ་པ་ལེགས་བྲིན།
༢༤ སོ་དྲུག་པ་གདངས་ཅན། ༢༥ སོ་བདུན་པ་གང་པོ། ༢༦ བཞི་ཅུ་པ་སེར་སྐྱ།
༢༧ ཞེ་གཅིག་པ་ཨུ་དྲ་ཡ་ན། ༢༨ ཞེ་གཉིས་པ་མཁས་པ། ༢༩ ཞེ་བཞི་པ་གསེར
ལག ༣༠ ཞེ་ལྔ་པ་མ་སྐྱེས་དགྲ ༣༡ ཞེ་བདུན་པ་སྣ་ལའི་སྡོང་བུ། ༣༢ ཞེ་དགུ་པ
གླང་པོ་ཅན། ༣༣ ལྔ་བཅུ་པ་ལས་བཅུ་སྤྱོད་པ། ༣༤ ང་དྲུག་པ་བ་ལང་སྐྱོང་བདུལ
བ། ༣༥ ང་བདུན་པ་མཆོད་རྟེན། ༣༦ ང་དགུ་པ་ཀུན་ལ། ༣༧ དྲུག་ཅུ་པ་སླུ
གཞོན། ༣༨ རེ་གཅིག་པ་ཞིང་པ། ༣༩ རེ་གཉིས་པ་གྲགས་བྲིན། ༤༠ རེ་གསུམ
པ་འོད་སྲུངས། ༤༡ རེ་བདུན་པ་དགེ་འདུན་སྲུངས། ༤༢ རེ་བརྒྱད་པ་པད་མ
ལྡན། ༤༣ རེ་དགུ་བ་ཆོས་རྒྱལ་རབ་གནས། ༤༤ བདུན་ཅུ་པ་ཉི་མ་གུང་བ།
༤༥ དོན་གཅིག་པ་ཤ་ནའི་གོས་ཅན། ༤༦ དོན་གཉིས་པ་ཉེར་སྦས། ༤༧ དོན
གསུམ་པ་ཀླུ་ལ་སྦྱིངས་པ། ༤༨ དོན་གཞི་བ་ས་གཞི་ཞུལ་བ། ༤༩ དོན་ལྔ་པ་རྟེན
འབྲེལ་བཅུ་གཉིས། ༥༠ དོན་དྲུག་པ་བི་ད་ར། ༥༡ དོན་བདུན་པ་ཀི་ན་ཡ་ཀ ༥༢
དོན་བརྒྱད་པ་བརྒྱ་བྱིན་ལྷུང་བ། ༥༣ བརྒྱད་ཅུ་བ་རབ་བཟང་། ༥༤ གྱ་གཅིག་པ
རྒྱའི་མཆོག ༥༥ གྱ་གཉིས་པ་དམྱལ་བ་མངོན་ལྡན། ༥༦ གྱ་གསུམ་པ་སྨྲ་གཅན
ཟིན། ༥༧ གྱ་བཞི་པ་སྣང་རྩེ་དབྱངས། ༥༨ གྱ་བདུན་པ་པད་མ་ཅན། ༥༩ གྱ
དགུ་བ་ཆོས་སྦྱིན། ༦༠ དགུ་བཅུ་པ་ནོར་ཅན། ༦༡ གོ་གསུམ་པ་མ་གདྷ། ༦༢
གོ་བཞི་པ་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན། ༦༣ བརྒྱ་དང་ལྔ་པ་རཻ་བ་ཏི་བཅས་ཀྱི་ཡལ
འདབ་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞན་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཚུལ་ལས་བརྩམས
པའི་ཡལ་འདབ་བོ།།

བརྒྱད་པ། སེམས་བསྐྱེད་དང་སྦྱར་བའི་ཡལ་འདབ།

༡ ཡལ་འདབ་དང་པོ་རྒྱལ་པོ་རབ་གསལ་གྱི་ཡལ་འདབ་དང་། ༢ བརྒྱ་པ་བསོད་ནམས་རབ་གསལ་གྱི་ཡལ་འདབ་གཉིས་ནི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་སྦྱར་བའི་ཡལ་འདབ་བོ།། ༧གོང་ས་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་དཔག་འཁྲིའི་པར་བྱང་སྨེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དུ་འཁོད་པ་ལས་ཁོལ་དུ་ཕྱུངས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཕྲན་གྱིས་ནི་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་ཡལ་འདབ་འདི་རིགས་ལ་དེ་ཙམ་གྱི་དབྱེ་ཞིབ་བྱར་མི་བཏུབ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་ཡང་མཐོང་སྟེ། ཡལ་འདབ་རྣམས་ཀྱིས་ཕར་ཕྱིན་ནམ་ཡང་ན་ལས་འབྲས་སོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཅི་རིགས་པར་བསྒྲིགས་ནས་བསྟན་སྣང་བས་སོ།། །།

རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲུ་རྩལ་སྐོར་གླིང་བ།

༡ རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་རྩོམ་རྩལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

སྐབས་འདིར་རྩོམ་རིག་དཔྱད་ཞིབ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་སྙན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་གང་ཞིག་ལས་ཚིགས་བཅད་འགའ་རེ་ཟུར་དུ་དྲངས་རྗེས། དེ་དག་སྙན་ངག་མེ་ལོང་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱན་འདི་དང་དེ་རེད་ཅེས་འགྲེལ་བཤད་ཀྱིས་སྙན་ངག་གི་རྩོམ་རྩལ་གླིང་བ་ནི་སླ་ཚོས་ལྟ་བུར་སྣང་། འདིར་ཡང་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཚིགས་བཅད་རེ་རེ་ནས་སྙན་ངག་མེ་ལོང་གི་རྒྱན་འདི་དང་དེ་རེད་ཅེས་ངོས་འཛིན་བྱར་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་སྐབས་འདི་ནས་ཚིགས་བཅད་གང་ཞིག་དུ་ཤོང་སྟོན་རང་ཉིད་ཀྱི་རིག་རྩལ་ཇི་ལྟར་དུ་ཐོན་པར་བྱས་ཡོད་པའི་ངང་ཚུལ་གླིང་དགོས་པ་འདྲ་ཞིང་། དེ་ཉིད་གལ་ཆེ་བར་ཡང་མཐོང་བས་གང་ལ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་དེ་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པར་བྱའོ།།

དེ་ཡང་བསྒྱུར་བྱའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཡིག་ཐོག་བཞུགས་པའི་སྙན་ངག་ཅིག་ཡིན། དེ་བས་འདིའི་རྩོམ་རྩལ་གླིང་དགོས་ན་ཡང་ངེས་པར་སྦྱིབ་སྦྱོར་ཀླི་ཡང་བརྟག་པ་སོགས་ཀྱི་ལེགས་སྦྱར་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་སྦྱང་དགོས་པ་ལས་བོད་ཀྱི་སྙན་ཚིག་ལམ་ལུགས་ཤིག་དེའི་ལེགས་ཉེས་འབྱེད་བྱེད་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་མི་རུང་སྙམ། འོན་ཀྱང་དེང་སང་ང་ཚོས་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་ཞེས་ཐོས་མ་ཐག་སྙན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཡིད་ངོར་འཆར་ཡོང་བ་དང་། དགེ་བའི་དབང་པོ་ཞེས་ཐོས་མ་ཐག་སྙན་ངག་མཁན་གྲགས་ཅན་ཞིག་རྟོག་ངོར་

ཤར་ཡོང་། དེ་ནི་ང་ཚོས་ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཡིག་ཐོག་གི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་བཀླགས་ནས་བག་ཆགས་དེ་འདྲ་སད་ཡོང་བ་ནི་གཏན་ནས་མིན། སྐབས་འདིར་ང་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་ངོར་སླེབས་པའི་སྙན་ངག་གྲགས་ཅན་དེ་དང་སྙན་ངག་མཁན་གྲགས་ཅན་དེའི་གོ་གནས་དེ་སྤྲིན་ཡུལ་ངོ་མ་ཞིག་ལ་སྤྲིན་ཐུབ་མེད། དེའི་གོ་དོན་ནི་ང་ཚོས་བོད་ཡིག་ཐོག་གི་སྙན་ངག་ཆེན་པོ་ཞིག་བཀླགས་རྗེས་དབང་མེད་དུ་སྙན་ངགས་འདི་ཇི་འདྲའི་ངོ་མཚར་བ་ཞིག་ལ་ཇི་འདྲའི་རིན་ཐང་ལྡན་པ་ཞིག་རེད་སྙམ་ནས་ཧོན་འཐོར། ཡིད་འགུལ་ཐེབས། རྗེས་སུ་ཡི་རང་ནས་ཁྱོད་ནི་དོན་དངོས་ཀྱི་སྙན་ངགས་མཁན་རེད་ལ། འདི་ནི་དོན་དངོས་ཀྱི་སྙན་ངགས་རེད་ཅེས་རང་གི་སེམས་ཁོངས་ནས་གོ་ས་གང་ཞིག་གི་ཐ་སྙབས་འཕྱུར་བཞིན་ཡོད། ཚུལ་དེ་ཡང་ཙོ་ནེ་བླ་མ་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་ཞལ་ནས།

སྙན་ངག་ཀུན་གྱི་རྒྱལ་པོ་འཁྲི་ཤིང་གི།
ཤིང་རྟའི་འཕང་ལོ་གཡོས་པའི་བཤུལ་ལམ་དུ།།
དེང་དུས་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུ་འགྲུལ་ཟད་པ་ན།།
གྲིབ་མ་གཉིས་པའི་གྲོགས་བཅས་འགྲོ་བ་སྲུ།།[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་ཕྱི་རབས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཁོངས་ན་སྙན་པའི་ཞུལ་དུ་བྱུང་། མཛེས་པའི་ཡང་རྩེར་སོན། མཁས་པའི་དེད་དཔོན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་དེའི་བརྩེ་མཐོང་ནི་གང་ལ་སྤྲིན་དགོས་པ་རེད་ཅེ་ན། དེ་ནི་འགྱུར་ཡིག་སྙན་ངག་དང་བསྒྱུར་མཁན་ཤོང་སྟོན་ལ་སྤྲིན་དགོས་པ་རེད།

1. ཙོ་ནེ་བླ་མ་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ། ཞོལ་པར་མ། སྤྲེལ་མར་བསྒྲོད་པ། ཤོག་གྲངས་༡༧ ན ༣ པར་གསལ།

རི་བོའི་གཏོས་དང་བོངས་མཉམ་པའི་བསྟན་བཅོས་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱལ་བའི་ཁོངས་ནས་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་འདི་ཉིད་སྙན་ངག་གི་རྒྱལ་པོའི་ཁྲི་ལ་འཛེགས་ཏེ་ལོ་ངོ་བརྒྱད་བརྒྱ་མ་ཟིན་ཙམ་གྱི་དུས་ཡུན་རིང་སྙན་པའི་གྲགས་དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་བུ་མོའི་རྣ་ཆར་འགོད་བཞིན་སྙན་ངག་གི་རྒྱལ་སྲིད་ཉམས་པ་མེད་པར་བསྐྱངས་པ་ནི་སུ་ཞིག་གི་མཐུ་ནུས་སམ་སྙམ་དུ་རྟོག་ན། དེ་ནི་ཤོང་སྟོན་ཉིད་ཀྱི་རིག་པའི་རྩལ་འབར་ཞིག་གི་ནུས་པར་འཁུམས་ཏེ། ཁོང་གིས་བསྒྱུར་བྱའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རེ་རེ་ནས་བོད་ཀྱི་འགྱུར་རྩོམ་སྙན་ངག་གི་རྣམ་པར་བསྒྱུར་ཏེ། རིན་ཐང་གཞལ་དུ་མེད་པའི་སྙན་དངགས་དབྱིག་གི་བང་མཛོད་འདི་བསྐྲུན་པས་སོ།། ཤོང་སྟོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་གིས་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་མདུན་སར་སྙན་ངག་ཀུན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་གོ་ས་བླངས་པ་དེས་རང་ཉིད་ཀྱང་བོད་ཀྱི་སྙན་ངག་མཁན་ཀུན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་པའི་དཔང་རྟགས་བྱས་པ་རེད། ཡིན་ནའང་སྐབས་འདིར་ངེས་པར་ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ་འགྱུར་རྩོམ་སྙན་ངག་གི་འཕེལ་རིམ་ནང་ཤོང་སྟོན་གྱིས་སྙན་ངག་ཀུན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་གོ་ས་བཟུང་བ་རེད་མ་གཏོགས་བོད་ཀྱི་རང་རྩོམ་རྩོམ་འགྲོས་ཁྲིད་དེ་ཙམ་གྱི་གོ་གནས་མེད་པ་ནི་གསལ་པོ་རེད། དེ་ལྟར་ཤོང་སྟོན་གྱིས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསྒྱུར་བྱའི་གཞུང་དོན་ལ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་སྙིག་པ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གོ་བདེ་ཡོང་ཐབས་ལ་འབད་པ། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བོད་སྐད་ལས་དྲངས་པའི་སྙན་ངག་གི་གསོན་ཉམས་སྲུད་པ་བཅས་གནད་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ་བྱས་པའི་དབང་གིས་རྩོམ་རྩལ་དོད་པོར་ཡོད་པའི་སྙན་དངགས་ཆེན་པོ་འདི་གངས་ཅན་རིག་པའི་དཔལ་ཡོན་དུ་བསྐྲུན་པ་ཡིན་ནོ།།

༣ རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་རྩོམ་ལུས་སྐོར་གླེང་བ།

ཀུན་མཁྱེན་ཞྭ་ལུ་བས་རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་མཇུག་རྩོམ་དུ། "ལམ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་གཅིག་པུ་འདིས་ལྷ་ཕྱོགས་པའི་ལམ་ཁོ་ན་དང་མཐུན་པར་དངོས་སུ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་མཁས་པའི་དབང་པོ་གྲངས་ཆེན་ལོ་ཙཱ་བ་འཇམ་དཔལ་རྡོ་རྗེས་ངོམས་བཤད་དུ་མཛད་པ་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པའོ།།"[2] ཞེས་གསུངས་འདུག དེ་ནི་རྒྱལ་མཆོག་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཡིག་ཐོག་གི་སྙན་དངགས་འདིའི་རྩོམ་འགྲོས་སྐོར་གླེང་བ་ཞིག་རེད།

གུ་རུ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་དུ་སྙན་དངགས་ཀྱི་དཔེ་བརྗོད་འཇོག་པའི་སྐབས་འདི་ལྟར། "སྤྱིར་བཏང་དཔེར་བརྗོད་ནི། ཤར་པའི་ལུགས་ལ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་དང་། ལྷོ་པའི་ལུགས་ལ་སྐྱེས་རབས་སོ་བཞི་པ་ཡིན་ཟེར་རོ།།" ཞེས་གསུངས་འདུག་པས་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་ཁྲོད་འདིའི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་རྩོམ་འགྲོས་ལ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཙམ་ཞིག་བྱུང་བར་སྣང་། དོན་དངོས་གང་ལྟར་ཡང་རྒྱལ་མཆོག་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཁུངས་སུ་དྲངས་པའི་གོང་གི་ལུང་དེས་རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་གང་ཡང་བཤད་མི་འདུག་སྙམ་པ་འཆར། དེ་ནི་བློན་པོ་ས་འཚོས་བྱིན་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལམ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་པའི་གོ་དོན་ཡིན་པ་འདྲ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར།

ན་ཀ་(དགེ་དབང་གི་གྲོགས་པོ་ཞིག)ཞེས་པས(དགེ་དབང་ལ་)རབ་བླས་པ།།
བློན་པོ་ས་འཚོས་བྱིན་སོགས་ཀྱིས།།

---

2. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཁེ ༣༣༨ ན། ༦ པར་གསལ།

རྟོགས་བརྗོད་རིམ་པ་རབ་སྤྲངས་ཏེ།།

བདུས་ཤིང་བདུས་པ་རབ་བསྒྲིབས་པ།།

ཚིགས་བཅད་རྐྱང་པར་བསྡམས་པ་དག།

ལམ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་བ།།

མཆོག་ཏུ་ཟབ་ཅིང་རབ་ཏུ་དཀའ།།

རྒྱ་ཆེར་བསྡུགས་པ་རྒྱལ་བ་ཡི།།

སྐྱེས་རབས་དག་གི་ཕྲེང་བ་ཡོད།།

ཁྱོད་ཀྱིས་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཡི།།

རིམ་པ་མདོར་བསྡུས་རབ་རྒྱས་པ།།

དགའ་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གདམ།།

མཉེན་པ་དག་ནི་བྱ་བར་འོས།། ཞེས་གསུངས་པ་ལས་དཔོག་ནུས་པས་སོ།།

འདིར་ནི་བསྒྱུར་བྱའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྩོམ་འགྲོས་སྐོར་བཤད་པ་རེ་ཞིག་བཞག་ནས་འགྱུར་ཡིག་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་རྩོམ་འགྲོས་སྐོར་བཤད་པ་ལ་ཞུགས་ན། སྤྱིར་བོད་ཀྱི་རྩོམ་ལུས་ལ་ཚིག་བཅད་ལྷུག་སྤེལ་མ་གསུམ་དུ་དབྱེ་སྲོལ་ཡོད་པ་ལྟར་ན། འདིའི་རྩོམ་ལུས་ནི་ཚིག་ལྷུག་རེ་ཟུང་སྤྲིན་མཐའ་ཙམ་ལས་ཡལ་འདབ་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་ཚིགས་བཅད་རྐྱང་པའི་རྣམ་པར་དྲངས་པ་ཞིག་རེད། དེ་ཡང་རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་བོད་ཡིག་གི་ཚིག་ཁང་རིང་ཐུང་རྣམས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་ཁང་རིང་ཐུང་དང་བསྟུན་ནས་བཅོས་འདུག་ཅིང་ལེགས་སྦྱར་ཚིག་ཁང་རེ་ལ་བོད་ཡིག་ཐོག་ཚིག་ཁང་གཉིས་རེ་ངེས་ཅན་དུ་བྱུང་ཡོད། དེ་ཡང་འདི་ལྟར།

གུ་ཎ་སཱཾ་ར་ཕལཾ་རྣཿསཧྲ་ཤྲ་ཏ་རི་ཀྵ་དྲཱཾ

གང་གི་གྲགས་པ་མི་དྲག་གི།
དོག་པ་ཡོན་ཏན་དྲི་བཟང་ཚོགས།།
ཡཀྵ་ཤཿཔུཥྤ་མཛྫོ་ཡྻ་ཏྭཿཀཱཊྛ་པ་ཏྲྀ་ས་ཏྲྀ
ཕྱོགས་ཀུན་རི་དྭགས་མིག་ཅན་གྱི།།
རྣ་བ་ཡི་ནི་རྒྱན་དུ་གྱུར།།[3] ལྟ་བུ་ཡིན།

དེ་ནི་ཕལ་ཆེར་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཚིགས་བཅད་ཕྱེད་ཚིག་ཀང་གཅིག་གི་ནང་ཁྲིས་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནམ་སྙམ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཚིགས་བཅད་བརྩི་སྐབས་ཚིག་ཀང་གི་ངོས་ནས་ངེས་ཅན་གང་ཡང་མིན་པར་ཚིག་འབྲུའི་ངོས་ནས་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་ཚད་བརྩི་བ་དང་། བོད་ཡིག་ཚིགས་བཅད་ལ་ཚིག་འབྲུའི་ངོས་ནས་ངེས་ཅན་གང་ཡང་མིན་པར་ཚིག་ཀང་བཞི་པ་ཡིན་ཆེ་ཚིགས་བཅད་དུ་བགྲངས་པའི་བཤད་སྲོལ་ཞིག་སྣང་ན་ཡང་། རྟགས་བརྗོད་འདིའི་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ལེགས་སྦྱར་ཚིག་ཀང་རེ་རེ་ལ་ཡིག་འབྲུ་ཉི་ཤུ་བཀལ་འགྲོ་བ་ཡང་སྣང་བས་དོགས་གཞིར་བཞག རྟགས་བརྗོད་འདིར་འཁོད་པའི་ཚིག་ཀང་རིང་ཐུང་དེ་ཡང་ཚིག་འབྲུ་བདུན་མ་དང་དགུ་མ་ཤས་ཆེ་ཞིང་སྐབས་འགར་རྒྱུན་ཆགས་ཀྱི་འགྲོས་ལྟར་ཚིག་ཀང་རིང་པོ་ཡང་སྣང་། འདིར་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་ཚིག་ཀང་རིང་ཐུང་ལ་རབ་དབྱེ་བརྒྱད་ཙམ་སྣང་བ་དེའི་དཔེ་མཚོན་ཙམ་བཀོད་ན་རྩོམ་འགྲོས་དང་ཚིག་ཀང་གི་རྣམ་པ་གཉིས་ཆ་ཤེས་ཐུབ་པའི་དགེ་མཚན་སྣང་བས་ཚུལ་དེ་ལ་བརྟོན་པར་བྱའོ།།

3. སྙེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཀེ ཤོག་གྲངས་ ༣ ན ༧ པོར་གསལ།

དང་པོ། ཚིག་འབྲུ་བདུན་ཅན།

ཡལ་འདབ་གཉིས་པ་ལས།

དེར་ནི་ས་སྐྱོང་སྐྱེས་གྱུར་པ།།

དཔལ་གྱི་སྡེ་ཞེས་རྣམ་པར་གྲགས།།

ཡོན་ཏན་རིན་ཅེན་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི།།

འབྱུང་གནས་རིན་ཅེན་འབྱུང་གནས་བཞིན།།[4] ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ། ཚིག་འབྲུ་དགུ་ཅན།

ཡལ་འདབ་གསུམ་པར།

འབྲོག་དགོན་བགྲོད་དཀར་ཡོངས་ལྷུང་འཇིག་རྟེན་ནི།།

ཕ་རོལ་ལམ་དུ་གདུང་བས་ཉེན་རྣམས་ལ།།

ཡིད་འོང་རབ་རྒྱས་འབྲས་བུས་རྫོགས་པའི་ཕྱོགས།།

གྲིབ་ཤིང་ཆོས་དང་མཚུངས་པ་གཞན་ཡོད་མིན།།[5] ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ། ཚིག་འབྲུ་བཅུ་གཅིག་ཅན།

ཡལ་འདབ་གསུམ་པར།

བརྩེ་བས་བསྟན་པ་ཙནྡན་ཡལ་འདབ་བརླན་པ་དང་།།

དྲི་མེད་བསམ་པ་ཟླ་བའི་ནོར་བུ་རབ་གསལ་བ།།

4. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཀེ ཤོག་གྲངས་ ༣༡ ན ༣ པར་གསལ།

5. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཀེ ཤོག་གྲངས་ ༣ ན ༡ པར་གསལ།

ཁྱོད་ཉིད་ལྷ་བུ་ཡོངས་སུ་གདུང་བའི་དུས་སུ་ནི།།

སྲིད་པར་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན།། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།[6]

བཞི་པ། ཚིག་འབྲུ་བཅུ་གསུམ་ཅན།

ཡལ་འདབ་བདུན་པར།

སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་དཔྲལ་བ་ཡངས་པའི་རྡོ་ཡི་གླིགས་བུ་ལ།།

བདེ་མེད་ལས་ཀྱི་སྦྲུལ་པ་བསལ་བའི་རྟགས་ཅན་གཟེང་དག་གིས།།

སྐྱེ་དང་འཆི་བར་རབ་སྦྲོས་ཡི་གེ་དག་ཏུ་བཀོད་གྱུར་པ།།

འདི་དག་ལ་ནི་ལག་པས་ཡོངས་སུ་ཕྱིས་པས་བསྐྱོད་མ་ཡིན།།

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།[7]

ལྔ་པ། ཚིག་འབྲུ་བཅོ་ལྔ་ཅན་གྱི་ཚིགས་བཅད།

ཡལ་འདབ་བཅུ་པར།

འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་ཉེ་བར་གཟུང་སྣད་རབ་ཞུགས་སྟོན་པ་དག་ནི་སྟོན།།

གྲོང་ཁྱེར་ཙམ་པ་དང་ཉེ་དྲི་མེད་པད་མོའི་རྫིང་ངོགས་འགྲམ་ན་བཞུགས།།

ཀུན་དགའ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་རིག་ན་བདེ་བའི་འོད་ལྡན་དགེ་སློང་གིས།།

དྲིས་ནས་མངལ་བརྟམས་ལ་སོགས་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བོའི་སྤྱོད་ཚུལ་

གསུངས།། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།[8]

6. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཀེ ཤོག་གྲངས་ ༣༣ བ ༡ པར་གསལ།

7. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཀེ ཤོག་གྲངས་ ༧༥ ན ༡ པར་གསལ།

8. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཀེ ཤོག་གྲངས་ ༩༥ ན ༣ པར་གསལ།

དྲུག་པ། ཚིག་འབྲུ་བཅུ་བདུན་ཅན།

ཡལ་འདབ་བཅུ་གཅིག་པར།

གང་དེའི་རབ་ཏུ་འདར་ཞིང་གཡོ་བའི་ཚིག་གིས་འགྲོ་བར་མི་བྱ་ཞེས་སྨྲས་ཤིང་།།
ལྷ་མའི་སྐྱེ་བོ་གནས་ཆེ་གང་ཞིག་ལྟུང་ཡབ་དོར་ཏེ་ཐུ་བ་ནས་ཀྱང་བཟུང་།།
གང་ཞིག་རྐང་པས་ས་ལ་འདྲི་ཞིང་མཐོང་བ་མིན་ཡང་བདག་ལ་ཟུར་མིག་མཚོན།།
དགག་པ་མཆོག་ཏུ་མཛེས་པའི་རིམ་པ་དེ་ཡིས་བདག་གི་ཡིད་ནི་དེ་ཡིས་བསྣམས།།

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།[9]

བདུན་པ། ཚིག་འབྲུ་བཅུ་དགུ་ཅན།

ཡལ་འདབ་བཅོ་ལྔ་པར།

གང་ཞིག་ནོར་ཡོད་དེ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱིས་མཐོ་བསྟོད་བྱས་ཡོན་ཏན་དག་ཀྱང་

ཅིས་མི་འཛིན།།

དབུལ་ལས་ཉམས་པའི་སྐྱོན་གྱིས་གཟི་བྱིན་སུན་ཕྱུང་ཡོན་ཏན་མི་ཧྲག་སྙིང་

མཚུངས་ནོར་གྱིས་ནི།།

ཡོན་ཏན་ཉིད་དེ་ཡོན་ཏན་ལ་ནི་ནོར་མིན་ནོར་ལྡན་བསྟགས་འོས་ཡོན་ཏན་

ལྡན་པ་མིན།།

སློང་བའི་ངན་བྱས་ཚོགས་རྣམས་ཞི་བ་དག་ལས་ནོར་ནི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་

ཆེ་སྒྲོག་ཡིན།། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།[10]

---

9. སྣེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྲིས་རབས། ཀེ ཤོག་གྲངས་ ༡༠༣ བ ༣ པར་གསལ།
10. སྣེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྲིས་རབས། ཀེ ཤོག་གྲངས་ ༡༥༡ བ ༡ པར་གསལ།

བརྒྱད་པ། ཚིག་འབྲུ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ཅན།

ཡལ་འདབ་ལྔ་བཅུ་རྩ་དགུ་པར།

སྐྱེ་བོ་བླ་མ་ཁྲིམས་པས་རབ་བསྐུན་སྐྲ་གཅན་གྱི་ནི་མཐུ་ཡིས་ཉི་མ་རྣམ་པར་
ཉམས་བྱས་ཤིང་།།
བདེན་མེད་ཡོངས་སུ་སྣ་བའི་རྣམ་པར་བསླད་པ་ནག་ཕྱོགས་ཉིན་གྱིས་སྤྱོད་
པས་ཟླ་བ་ཟད་པར་བྱས།། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།[11]

དེ་ལྟར་ཚིགས་བཅད་རྫོམ་ལུས་ལ་ཚིག་རྐང་རིང་ཐུང་གི་རབ་དབྱེ་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས། དབྱེ་བ་བརྒྱད་པོ་འདི་ཙམ་གྱིས་ནི་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་རྫོམ་ལུས་མཚོན་ཞིང་། ཡང་ཚིགས་བཅད་རྫོམ་ལུས་ལ་རྐང་པ་ཐུང་ངུ་དང་རིང་པོ། ཤིན་ཏུ་རིང་པོ་བཅས་སུ་དབྱེ་བའི་ལུགས་སུ་བྱས་ན་ཡང་འདིར་གསུམ་ཀ་སྤེལ་མའི་རྣམ་པར་ཡོད། རྐང་པ་རིང་ཐུང་སྤེལ་བའི་ཉམས་དེ་དག་ཀྱང་ཅི་རིགས་པར་ཡལ་འདབ་རྣམས་སུ་བཀྲམས་ནས་ཡོད་ཅིང་། ཚིག་འབྲུ་བདུན་མ་ཡིས་གཞུང་གི་ལུས་ཕལ་ཆེར་ཟིན་ཅིང་། སྐབས་འགར་ཚིག་འབྲུ་དགུ་མའི་རྣམ་པར་ཡལ་འདབ་རེ་ཐོར་བ་ཡང་ཡོད་དོ།།

ཚིག་ལྷུག་གི་རྩོམ་འགྲོས།

ཚིག་ལྷུག་གི་རྣམ་པར་སྤེལ་བའི་ཡལ་འདབ་ནི་ཡལ་འདབ་ལྔ་བཅུ་རྩ་དགུ་པ་ཀུ་ལླ་ནའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའི་ཁྲོད་ཟུར་ཙམ་རེ་སྣང་བ་ཙམ་ལས་བྱིངས་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཡོད། ཡལ་འདབ་དེའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་

11. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཁི ཤོག་གྲངས་ ༦༣ ན ༢ པར་གསལ།

བཙུན་མོ་སྐར་རྒྱལ་སྐྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་སྲས་ཀུ་ཎཱ་ན་ལ་སེམས་ཆགས་ནས་འདོད་པ་བསྟེན་པར་བརྩམས་སྐབས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱིས་དམ་པ་ཡ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་པས་བག་ཡོད་པར་བྱས་པ་ལ་བཙུན་མོ་དེ་ཡིད་མ་རངས་ནས། ཉིན་ཞིག་རྒྱལ་པོ་མྱ་ངན་མེད་ནད་ཀྱིས་བཏབ་པ་མོའི་རིག་རྩལ་གྱིས་སོས་པར་བྱས་པའི་ཡོན་དུ་མོས་ཉིན་བདུན་རྒྱལ་སྲིད་སྐྱོང་བར་བྱེད་སྐབས། གྲོང་ཁྱེར་རྡོ་འཇོག་པ་ལ་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་མིག་དབྱུང་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་པའི་སྤྲིངས་ཡིག་ཅིག་ལྷུག་ཏུ་ཡོད་པ་གཤམ་གསལ་ལྟར། "སྭསྟི། གྲོང་ཁྱེར་པཱ་ཊ་ལ་འི་པུ་ཊ་ལས་མཚུངས་པ་མེད་པའི་གཡུལ་ལ་དཔའ་བས་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པ། རྒྱ་མཚོ་མཐའ་དག་གི་མཚམས་སུ་རབ་ཏུ་འཕྲོ་ཞིང་མི་ཟན་ལ། དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་གྲགས་པའི་ཚོགས་ལས་བསླབས་པའི་དུ་ཀུ་ལའི་རས་དཀར་པོས་ནོར་འཛིན་གྱི་བུ་མོ་ལ་ལོངས་སྤྱད་པར་བྱ་བ་སྐལ་བ་བཟང་པོ་ཉིད་ཀྱི་བསྒྲིམས་པ་འཕྲིན་པ། དགྲ་བོའི་གཟི་བྱིན་ཉམས་པར་བྱེད་ཅིང་མི་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱི་དགའ་མའི་རྩེ་དགའི་དམོད་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་པ། དྲི་མ་མེད་པའི་ནོར་བུའི་ཁང་སྟེགས། མཐའ་ཡས་པའི་རྒྱལ་ཕྲན་གྱིས་རབ་ཏུ་བཏུད་པའི་བཞིན་ཀྱི་པད་མོའི་གཟུགས་ཅན་སྡོད་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ། ལེགས་བྱས་དགེ་བའི་དཔལ་མོ་རྣམ་པར་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཉིན་མོའི་དབང་ཕྱུག་རྟུལ་ཕོད་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་སྤྲོ་བ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་རྒྱས་པའི་ནགས་ཚལ་གྱི་གདོང་ལྔ་པ་དཔལ་ལྷ་མྱ་ངན་མེད་པས། རྡོ་འཇོག་གི་དབང་པོ་དཔལ་གླང་པོའི་རྣ་བ་ལ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ།"[12] ཞེས་འབྱུང་བ་འདི་འདྲ་བ་ནི་དེང་སང་གི་མཇལ་བཤད་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ནླ་མའི་

12. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཁི ཤོག་གྲངས ༥༩ ན ༣ པར་གསལ།

ཆེ་བསྟོད་སོགས་ཀྱི་རྩོམ་འགྲོས་དང་རྣམ་པ་ཧ་ཅང་འདྲ་ལ། མི་ལོང་མའི་ཚིག་འགྲོས་སྤྱད་ནས་ཚིག་ལྷུག་སྙན་ངག་འབྲི་བའི་མ་ཕྱི་ལྟ་བུའི་རྩོམ་འགྲོས་ཀྱི་རྩལ་ཡང་མངོན་འདུག་སྙམ་མོ།།

༣

རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་རྩོམ་རྩལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པ།

རྟོགས་བརྗོད་འདིར་འཁོད་པའི་ཚིགས་བཅད་ཤལ་ཆེར་ཞིག་ནི་དྲང་པོར་བརྗོད་པའི་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པར་དྲངས་ཤིང་། ཕྱོགས་མཚུངས་སུ་དྲང་པོར་བརྗོད་པའི་རྒྱན་དེ་དག་ལ་སྒྲ་རྒྱན་རིག་པའི་འཁྲུག་རྩལ་ཅི་རིགས་པར་བསྲེས་བཏབ་ནས་སྙན་ངག་གི་འཕེལ་ཕྱོགས་ཤིག་ལ་སྟེག་ཡོད། དེས་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སྙན་ངག་གི་གོ་ས་མཁྲིགས་འཛིན་བྱས་པ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གཏམ་རྒྱུད་རྣམས་ཀློག་མཁན་གྱི་མིག་ལམ་དུ་དངོས་ཡོད་དང་གསོན་པོར་བསླུབས་པའི་ཆ་རྐྱེན་བཟུང་ནས་འབུར་ཐོན་རང་བཞིན་གྱི་ནུས་ཤུགས་བཏོན་ཡོད། ཡང་སྐབས་འགར་འཁྱོག་པོར་བརྗོད་པའི་ངག་རྩལ་བཀོལ་ནས་སྙན་ངག་གི་འཕེལ་ཕྱོགས་བསྟེགས་ཤིང་། སྒྲ་རྒྱན་དང་དོན་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པ་འདྲ་མིན་བསྲེས་བཏབ་ནས་ཡིད་འཕྲོག་པའི་རིག་རྩལ་མངོན་པར་བྱས་ཡོད། ཤོང་སྟོན་གྱི་འགྱུར་ཡིག་ཁྲོད་སྙན་ངག་གི་ངོ་བོ་ཐིམ་ཡོད་པ་ནི་འདི་གཅིག་བུ་མིན་ཏེ། ཀླུ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་ཟློས་གར་སོགས་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་སྙན་ངག་གི་གསོན་ཉམས་རེ་བསྐྱིམས་ནས་ཡོད། དཔེ་མཚོན་ཙམ་ཞུས་ན། འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གི་བསྟོད་པ་བརྒྱ་པ་ལས།

ཀུན་ལ་ཕན་ཞིང་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གསལ་རྒྱ་ཆེ་ཚུལ་ལྡན་དུས་ཀུན་ཏུ་ནི་

ཀུན་གྱི་མགོན།།

ཀུན་གྱི་དོན་ཆེན་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་སླད་གང་ཞིག་འདུལ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྣམ་པ་

ཀུན་ནི་སྙིར་བར་བགྱི།།

བླ་མར་གྱུར་ཅིང་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་ཀུན་ལས་འདས་ཤིང་ཁྱངས་པ་ཀུན་

ནས་ཞུམ་པར་བགྱིད།།

ཀུན་ནི་ཀུན་ལ་རབ་སྦྱིན་མགོ་ལ་ཀུན་མཁྱེན་དེས་ནི་སྲིད་ཆེན་ཁྲིད་རྣམས་

འབྲས་དང་བཅས་གྱུར་ཅིག།[13]

ཅེས་པ་འདིའི་ནང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་ཁྲིད་རྣམས་འབྲས་བུ་ལྡན་པར་ཤོག་ཅིག་ཅེས་པའི་སྨོན་ལམ་དེ་བསྟན་ཅིང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཆེ་བ་མང་པོ་བརྗོད་པ་དང་མཉམ་དུ་**ཀུན་ཀུན་**ཞེས་པའི་ཡི་གེ་སྒྲ་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པར་ཡང་ཡང་བསྐོར་བ་དང་། གཞན་ཡང་**ཚེ་**ཞེས་པ་དང་**སྐྲུབ་**ཅེས་པའི་ཡི་གེ་གཉིས་ཅི་རིགས་པར་བསྐོར་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ།། དེ་ལྟར་ཡི་གེའི་ལམ་ནས་རིག་པའི་འཁྲུག་རྩལ་ཅིར་ཡང་ངོམས་པའི་ཚུལ་དེ་རོབ་ཙམ་སྤྲོས་ན།

དང་པོ། རྫོམ་གཞིས་དྭངས་ཤིང་འཇམ་མཉེན་ལྡན་པ།

འདི་ནི་སྐྱེ་གནས་མཐུན་པའམ་གོ་རིམ་གྱིས་ཕྱུངས་ན་འབྱིན་བདེ་བའི་ཡིག་འབྲུ་ཁག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པའི་སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་སྙན་ཚིག་དེ་དག་ངག་ནས་བརྗོད་བདེ་ཞིང་ཡིད་ལ་འཇགས་སླ་བ། ཡིག་ཟེར་ཡང་བ། གོ་བ་བདེ་ཐག་ཏུ་འབྱིན་བཏུབ་པ། སྒྲ་དོན་གྱི་རྒྱན་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཐོས་པ་

13. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། རྒྱུད་འགྲེལ། ཉུ། ཤོག་གྲངས་ ༡༠༣ བ ༣ པར་གསལ།

ཙམ་གྱིས་ཡིད་འགུགས་ནུས་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལས་གྲུབ་པའི་རྩོམ་རྩལ་ཀྱིར་བཏང་བའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། དཔེར་ན། ཡལ་འདབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་པར་རྒྱལ་བུ་སྤྲིན་ལ་ཞོན་དེ་བུ་མོ་མ་ལ་ཡ་ཅན་ལ་སེམས་པ་ཕྱིན་དྭགས་ནས་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་སྡོད་ཚུགས་མེད་པའི་སྐབས་ཉུག་རུམ་པས་བུ་མོ་དེ་ཁྱེད་ལ་ཐོབ་ངེས་པས་དེ་ཙམ་སེམས་ཁྲལ་མ་བྱེད་ཅེས་སེམས་གསོའི་སྐད་སྨྲས་པའི་ཚིག

བརྟན་པ་སྙིན་ཅིག་ཁྱེད་ཀྱི་འདོད་པ་གང་།།
དེ་ནི་འབད་མེད་ལག་པའི་རྩེ་ན་གནས།།
གྲུབ་བདག་ལྷ་ཚོགས་ནོར་ལས་བུ་མོ་དེ།།
ཁྱོད་ཀྱི་དོན་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡབ་ཀྱིས་བསླངས།།[14] ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
ཡང་ཡལ་འདབ་དང་པོར་རྒྱལ་པོ་རབ་གསལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་སྐབས།
གཟི་བརྗིད་ལ་བརྟེན་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས།།
གང་གི་གྲགས་པ་མངོན་མཆོད་པ།།
རབ་གསལ་ཞེས་བྱའི་ས་བདག་དེ།།

དེར་ནི་ས་ཡི་ཐིག་ལེར་གྱུར།།[15] ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ཞིང་སྤྱིར་རྗོད་ཚིག་སྟན་ཆ་འབྱིན་སྐབས་མངོན་མཆོད་པ་དང་མངོན་རྒྱུ་བ། རྣམ་པར་གསལ། མཆོག་ཏུ་ཐོབ། ཀུན་ཏུ་མཛེས། ཤིན་ཏུ་སྙན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་མི་ཟད་པའི་རྒྱན་ཚིག་ཅི་འཛོམས་ཀྱིས་སྤྲར་ཡོད་པར་སྣང་ལ། དེས་སྐབས་འདིར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ནུས་པ་ཞིག་བརྟན་ཡོད་པར་སྣང་།

---

14. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས ཁི ཤོག་གྲངས་ ༣༠༠ ན ༣ པར་གསལ།
15. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས གི ཤོག་གྲངས་ ༣ ན ༧ པོར་གསལ།

གཉིས་པ། བརྗོད་དོན་གནད་དུ་འཁྱོལ་བ།

རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་ཚིགས་བཅད་རྣམས་ཀྱིས་གང་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་བརྗོད་དོན་རྣམས་ཀློག་མཁན་གྱི་ཡིད་ངོར་གསལ་བོར་འབེབས་པ་དང་། ཚབས་གཅིག་བརྗོད་དོན་དེ་རིགས་ནན་ཏན་གྱིས་གནད་དུ་འཁྱོལ་བར་བྱས་ཡོད་པའི་རྩོམ་རྩལ་རིགས་གཅིག་སྟེ། དེ་ཡང་དཔེར་ན་ཡལ་འདབ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གྱི་སྡེས་རང་གི་ལུས་ཕངས་མེད་དུ་སྦྱིན་པར་རྩོམ་པའི་སྐབས་བློན་པོ་ཞིག་གིས་དེ་ལྟར་བྱ་མི་རིགས་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ལན་དུ་འདི་ལྟར།

བློན་པོ་ཆེན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི།།
བློན་པོར་འོས་ཤིང་ཕན་པ་བརྗོད།།
འོན་ཀྱང་སློང་སྐྱེ་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི།།
གདུང་བ་བདག་གིས་ཡོངས་མི་བཟོད།།
སློངས་ཤིག་ཅེས་ནི་བརྗོད་པ་ལ།།
དགག་པའི་ཡི་གེ་རྩུབ་མོའི་ཚིག།
གང་གི་ཁ་ནས་རྣམ་པར་རྒྱུ།།

དེ་དག་གསོན་པོ་སྨྲག་སོང་ཡིན།།[16] ཞེས་ཚིགས་བཅད་དང་པོའི་སྐབས་སུ་བློན་པོ་ཆེན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་བློན་པོ་ལ་འོས་པའི་ཚིག བདག་རྒྱལ་པོ་ལ་ཕན་པའི་གཏམ་བརྗོད་པ་ནི་ལེགས་སོད། འོན་ཀྱང་ང་ཡིས་ནི་སློང་བའི་མིའི་འདོད་པ་ཆེམ་པར་མ་བྱས་པའི་གདུང་བ་དེ་མི་བཟོད་དོ།། ཞེས་སྨྲས་ནས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་གལ་ཏེ་སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་གིས་སློང་བའི་གང་ཟག་གི་སློང་མོ་འགོག

16. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས ཀེ ཤོག་གྲངས་ ༤ བ ༣ པར་གསལ།

པར་བྱེད་པ་ནི་གསོན་པོ་སྲོག་མེད་པ་ལྟར་སྙིང་པོ་གང་ཡང་མེད་ཅེས་ནན་ཏན་གྱིས་སྐབས་དོན་གནད་དུ་འཁྱོལ་བར་བྱས་ཡོད། དེ་ཡང་བསླངས་ནས་མ་སྤྲད་པ་དེ་སློང་མཁན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཙམ་མིན་པར་སྦྱིན་མཁན་གྱི་ཡང་མི་བཟོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་དྲངས་པ་དང་། བསླངས་པ་ལ་མ་སྦྱིན་ཅེས་པའི་ཚིག་དེ་རྒྱབ་མོ་དང་མ་སྦྱིན་ཅེས་བཤད་མཁན་དེ་སྲོག་མེད་པའི་གསོན་པོའི་རྣམ་པར་དྲངས་པ་བཅས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་ལས་བརྗོད་དོན་གནད་དུ་ཕྱུངས་ཡོད།

གསུམ་པ། མི་སྣ་དང་ཁོར་ཡུག་གི་སྣང་བརྙན་གསལ་བ།

འདི་ནི་རྟོགས་བརྗོད་འདིར་འཁོད་པའི་མི་སྣ་དང་ཁོར་ཡུག་གི་སྣང་བརྙན་རིགས་གོ་རིམ་དམ་ཞིང་གྲུང་ཉམས་ལྡན་པ་དང་། འབུར་དུ་ཐོན་པ་བཅས་ཀྱིས་བྱེད་ཐབས་ལས་དེ་དག་ཀློག་མཁན་གྱི་རྟོག་ངོར་གཟུགས་རིས་པར་དུ་བདབ་པ་ལྟ་བུའི་ཚོར་སྣང་དང་དྲན་པ་སྦྱིན་ནུས་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་རྩོམ་རྒྱལ་རིགས་གཅིག་སྟེ། དེ་ཡང་དཔེར་ན་ཡལ་འདབ་དྲུག་པར་དེད་དཔོན་ཤིན་ཏུ་དགའ་བ་བ་ད་ར་ཡི་གླིང་དུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་དུ་གནོད་སྦྱིན་ཞིག་གིས་ལམ་བསྟན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ལྟར།

ས་ལས་བྱུས་པའི་ཐེམ་སྐས་ལ།།
འཛེགས་ལ་དེ་ནས་འགྲོ་བར་གྱིས།།
དེ་སྐད་གནོད་སྦྱིན་གདམས་ངག་གིས།།
རི་ཆེན་དེ་ནི་རྣམ་བགྲལ་བས།།
རྒྱ་མོ་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བ་ཡི།།
ཤེལ་གྱི་ས་འཛིན་མདུན་དུ་མཐོང་།།

བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བགྲོད་དཀའ་བ།།
འཇམ་པའི་བྲག་ནི་གཅིག་བུ་དེར།།
དེ་ཡི་ཡིད་ལ་རེ་བ་ནི།།
ཡུད་ཙམ་བྱ་བ་མེད་པར་གྱུར།།
ཤིན་ཏུ་མཐོ་ཞིང་ཧྲེན་དང་བྲལ།།
རང་གིས་རྟོག་བཞིན་གཡོ་མེད་པར།།
དེ་ལ་རྣམ་དཔྱད་ཡུན་རིང་དེ།།

རི་མོ་བཀོད་པ་བཞིན་དུ་གྱུར།།[17] ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གཟིགས་དང་། གནོད་སྦྱིན་ཞིག་གིས་དེད་དཔོན་ལ་ས་ཡི་ཐེམ་སྐས་འདི་བཏུལ་ནས་སོངས་ཞེས་ལམ་བསྟན་པ་ལྟར་དེད་དཔོན་ཕྱིན་པས་རྩེ་མོ་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བའི་ཤེལ་གྱི་རི་ཞིག་མཐོང་། འཇམ་པའི་ཤེལ་གྱི་རི་འདི་ལ་བྱ་ཡིན་ཡང་བགྲོད་ཐུབ་པ་མི་འདུག་སྙམ་པའི་འཇིགས་སྣང་ཞིག་བློ་ཡུལ་དུ་དྲངས། ཆེས་མཐོ་བ་ཡིན་པ་མ་ཟད་འཇིགས་སའི་རྟེན་ཡང་མི་འདུག་སྙམ་དུ་རྟོག་པར་བྱེད། དེ་ལྟར་སེམས་བཞིན་གཡོ་འགུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་རི་མོའི་མི་བཞིན་ལྷགས་པའི་ངང་ཚུལ་རྣམས་གོ་རིམ་ཁྲིགས་ཆགས་སུ་སྤྲེལ་ནས་ཅི་གསལ་གསལ་དུ་དྲངས་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་ཡལ་འདབ་རེ་བཞི་པ་ནོར་བཟང་གི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡལ་འདབ་དུ་ཇོན་པས་མིའམ་ཅིའི་བུ་མོ་ཡིད་འཕྲོག་མ་ཞགས་པས་བཅིངས་ཏེ་ནོར་བཟང་ལ་ཕུལ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཡིད་འཕྲོག་མ་དང་བཅས་པ་ཕོ་བྲང་དུ་འགྱུར་རྗེས་འདོད་པའི་བདེ་བ་ལ་ཐོག་མར་རོལ་བའི་ངང་ཚུལ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་འདི་ལྟར།

17. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཁི ཤོག་གྲངས་ ༤༥ བ ༡ པར་གསལ།

གཟུགས་ཅན་རི་བོང་ཅན་གྱི་དཔལ།།
དགེ་བས་སྲུད་བྱར་གྱུར་པ་བཞིན།།
མིའམ་ཅིའི་བུ་མོ་ནི།།
ཕོ་བྲང་འཁོར་དུ་གནས་པར་བྱས།།
མཚོ་ཡི་སྙིང་རྗེར་ཆགས་ལྡན་པ།།
སྙིང་རྗེ་འཕྲུངས་པས་བཞིན་དུ་དེས།།
རིག་པས་བཞིན་གྱི་ཆུ་སྐྱེས་ནི།།
ཉུད་ཅིང་པད་མོ་ཅན་དེ་འདར།།
སླ་བ་བཅད་ཀྱང་སྲིད་པ་འཆད།།
གཡོ་བ་མེད་ཀྱང་ཡང་ཡང་འདར།།
སྐྱེངས་པར་གྱུར་ཀྱང་ངང་མདངས་གསལ།།
དེ་ཡི་དགའ་བ་དེ་ཡིས་བསྒྲུབས།།
དམ་གྱིས་མཚོ་ཡི་རོ་མྱང་ཞིང་།།
སོ་ཡི་འཛིགས་པ་བྱིན་ནས་ནི།།
ཆུ་སྐྱེས་རྒྱས་པའི་མིག་ཅན་དེའི།།
སླ་བཅད་རྒྱ་ནི་དེ་ཡིས་ཕྲལ།།
གོས་མདུད་འགྲོལ་དང་དགག་པ་ལ།།
ཁྲོ་ཤུག་ལག་པའི་པད་མ་དག།
རབ་ཏུ་འདར་ལྡན་གཏུ་བའི་སྒྲ།
རྗོད་པ་བྱེད་པར་གྱུར་པ་བཞིན།། ཞེས་པ་ལ་གཟིགས་དང་ཡང་ཚུལ་འདི་

གསལ་བར་འགྱུར་རོ།།

བཞི་པ། འཁྲུག་པོར་བརྗོད་པའི་རིག་རྩལ་འབུར་དུ་ཐོན་པ།

འདི་ནི་དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་ཆོས་དག་རང་དང་མཚུངས་ཆོས་ཐུན་མོང་བ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་གི་རྣམ་པར་བསྒྱུར་བའམ་ཡང་ན་དེ་དང་མཚུངས་པར་བརྗོད་པའི་རིག་རྩལ་སོགས་དོན་རྒྱན་ལས་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་དག་སྤྱད་ནས་ཅི་རིགས་པའི་ངག་གི་འཁྲུག་ཉམས་སྟོན་པའི་རྩོམ་རྩལ་རིགས་གཅིག་སྟེ་དེ་ཡང་ཡལ་འདབ་སོ་དགུ་པ་ལས།

ཅི་སྲིད་གློ་བུར་འཛུམ་པའི་ཟླ་རིས་ཀྱིས།།

ཁྱོད་ཞལ་ཆུ་སྐྱེས་རྨད་བྱུང་སྲིད་དུ་མཛེས།།

སྙིང་སྟོབས་བདུད་རྩིའི་རྒྱ་མཚོ་རྒྱ་མེད་དུ།།

འཇིག་རྟེན་ཐུན་མོང་བཞིན་དུ་བཞད་མ་ལགས།།[18] ཞེས་པ་ལྷ་བུ་ལ་གཟིགས་དང་། སྐབས་དོན་སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་ཐུན་མོང་བ་བཞིན་དུ་དོན་མེད་དུ་བཞད་མོ་མི་མཛད་ན། དེང་གློ་བུར་དུ་བཞད་མོ་མཛད་པའི་རྒྱུ་གང་ལགས་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། ཀུང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་འཛུམ་པ་དེ་ཟླ་བའི་རི་མོ་དང་ཞལ་རས་མེ་ཏོག་གི་རྣམ་པར་བྲངས་ནས་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་རྒྱན་ལས་རིག་རྩལ་མཆོན་པར་བྱས་ཏེ་ས། ཀུང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་དཔེ་ཅན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་འགྲོ་བ་སྐྱོབ་པའི་སྙིང་སྟོབས་དེ་བདུད་རྩི་དང་། བདུད་རྩི་དེ་ཡང་གཏིང་ཟབ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་པར་བྲངས

18. ཞི་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཀི ཤོག་གྲངས་ ༣༩༥ ན ༧ པོར་གསལ། ཞི་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཀི ཤོག་གྲངས་ ༣༩༥ ན ༧ པོར་གསལ།

པ་དང་མཉམ་དུ་མཚོན་བྱེད་དཔེ་དང་བཅས་སྐབས་དོན་གསལ་བར་བྱས་ཡོད་པ་འདི་ནི་གཟུགས་ཅན་དང་དཔེ་རྒྱན་བསྲེས་ནས་འཁྱོག་པོར་བརྗོད་པའི་རིག་རྩལ་འབུར་ཐོན་དུ་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ཡལ་འདབ་བཅུ་གཅིག་པ་ལས་གཙུང་དགའ་བོ་རབ་ཏུ་བྱུང་རྗེས་རང་གི་ཆུང་མ་ཡིད་འོང་མ་དྭན་པས་མ་བཟོད་ནས་ཡིད་འོང་མའི་རི་མོ་འབྲི་བ་ལ་ཞུགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སྟོན་སྐབས།

ཡིད་འཕྲོག་རི་དྭགས་མིག་ནི་བུང་བ་གཡོ་བས་ཁྱབ་པའི་ཨུཏྤལ་འཁྱིལ་བ་
བཞིན།།

འཛེ་སྙིག་ཆུ་གཏེར་འགྲམ་དུ་བྱུ་རུའི་ནགས་ལྟར་མཆུ་ནི་བིམ་པའི་འོད་རབ་
གསལ།།

གང་ཡང་ཁ་ཡི་འོད་དེ་སྐྱོན་མེད་བདུད་རྩིའི་ཟེར་གྱི་དོན་མཐུན་དག་གི་ལམ།།

མཛེས་མ་ལུས་ནི་ངོ་མཚར་སྙིང་པོ་རི་མོའི་ལམ་དུ་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བར་
འགྱུར།།[19]

• ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་གཙུང་དགའ་བོས་བུ་མོ་གང་ཞིག་གི་མཛེས་པའི་མིག་ལ་རི་དྭགས་མིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་སྦྱད་ནས་མཛེས་པའི་ཡང་རྩེར་བསྐྱལ། དེ་ནས་མཛེས་མའི་མཆུའི་མདངས་དེ་བྱུ་རུའི་ནགས་ཀྱི་མདངས་ལྟར་ཤིང་ཏོག་བིམ་པའི་འོད་དམར་པོ་གསལ་བའི་དཔེ་ཡིས་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱི་མཚུངས་དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་མོའི་ལང་ཚོ་དེ་ངོ་མཚར་གྱི་ཡང་བཅུད་ལྟ་བུར་བསྐྱལ་རྗེས། འདུ་ཤེས་གཉིས་པ་ཞིག་གི་ནང་སྤྲོས་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་མཛེས་སྡུག་གི་ཉིང་བཅུད་ཅིག་ང་ཡི་རི་

19. སྡེ་དགེ་ ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཀ ཤོག་གྲངས་ ༡༠༩ བ ༡ པར་གསལ།

མོའི་ལམ་དུ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བར་འགྱུར་ཞེས་སྐྱོ་ཉམས་དང་བཅས་པའི་སྐབས་དོན་དེ་གསལ་བར་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དང་།

ཡལ་འདབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་པའི་ནང་བུ་མོ་མ་ལ་ཡ་ཙན་གྱི་མཛེས་པ་སྟོན་པའི་སྐབས།

བུ་མོ་འདི་ནི་གྲུབ་རིགས་རྒྱ་གཏེར་གྱི།།
ཟླ་བ་གྲུབ་བདག་སྣ་ཚོགས་ནོར་གྱི་སྙེ།།
གང་གི་མཛེས་པ་སྐྱེད་ཚལ་དུ་རྩེ་ཚེ།།
རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཀུ་མུད་རྒྱས་པར་བྱེད།།[20] འདིའི་ནང་བུ་མོ་འདི་ནི་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་རང་བཞིན་བརྗོད་པའི་རྣམ་པ་ཡིས་བརྗོད་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་དང་། གྲུབ་རིགས་རྒྱ་མཚོའི་གཟུགས་སུ་བྱས་ཤིང་། དེ་ནས་ཐོན་པས་ན། ཕ་སྣ་ཚོགས་ནོར་ཟླ་བའི་རྣམ་པར་བསྒྱུར་ནས་བརྗོད་གཞིའི་ཁྱད་ཆོས་ཟུར་འདོན་བྱས། དེ་ནས་བརྗོད་གཞི་མ་ལ་ཡ་ཙན་གྱི་མཛེས་པ་སྟོན་པར་འདོད་ནས་མོའི་མཛེས་པའི་ངང་ཚུལ་དེ་མི་རྟོག་གི་སྐྱེད་ཚལ་ཞིག་ཏུ་རྩེ་བ་ན་ཞེས་རབ་བཏགས་ཀྱི་རྒྱན་ཚིག་གིས་མོའི་མཛེས་པ་སེམས་ལྡན་དུ་བྱས། དེ་ནས་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཀུ་མུད་རྒྱས་པར་བྱེད་ཅེས་འཇིག་རྟེན་འདིའི་མཛེས་པའི་མཚོན་དཔེ་ཟླ་བ་ཡིས་ཀྱང་ཀུ་མུད་མཚན་མོ་ཙམ་ལས་རྒྱས་པར་བྱེད་མི་ཐུབ་པས། འདིས་ནི་རྟག་པར་དུ་ཀུ་མུད་རྒྱས་པར་བྱེད་པས་ཟླ་བ་ལས་ཀྱང་ལྷག་པའི་མཛེས་པ་ཡིན་པའི་ངང་ཚུལ་ཞིག་རྟོག་ངོར་དྲངས་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ།། དེ་ལྟ་བུའི་ངག་རྩལ་གྱིས་མངོན་སུམ་བློ་ཡི་མྱུང་བྱ་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཇི་བཞིན་ཡུལ་དུ་བྱར་མི་ནུས་པའི་སྒྲོང་བའི་མཛེས་སྡུག་ཇི་བཞིན་མཚོན་

20. སྙེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཁེ ཤོག་གྲངས ༣༦༧ ན ༣ པར་གསལ།

པར་བྱས་ཡོད་པ་ནི་རྩོམ་རིག་གི་ནུས་རྩལ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་ཡང་སེམས་སོ།།

ལྔ་པ། སྒྲ་རྒྱན་གྱི་ཉམས་ལས་རིག་པའི་འཕྲུག་རྩལ་ངོམས་པ།

འདི་ནི་རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་ཕྱོགས་གང་སར་བཀྲམས་ནས་སྙན་ངག་གི་ཉམས་ཐོན་པར་བྱས་པའི་རིག་རྩལ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཡང་དོན་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་ལ་གང་ལ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་གདངས་མཚུངས་ཡི་གེ་བསྒྲིས་ནས་སྙན་ངག་གི་ཉམས་འདོན་པ་དེ་ནི་དུས་རབས་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་མཁས་པ་ཚོས་སྙན་ཚིག་སྦྱིབ་སྦྱོར་གྱི་སྦྱོར་རྩལ་ལེགས་ཤོས་ཤིག་ཏུ་བགྲངས་ཡོད། དེས་ན་འདིར་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་མཚོན་འཛིན་ལྟ་བའི་ཤུགས་རྐྱེན་གང་མཆམས་ཤིག་ངེས་པར་དུ་ཐེབས་ཡོད། ཚུལ་དེ་ཡང་དཔེ་མཚོན་ཙམ་ཞུས་ན་ཡལ་འདབ་དང་པོར།

གསེར་གྱི་བ་གམ་གཞལ་ཡས་ཁང་།།
ཁང་པས་བསྐོར་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ནི།།
འོད་ལྡན་ཞེས་བྱ་བསོད་ནམས་ལས།།
འོད་ལྡན་མཐོ་རིས་ལྟ་བུ་ཡོད།།[21] ཅེས་པ་འདིར་མཚོན་ན་ཚིགས་བཅད་ཕྱེད་སྔ་མར་མཐའ་ཐོག་སྦྱར་བའི་ཟུང་ལྡན་གྱི་ཉམས་ཡོད་པ་དང་། ཕྱེད་ཕྱི་མར་བར་དུ་ཆོད་པ་ཀང་པའི་མགོར་ཡོད་པའི་ཟུང་ལྡན་གྱི་ཉམས་ཡོད་པ་དེ་ཡང་དཔེ་རྒྱན་ལ་བསྒྲིས་ནས་ཡོད་པ་དང་། ཡང་ཡལ་འདབ་སོ་དགུ་བར།

སྔོན་གྱི་བསོད་ནམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པས་སྔོན།།
གནོད་སྦྱིན་འདིར་སྐྱེས་སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ཀྱི་དགྲ།[22]

21. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཀེ ཤོག་གྲངས་ ༣ བ ༡ པར་གསལ།
22. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཀེ ཤོག་གྲངས་ ༤༨ བ ༣ པར་གསལ།

ཞེས་པའི་ནང་ཁང་པ་གཅིག་གི་མཐའ་ཐོག་གཉིས་ན་ཡོད་པ་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཟུང་ལྡན་དང་། བྱ་དཀའ་བའི་གནས་གཞན་ན་ཡོད་པའི་ཟུང་ལྡན་བསྲེས་ཏེ་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། ཡང་ཡལ་འདབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་པར།

མ་ལ་ཡ་ཅན་ཞེས་པའི་བུ་མོ་རི་དྭགས་མིག་ཅན་དེ།།
རྩེ་དགའི་ཟླ་མ་མི་ཏོག་མཆོན་གྱི་རོལ་རྩེད་སྐྱིད་བྱེད་མ།།
དྲི་མེད་གྲུབ་རིགས་བདུད་རྩིའི་ཆུ་གཏེར་དག་གི་རྒྱ་སྐར་བདག།
སྣ་ཚོགས་ནོར་བདག་གི་ནི་བུ་མོ་ཡིན་ཞེས་བདག་གིས་ཐོས།།[23]

ཞེས་པ་ལྟ་བ་ལ་མཚོན་ན་ཁང་པ་རེ་རེའི་ནང་ཟུང་ལྡན་གྱི་ཉམས་གླེབས་པར་བྱས་པ་དེ་ཡང་རི་དྭགས་མིག་ཅན་དང་རྩེ་དགའི་ཟླ་མ། རྒྱ་སྐར་བདག་བཅས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱན་ཚིག་སྤྱད་ནས་ཟུང་ལྡན་དུ་བྱས་པ་དང་། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དེ་དག་ཀུང་གཟུགས་རྒྱན་གྱི་འགྲོས་ལས་ཚིགས་བཅད་ནང་གླེབས་པར་བྱས་པས་སྒྲ་ཟློས་སྐྱོན་གྱི་རྣམ་པ་རིང་དུ་སྤངས་པ་དང་མཉམ་སྟན་ངག་གི་གསོན་ཉམས་གླེབས་པར་བྱས་ཡོད།

ཡང་ཡལ་འདབ་གསུམ་པར།

སྙིང་རྗེ་ཀུན་གྱིས་བསྙེན་བྱ་དཔལ་འབྱོར་མིན།།
དམ་ཆོས་རྟག་ཏུ་གསལ་བྱེད་མར་མེ་མིན།།
གྲགས་སྟན་རྣམས་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་ན་ཆུང་མིན།།
བསོད་ནམས་དག་ནི་བརྟན་ལྡན་འཚོ་བ་མིན།།[24]

23. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཁི ཤོག་གྲངས་ ༢༩༩ བ ༢ པར་གསལ།
24. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཀི ཤོག་གྲངས་ ༣༧ བ ༣ པར་གསལ།

ཞེས་པའི་ནང་ཁང་པ་བཞི་གའི་མཐའ་རུ་མིན་མིན་ཞེས་སྒྲིབས་པར་བྱས་པས་སྒྲ་རྒྱན་གྱི་ཉམས་འགྱུར་ཐོན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཡང་ཁང་པ་དང་པོ་གཉིས་སུ་གནས་གཞན་ན་ཡོད་པའི་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཟུང་ལྡན་**བུ་རྒྱུད**་ཅེས་པ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་སུ་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཟུང་ལྡན་**ལྡན་ལྡན**་ཞེས་པ་གཉིས་སྒྲིབས་པར་བྱས་པས་ཚིགས་བཅད་འདི་སྒྲ་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པས་ཕྱུག་པོར་བྱས་པ་དང་། ཡང་ཚིགས་བཅད་རང་གི་ངོ་བོས་ཆ་ནས་སྙིང་རྗེ་དང་དཔལ་འབྱོར། དམ་ཆོས་དང་མར་མེ། གྲགས་སྙན་དང་ན་ཆུང་། བསོད་ནམས་དང་འཚོ་བཅས་ཕན་ཚུན་མཚུངས་ཆོས་ཤིག་གི་ཐོག་ནས་ཟླ་བོ་རུ་སྣངས་རྗེས། སྔ་མ་སྔ་མ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་བསྟན་པ་དེ་ཡང་གྱུང་ཉམས་དོད་པོ་ཡོད་པས་ཚིགས་བཅད་སྙན་ངག་གི་རྩོམ་རྒྱལ་ཀུན་ནས་འཛོམས་ཤིང་རབ་ཏུ་གསལ་བ་དང་། ཡང་ཡལ་འདབ་རེ་བཞི་པ་ལས་ནོར་བཟང་མིའམ་ཅིའི་ཡུལ་དུ་སླེབས་ཏེ་ཡིད་འཕྲོག་མ་དང་ཐོག་མར་མཇལ་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་ཚིགས་བཅད་འདི་ལྟར།

བྲལ་བའི་དུས་སུ་གང་གང་ཅུང་ཟད་བསམས་པས་ནང་དུ་གོམས་བྱས་དང་།།
གང་གང་རབ་དགའ་རབ་རྒྱས་ཡིད་སྤྲུབས་གྲོགས་ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་དང་།།
གང་གང་མཇལ་བར་མཚུངས་དང་གང་གང་སྲིད་ལྡན་ཕུང་པོར་འོས་གྱུར་པ།།
དེ་དེ་ཐམས་ཅད་མཇལ་གཙུགས་སྐལ་བཟང་ཁྱོ་ཤུག་དེ་གཉིས་དག་གིས་བྱས།།[25]

ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ནང་ཆོད་ཅིང་མ་ཆོད་པའམ་ཡང་ན་བསྲེས་པའི་ཟུང་ལྡན་གྱི་ཉམས་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ལ་སྐབས་དོན་བརྗོད་བྱའི་ངོ་བོ་ཡང་གསལ་བ་ལྟ་བུའོ།།

25. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཁི ཤོག་གྲངས་ ༡༡༣ ན ༣ པར་གསལ།

དེ་ལྟར་སྒྲ་རྒྱན་རིག་པའི་རྩོམ་རྩལ་དེ་རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་སྐབས་གང་སར་བཀྲམས་ནས་ཡོད་པ་ལས་ཟུར་ཙམ་ཞིག་རགས་བཤད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཞིབ་མོའི་ལུགས་སུ་འཚོལ་ཞིབ་ཀྱིས་སྒྲ་རྒྱན་རིག་པའི་འཁྲུག་རྩལ་བཙལ་ན་མི་རིགས་འདིའི་མཁས་པའི་ངག་སྒོ་ལས་ཐོན་པའི་སྙན་ངག་ལྷུན་པོའི་མངའ་དབང་གིས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁས་པའི་སྙིང་ཁམས་ཀྱི་སྙེམས་པའི་རི་བོ་ཅིག་ཅར་བསྙིལ་བར་འགྱུར་བ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བོ།།

དྲུག་པ། སྙན་ངག་གི་རྣམ་པ་གསར་བ།

རྟོགས་བརྗོད་འདིར་སྙན་ངག་གི་རྣམ་པ་གསར་བའི་རིགས་མི་ཉུང་བ་ཙམ་འབྱུང་བ་དེ་དག་ཞིབ་འགོད་ཀྱི་ངལ་བ་སྤྱོང་བར་འདོད་པ་ལ། རེ་ཞིག་མཛུབ་མོ་རི་སྟོན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་དོན་རྒྱན་གང་ཞིག་ལ་རྣམ་པ་གཞན་ལས་གསར་བ་མངའ་བའི་སྙན་ངག་རིགས་ཀྱི་དཔེ་མཚོན་ཙམ་ཞུས་ན། ཡལ་འདབ་བཅུ་གཅིག་པ་ལས།

ཆེ་ཡི་རྒྱན་ནི་ཡོན་ཏན་ཏེ།།

ཡོན་ཏན་རྒྱན་ནི་དབེན་པའོ།།

འདི་ཡི་རྒྱན་ནི་རབ་ཞི་སྟེ།།

ཞི་བའི་རྒྱན་ནི་ཆགས་བྲལ་ལོ།།[26]

ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སྒྲ་རྒྱན་གྱི་ཉམས་ཡོད་ཅིང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དཔེ་རྒྱན་གྱི་ཕྲེང་བའི་དཔེ་ནང་བཞིན་ཕྲེང་བའི་རང་བཞིན་བརྗོད་པའི་ཉམས་ཐོན་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཡལ་འདབ་རེ་བཞི་

26. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། ཀ ཤོག་གྲངས་ ༡༠༡ བ: ༡ པར་གསལ།

པའི་ཚིགས་བཅད།

མཆུ་ཡི་སྦྲང་རྩི་ར་ཆགས་ལྡན་པ།།
སྦྲང་རྩི་འཐུངས་པས་བཞིན་དུ་དེས།།
རིག་པས་བཞིན་གྱི་ཆུ་སྐྱེས་ནི།།
དུད་ཅིང་པད་མོ་ཅན་དེ་འདར།།
སླ་བ་བཅད་ཀྱང་སྲིད་པ་འཆད།།
གཡོ་བ་མེད་ཀྱང་ཡང་ཡང་འདར།།
སྐྱེངས་པར་གྱུར་ཀྱང་ངང་མདངས་གསལ།།
དེ་ཡི་དགའ་བ་དེ་ཡིས་བསྒྲུབས།།

ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཚིགས་བཅད་སྟོན་མ་དཔེ་རྒྱན་གྱི་ཉམས་གསར་པ་ཞིག་དང་ཚིགས་བཅད་ཕྱི་མ་ནི་སུམ་ཅུ་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཚིག་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པའི་འོག་སྟན་ངག་གི་གསོན་ཉམས་ཐོན་པར་བྱས་ཡོད་ལྟ་བུའོ།།

༨

རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་རྩོམ་འགྲོས་བསྐྱར་ཞིབ།

གོང་དུ་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་འདིའི་རྩོམ་རྩལ་རོབ་ཙམ་གླེང་ཟིན་ནས་ད་ནི་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་རིམ་པ་བརྗོད་པ་ལ་ཞུགས་ན། དེ་ཡང་རྩོམ་པ་པོའི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་ལམ་རྩོམ་པ་པོའི་དགོངས་པ་ནི་རྟོགས་བརྗོད་རང་ལས་དེ་ཙམ་མངོན་མི་ཐུབ་པ་འདྲ་ཞིང་། རྩ་བའི་ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་ཞུས་པ་ལས་ཀྱང་རོབ་ཙམ་ཤེས་ནུས་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་མི་ཕྱེད་པའི་དད་པ་འཁྲུངས་པའི་དབང་གིས་ཇི་

སྐད་དུ་མདོ་སྡེ་སྐལ་བཟང་ལས།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དུས་མཁྱེན་རྒྱལ་པོ་ནི།།
སྣན་དངགས་མཁན་ཆེ་བདེ་གཤེགས་ཙམ་མཆོག་ལ།།
ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བསྟོད་ནས་ཀྱང་།།
དང་པོ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ།།

ཞེས་པའི་དགོངས་དོན་ཐུགས་ལ་བཞག་སྟེ་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་འདི་རྩོམ་པར་མཛད་པ་ནི་མཁྱེན་དགོས་སོ།། དེ་ལྟར་ན་གཤམ་ནས་རིམ་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་བསྐྱར་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་ལ།

དང་པོ། མིང་ཚིག་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཁྱད་པར།

འདིར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ནས་འགྱུར་ཡིག་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྤྱོད་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ལ་ཕལ་སྐད་ཀྱི་རིགས་ཀྱང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བསྲེས་ཏེ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཆའི་གཤིས་ལ་འཇགས་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་བརྟོན་ནས་གོ་བདེ་ཡོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱས་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ང་ལས་ནུའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལས།

དེ་ནས་ཐུབ་པ་སྤྲུད་དེ་རྣམས།།
ལྷུན་པོའི་ངོས་ལ་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས།།
གནས་པའི་སྤྱི་བོར་མཁའ་ལས་ནི།།
དེ་ཡི་ཧ་གླང་སྤྲངས་རྣམས་ལྷུང་།།

ཞེས་པའི་ནང་ཧ་སྤྲངས་དང་གླང་སྤྲངས་ལྷ་བུས་མཚོན་ཏེ་ཡུགས་ས། འོ་སྐོལ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བཀོལ་ནས་རྩོམ་རིག་དམངས་ཚོགས་རང་བཞིན་དུ་བསྒྲུབས་ཡོད་པ་དང་། ཡང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འཆི་མེད་མཛོད་སོགས་ལས་འབྱུང་བའི་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྦྱད་དེ་སྙན་ངག་གི་ཞན་ཆ་བསྐངས་ཤིང་རིག་རྩལ་རང་བཞིན་འབུར་ཐོན་དུ་བྱས་ཡོད་པ་དཔེར་ན་སྤྲིན་ལ་བཞོན་པའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལས།

ལྷ་ཡི་བུ་མོ་བལྟས་པས་མི་གཡོ་བ།།
ཁྱོད་ཀྱི་བརྟན་པ་གང་གིས་གཡོ་བཞིན་བྱེད།།
དགའ་མའི་བདག་པོ་དག་གི་རུ་མཚོན་དེ།།
སྐལ་ལྡན་འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མཆོད་བྱ་ཉིད།།

ཞེས་པའི་ནང་གི་དགའ་མའི་བདག་པོ་ཞེས་པ་དང་། ཡང་གོང་དུ་ལུང་དྲངས་པའི་ཚིག

མ་ལ་ཡ་ཙན་ཞེས་པའི་བུ་མོ་རི་དྭགས་མིག་ཅན་དེ།།
རྩེ་དགའི་ཟླ་མ་མི་རྟོག་མཚོན་གྱི་རོལ་རྩེད་སྐྱེད་བྱེད་མ།།
དྲི་མེད་གྲུབ་རིགས་བདུད་རྩིའི་ཆུ་གཏེར་དག་གི་རྒྱ་སྐར་བདག།
སྣ་ཚོགས་ནོར་བདག་གི་ནི་བུ་མོ་ཡིན་ཞེས་བདག་གིས་ཐོས།།

ཞེས་པའི་ནང་གི་རི་དྭགས་མིག་ཅན་དང་རྩེ་དགའི་ཟླ་མ། ཆུ་གཏེར། རྒྱ་སྐར་བདག་སོགས་ལྟ་བུས་བསྟན་བཅོས་ལུས་གང་སར་ཁྱབ་ནས་ཡོད།

གཉིས་པ། གོ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར།

གོང་གསལ་ལྟར་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་འདིའི་ལུས་སྦྱོའི་ཆ་ནས་སྙན་ཞིང་འཇེབས་ལ་དོན་ལ་གཞོལ་བ་དང་། རང་ཚིག་སྔ་ཕྱི་འགྱུར་ཆེ་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སྣེ་མང་ཞིག་བལྟས་ན་མཐོང་བ་དང་། ཉན་ན་གོ་བའི་ཚད་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་མོད་ཚིགས་བཅད་རེ་ཟུང་ལ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་

ཐང་མར་ང་རང་ཆོས་བོད་པས་བྱས་པའི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཚིགས་བཅད་རྒྱ་གར་བས་ཟློག་བདུབ་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་ཅེས་ཡང་ཡང་བཤད་པ་དང་དཔེ་མཚུངས་པར་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐྱོལ་ལམ་ཡང་ན་རིག་པའི་འགྲོ་ལུགས་ཤིག་གི་དབང་ལས་བོད་སྐད་དུ་འགྱུར་དུས་གོ་དཀའ་བ་སོགས་ཀྱང་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན་ཡལ་འདབ་བཞི་པའི་མགོར་བྲིས་པའི་ཚིགས་བཅད།

གང་ཞིག་མཐོ་རིས་མཛེས་མའི་ལག་པས་མཆོག་ཏུ་རབ་བསྐྱོད་
མཛེས་པའི་རྫ་ཡབ་དག་དང་ནི།།
གདུགས་དཀར་འཛུམ་པའི་ཕུན་ཚོགས་དག་གིས་འཇིག་རྟེན་
ན་ནི་ལེགས་ལྡན་ཐུགས་ནི་རྣམ་མཛེས་དང་།།
གང་ཡང་གྲགས་སྙན་ག་པུར་རྒྱུན་གྱིས་དྲི་མེད་ཐོས་པ་སིམ་བྱེད་
རབ་ཏུ་འཕྲོ་བ་དག།
སྦྱིན་པའི་ཆ་ཤས་དེ་འབྲས་ཤིན་ཏུ་ཆུང་ངུའོ་ཨེ་མ་སྦྱིན་པ
དཔལ་གྱི་དང་པོའི་རྒྱུ།།

ཞེས་པའི་ནང་སྦྱིན་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་རྒྱུ་བླ་ན་མེད་པའོ་ཞེས་སྟོན་རྒྱུ་ཡིན་པ་འདྲ་བ་ལ་གོ་དཀའ་བ་དང་། ཡང་ཡལ་འདབ་གཉིས་པ་ལས།

སྟག་མོ་ལྟོགས་ཤིང་ཉམས་མེད་ཐོན།།
བུ་ནི་བཟའ་བར་བརྩོན་པ་མཐོང་།།
དེ་བསྲུང་སླད་དུ་ལུས་པོ་ནི།།
རྣམ་འགྱུར་མེད་པར་བདག་གིས་བྱིན།།

ཅེས་པའི་ཚིགས་བཅད་འདི་ལ་གོ་དོན་སྦྱིན་སྟོབས་ཞན་པ་དང་། དེ་ཡང་གོང་

དུ་ཡལ་འདབ་དང་པོའི་སྐབས་སུ།

ལྷ་གཅིག་བདག་གི་གླང་པོ་འདི།།

བྱ་བ་ཀུན་གྱི་དབང་དུ་བགྱིས།།

འོན་ཀྱང་དེ་རིང་གླང་མོ་ཡི།།

དྲི་མ་མནམ་ཞིང་རྣམ་འགྱུར་གྱུར།།

ཞེས་འབྱུང་བའི་**རྣམ་འགྱུར**་ཞེས་པའི་མིང་འདི་ཚིག་གྲོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཆགས་པའི་བརྡར་ཨུ་ཚུགས་ཀྱི་རྣམ་པས་སྦྱར་ན་གོ་བ་ཞིག་འབྱིན་བདུབ་པ་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་སྦྱར་ན། སྡོན་སྟག་མོ་ལྟོགས་པ་ཞིག་གིས་བཀྲེས་པའི་སྡུག་བསྔལ་མ་བཟོད་ནས་རང་གི་ཕྲ་ལས་མཆེད་པའི་བུ་ཡང་བཟའ་བར་རྩོམ་པའི་ངང་ཚུལ་གཟིགས་ནས། རང་གི་ལུས་ལ་ཡང་ཆགས་པ་མེད་པར་སྟག་མོ་ལ་བདག་གིས་བྱིན་ཞེས་པ་འདྲ་བོ་ཞིག་གོ་ཡོང་མོད། འོན་ཀྱང་བོད་སྐད་རང་བྱུང་གི་འགྲོས་ལས་བལྟས་པ་ཡིན་ན། རྣམ་འགྱུར་གྱི་མིང་ལས་ཆགས་པའི་གོ་བ་འབྱིན་པ་ནི་ཀ་བའི་མིང་ལས་བུམ་པའི་གོ་བ་རྟོལ་སླབ་བྱེད་པ་དང་སྒོ་ཀུན་ནས་མཚུངས་པར་སེམས་སོ།།

གོང་དུ་ཚོད་དཔག་བྱས་པ་ལྟར་ཚིགས་བཅད་འདིའི་བརྗོད་བྱ་འགོད་སྟངས་ལ་དོན་གྱི་འཁྲུག་ཉམས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་སྟེ། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ལྟོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཙམ་མ་བཟོད་ནས་རང་གི་གཅེས་པའི་བུ་ཕྲུག་ལ་ཡང་ཧ་མི་སྐམ་པར་ཟ་བར་རྩོམ་པ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གཞན་གྱི་བཀྲེས་པ་ཙམ་སེལ་སླད་རང་གི་ཕངས་པའི་སྲོག་ལ་ཡང་ཅི་མི་སྙམ་པར་གཏོང་ཕོད་པའི་སྙིང་སྟོབས་ཆེན་གྱི་བསམ་བློ་རིགས་གཉིས་ཁ་གདད་དུ་བྲངས་ནས་ཀློག་མཁན་ལ་དགེ་སྡིག་གི་རྣམ་རྟོག་གསོན་

པོ་ཞིག་ལ་འཐས་སུ་སྦྱིན་ནུས་པར་གྱུར་ཡོད།

གསུམ་པ། ཡུལ་ལྗོངས་དང་མི་སྣའི་ཁྱད་པར།

རྟོགས་བརྗོད་འདིར་བྱུང་བའི་གདམ་རྒྱུད་རྣམས་སུ་འཁོད་པའི་ཡུལ་ལྗོངས་དང་མི་སྣ། ཡུལ་སྲོལ། གོམས་གཤིས་སོགས་གང་ཐད་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་འཚོ་བའི་རྣམ་པ་མངོན་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་ཞུས་པ་རྣམས་སུ་ཆེས་གསལ་བས་འདིར་མཇུག་སྡོན་ཙམ་ལས་བསྐྱར་ཟློས་ཀྱི་ངལ་བ་མ་བྱས་སོ།།

རྩོམ་རིག་ཤུགས་རྐྱེན་སྐོར།

༡ རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་འཆད་ཉན་འཕེལ་རིམ།

རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་མ་བསྒྱུར་བའི་སྔོན་དུ་ས་པཎ་གྱིས་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་སྐོར་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པ་ནི་ཕལ་ཆེར་བོད་ཀྱི་མཁས་པས་རྟོགས་བརྗོད་འདི་ལ་འཆད་ཉན་བྱས་པའི་ཐོག་མ་ཡིན། དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་༡༢༧༠ ཙམ་ལ་རྟོགས་བརྗོད་འདི་ཐོག་མར་བསྒྱུར་བའི་སྐབས་ལོ་ཙཱ་བ་ཤོང་སྟོན་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལས་རོགས་པཎྜི་ཏ་ལས་གཞུང་འདིའི་གཟབ་ཁྲིད་ཞུས་པ་དང་། དེ་ནས་རྟོགས་བརྗོད་བོད་ཡིག་ཐོག་བསྒྱུར་བ་ནས་བཟུང་རིམ་གྱིས་ཕྱིས་བྱུང་མཁས་པ་ཆོས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ཁྲིད་རྒྱུན་ལམ་ལུགས་གཞིར་བཟུང་གིས་བཤད་ཁྲིད་རྒྱུན་བསྐྱངས་ཤིང་། བསྐྱར་ཞིབ་བྱ་བ་དང་མཆན་འགོད་བྱེད་པ། རྩོད་པ་སྤོང་སློང་སོགས་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་ལས་གཞུང་འདིའི་འཆད་ཉན་སྤེལ་ཡོད། དེ་ཡང་བློ་བརྒྱུད་ལྷ་བྱུར་བྱས་ན་ཤོང་སྟོན་ལས་ཤོང་བློ་གྲོས་བརྟན་པས་གསན། ཤོང་བློ་གྲོས་བརྟན་པ་ལས་ལོ་མཆོག་པས་གསན། (ལོ་མཆོག་འདིའི་མཚན་ཆ་ཚང་ལ་མཆོག་ལྡན་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་དཔུང་རྒྱན་མཛེས་པའི་རྟོག་ཅེས་འབྱུང་།) དེ་ལས་དཔང་བློ་གྲོས་བརྟན་པ། དེ་ལས་ལོ་ཆེན་བྱང་ཆུབ་རྩེ་མོ། དེ་ལས་ལོ་ཆེན་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ། དེ་ལས་ལོ་ཆེན་ཤེས་རབ་དཔལ། དེ་ལས་ཞྭ་ལུ་ལོ་ཙཱ་བ་ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོ། དེ་ལས་དབོན་པད་དཀར་ཆོས་སྐྱོང་། དེ་ལས་གྲངས་ཆེན་ལོ་ཙཱ་བ་འཇམ་དཔལ་རྡོ་རྗེ། དེ་ལས་སྨིན་འགྲོ་བ་ཆེ་དབང་དོན་གྲུབ། དེ་ལས་འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་ ། དབང་རྡོ་རྗེ། (འདི་སྨིན་འགྲོ་བའི་ཆོས་རིགས་གཉིས་ཀའི་སྲས་

ཡིན།) དེ་ལས་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པས་གསན་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་མཇུག་བྱང་དུ་བཀོད་འདུག

༣ རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་མཚན་འགྲེལ་བྱོན་རིགས།

འགྲེལ་བ་དང་མཚན་བཀོད་པའི་གྲས་སུ་ཐོག་མར་དཔང་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་གྲོས་བརྟན་པས་(1276-1342)བཀོད་པའི་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་མཚན་བྱ། སོ་སྟོན་འཛིགས་མེད་གྲགས་པའི་ནག་མཚན། རིན་སྤུངས་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས་ཀྱི་དམར་མཚན། ཡང་རྩོམ་པ་པོའི་མཚན་མི་གསལ་བའི་འཁྲི་ཤིང་མི་ཏོག་ཚིགས་བཅད་མ་ཞེས་པ་ཞིག་དང་འཁྲི་ཤིང་གི་གདམ་རྒྱུད་དཔག་བསམ་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་བཅས་ཀྱི་མཚན་བྱང་། དེ་ཡང་ཨ་ཁུ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོས(1803-1875)མཛད་པའི་དཔེ་རྒྱུན་དཀོན་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཐོ་ཡིག་དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་ཀུནྡ་བཞད་པའི་ཟླ་འོད་འབུམ་གྱི་སྙེ་མ་ལས། "རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་ལ་དཔང་ལོའི་མཚན། སོ་སྟོན་འཛིགས་མེད་གྲགས་པའི་ནག་མཚན། ལྷ་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གི་དམར་མཚན། འཁྲི་ཤིང་མི་ཏོག་ཚིགས་བཅད་མ། འཁྲི་ཤིང་གི་གདམ་རྒྱུད་དཔག་བསམ་འབྲས་བུ།"[1] ཞེས་འབྱུང་བས་འདི་རིགས་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་སྐོར་ཡིན་ནམ་སྙམ།

མདོ་སྨད་ཆོས་འབྱུང་ལས། "འཁྲི་ཤིང་མི་ཏོག་ཚིགས་བཅད་མ། གདམ་བརྒྱུད་དཔག་བསམ་འབྲས་བུ། འཁྲི་ཤིང་གི་འགྲེལ་པ་འདར་ལོས་མཛད་པ།"[2]

1. ལྡི་ལིར་པར་དུ་བཏབ་པའི་དེབ་གཟུགས་པར་མ། ཤོག་གྲངས། ༥༠༣ པར་གསལ།
2. ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྲུན་ཁང་གི་པར་མ། ཤོག་གྲངས་ ༨ པར་གསལ།

ཞིས་འབྱུང་བ་ལ་དཔགས་ན་འདར་ལོས་མཛད་པའི་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་འགྲེལ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པར་སྣང་། ཡང་རོང་ཐ་བློ་བཟང་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོས་(1865-1912?)མཛད་པའི་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་དོན་ཉུང་ངུར་གླིང་བ་ངོ་མཚར་སྣང་བའི་ཐིག་ལེ་དད་གུས་པད་མ་བཞད་པའི་གཉེན་གཅིག་ཅེས་ལག་བྲིས་པར་མ་དཔེ་རིང་ཤོག་ལྡེབ་ ༨༣ ཡོད་པ་ཡལ་འདབ་ཆ་ཚང་ཞིང་གོ་བདེ་བར་བྲིས་པ་ཞིག་སྣང་།[3]

ཡང་བོད་གཞུང་ཤེས་རིག་པར་ཁང་གིས་ ༡༩༨༥ ལོར་དེབ་གཟུགས་སུ་པར་འདེབས་བྱས་པ་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་སྙན་ཚིག་གི་རྒྱན་ལྷུག་པོར་བཀྲོལ་བ་བྱ་བ་ཞིག་སྣང་བ་དེ་ལ་རྩོམ་པ་པོའི་མཚན་མི་གསལ་ཞིང་། རྣ་ས་དཔེ་མཛོད་ལས་བྱེད་ཨ་མཆོག་སྤྲུལ་སྐུ་བློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་དང་བཀྲ་ཤིས་ཚེ་རིང་ཟུང་གིས་མི་ཧྲེ་འབའ་ཉག་ཨ་ཐིང་མཆོག་ནས་ཕྱོགས་བསྡུས་གཅེས་བསྐྱང་གནང་བའི་བོད་དཔེའི་ཁོངས་རིམ་པ་བཞི་པ་ཞེས་པའི་གླིང་བརྗོད་དུ་གོང་གི་བསྟན་བཅོས་དེ་བཞིན་རྒྱལ་མཆོག་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་འདུག་ཨིན་ཀྱང་རྒྱལ་མཆོག་བཅུ་གསུམ་པའི་གསུང་འབུམ་ཁྲོད་དུ་མི་སྣང་ཞིང་དཀར་ཆག་དུ་ཡང་ཐོ་ཐེབས་མི་འདུག་ལ། མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྲུན་ཁང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་པ་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཉེ་དུས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཁག་གཅིག་གི་དཀར་ཆག་ཤེལ་དཀར་ཕྲེང་བའི་ནང་། "ཨ་ཆེ་ཧོ་ཐོག་ཐུབ་བསྟན་ཡེ་ཤེས་བསྟན་རྒྱལ་བའི་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་སྙན་ཚིག་གི་རྒྱན་

3. སྟག་བྲག་དབུ་མཛད་ངག་དབང་བཟོད་པས་ ༡༩༧༥ ལོར་པར་དུ་བཏབ་པའི་དཔེ་རིང་དེབ་གཟུགས་པར་མ།

བཀྲོལ་བ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་”4 ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་བསྟན་བཅོས་འདི་ཡིན་རྒྱུ་ལ་རྩོམ་པ་པོ་དང་དཔར་བྱང་འབྲི་མཁན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་གཅིག་ཏུ་བྱས་པར་མངོན།

༣ རྟོགས་བརྗོད་ལ་ལས་སྔོན་བྱུས་རིགས།

རྟོགས་བརྗོད་འདི་ལ་ལས་སྔོན་བྱུས་པའི་ཐད་ནས་བཤད་ན། དཔང་ལོ་དང་སོ་སྟོན་འཇིགས་མེད་གྲགས་པ། རིན་སྤུངས་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས་སོགས་ཀྱིས་ཟུར་མཚན་རེ་བཏབ་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཞ་ལུ་ལོ་ཙཱ་བ་ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོས་(1441-1527) རྒྱ་དཔེ་དང་གཏུགས་ནས་གཞུང་འདིའི་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གྱི་སྒྲོལ་ཐོག་མར་བཏོད། དེ་ལ་ཕྱི་མོར་བཅོལ་ཏེ་འདར་པ་ལོ་ཆེན་ངག་དབང་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་དོགས་གནས་ཁག་ལ་སྒྲ་ཡི་དཔྱད་པས་གདན་ལ་འབེབས་པ་དང་རྒྱ་བོད་སྐད་གཉིས་ཆ་ལ་ཚིགས་བཅད་རེ་ཟུང་ཆད་འདུག་པ་ལ་ཆད་གསབ་བྱས། དེ་གཞིར་བཟུང་ནས་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པས་(1617-1682)ཀྱང་ཆད་གསབ་རེ་ཟུང་བྱས་པའི་མཆན་བུ་དང་འདར་ལོས་བཀོད་པའི་ཆད་གསབ་ཁག་ལ་ཡང་མཆན་བུ་བཅས་བཀོད་དེ་ཞོལ་དཔར་དུ་གྲགས་པའི་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་འདི་བཞིན་ཕྱི་ལོ་༡༧༧༥ ཞིང་སྐྱོང་ལོའི་ཟླ་དགུ་པའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལ་གྲུབ་པར་བྱས། དེ་ལ་ཕྱི་མོ་བྱས་ནས་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དུ་འཁོད་པའི་སྐྱེས་རབས་ཀ་ཁ་གཉིས་པར་དུ་བསྐྲུན་སྐབས་ཞུས་ཆེན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན་པས་རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་རྒྱ་སྐད་ལ་ཡིག་ནོར་མང་ཙམ་འདུག་པས་མགོ་ནས་ཤོག་ལྷེབ་བཞི་བཅུ་ཙམ་ལ་དག

---

4. དཀར་ཆག་དེའི་ཤོག་གྲངས་ ༧༩ པར་གསལ།

བཙོས་ཟིན་པའི་མཚམས་སུ་སྐབས་དེའི་སྡེ་དགེ་ས་སྐྱོང་བསྟན་པ་ཚེ་རིང་གིས་ཞོལ་པར་འདི་བཞིན་གོང་ས་ལྔ་པ་མཆོག་གིས་ཞུ་དག་ལན་མང་གནང་བས་ཤིན་དུ་དག་པོར་ཡོད་ན་ཞུས་དག་མ་དགོས་པ་ཞེས་ཞུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནོར་བ་ཡང་རང་འཇགས་བཞག་ཡོད་ཅེས་སྡེ་དགེ་པར་མའི་མཇུག་ཏུ་བཀོད་འདུག[5] འོན་ཀྱང་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱ་སྐད་དག་པོ་མེད་པར་འདོད་མཁན་ཞུས་ཆེན་པ་རྒྱལ་རིན་གཅིག་པུ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ཀྱང་། "དྲང་པོར་སྨྲས་ན་གཞན་ཕར་ཞོག འདར་ལོས་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་ཆད་གསབ་ཏུ་བྲིས་པ་དེ་དག་ཀྱང་རྒྱ་གར་བས་ཀློག་ཐུབ་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད།"[6] ཅེས་གསུངས་འདུག ད་ཡོད་ལོ་ཙཱ་བ་དག་གིས་དེའི་སྐོར་བདེན་མིན་གྱི་དོགས་པ་གནང་མེད་པ་འདྲ།

རྟོགས་བརྗོད་འདི་བཞིན་ནང་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྡན་པ་གང་ཞིག་ལ་གཙོ་ཆེར་རིག་གནས་པའི་སྙན་ངག་སྦྱོང་གཞི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་ཐོ་མ་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་སྣང་ཞིང་། ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ནང་དེ་ཙམ་མཐོང་ཆེན་མ་བྱུས་པས་འགྲེལ་པ་སོགས་ཀྱང་ཉུང་ངུ་ཞིག་ལས་མ་བྱུང་པ་འདྲ། སྐྱེས་རབས་སོ་བཞི་པ་ལ་མཚོན་ན་སྙན་ངག་གི་རྣམ་པ་འདི་ལས་ལྷག་པ་གང་ཡང་མེད་མོད་འོན་ཀྱང་དེ་ལ་འགྲེལ་པ་དང་ས་བཅད། ཁ་སྐོང་སོགས་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པར་སྣང་། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པས། "ལུགས་སྲོལ་ལོར་སྔོན་ལམ་ཆེན་མོར་ཕྱིན། འཕྲུངས་རབས་སོ་

5. སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཁེ ༣༣༦ ན ༧ པར་གསལ།
6. གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ། གངས་ཅན་རིག་མཛོད། དེབ་ཨང་ ཤོག་གྲངས་ ༣༤༡ པར་གསལ།

བཞི་པ་ཚར་གཅིག་གྲུབ་སོང་བས་མ་བལྟབས་པར། དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་གསུང་བཤད་ཞུས་མ་ཐེན་རུང་སྣན་ངག་རང་བློས་གང་སྤྱོབས་ཀྱིས་བཤད་པ་འོས་འགབ་དང་བཅས་དབུ་ཚུགས།”[7] ཞེས་འབྱུང་བས་སྐབས་འགར་གསུང་ཆོས་ཀྱི་ཁྲིད་དུའང་བྱིན་པར་སྣང་། དེ་ལྟར་རྟོགས་བརྗོད་འདིའི་ལུས་ཡོངས་རྫོགས་ལ་སྙན་ངག་གི་ཉམས་དོད་པོར་ཡོད་པའི་དབང་གིས་སྙན་ངག་རིག་པའི་རྩལ་འཛོམས་པའི་མཁས་པ་མ་གཏོགས་འདིར་བཤད་འཇུག་གི་གོ་སྐབས་མ་བྱུང་བར་མངོན་ལ། མཁས་པ་ཆོས་སྣན་ངག་ལ་སྦྱོང་སྐབས་འདིའི་རྩོམ་འགྲོས་དེ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་དགོངས་ནས་འདི་ལ་དོ་སྣང་བྱས་པའི་དབང་གིས་འདིའི་རྩོམ་འགྲོས་ནི་རྒྱ་དང་འོ་མའི་ངང་ཚུལ་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཕྱི་རབས་སྙན་རྩོམ་ནང་ཁྱབ་ཡོད་པ་བཅས་སོ།། །།

7. རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་། བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་དཔར་བའི་དེབ་གཟུགས་པར་མ། ཤོག་གྲངས་ ༡༩༩ པར་གསལ།

བལྟ་བདེའི་རེའུ་མིག་དུ་བཀོད་པ།

(གོང་གསལ་ཤོག་གྲངས་ལས་འཕྲོས་པ་)

ལོ་ཚིགས།	མཚན་བྱང་།	གཞུང་ཚད།	ལོ་ཙཱ་བ།	ལས་རོགས།
815-825	འཕགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཞེས་ལྷན་གྱི་མདོ།	ཤོག་གྲངས། ༣	ལོ་ཙཱ་བ་སྐ་པ་དཔལ་བརྩེགས།	རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བིདྱཱ་ཀ་ར་སིངྷ་དང་སརྦ་ཛྙཱ་དེ་བ།
815-825	ཕག་མོའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།	ཤོག་གྲངས། ༡ དང་ ཕྱེད།	ལོ་ཙཱ་བ་ཞང་ཡེ་སྡེ།	རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཛི་ན་མི་ཏྲ།
815-825	གང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་བརྒྱ་པ།	ཤོག་གྲངས་ ༣༡༦	ལོ་ཙཱ་བ་བན་དེ་དེ་བ་ཙནྡྲ།	རྒྱ་གར་མཁན་པོ་ཛི་ན་མི་ཏྲ།
815-825	བསོད་ནམས་སྟོབས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།	ཤོག་གྲངས། ༣༣	ལོ་ཙཱ་བ་བན་དེ་དེ་བ་ཙནྡྲ། ལྷའི་ཟླ་བ།	རྒྱ་གར་མཁན་པོ་ཛི་ན་མི་ཏྲ།
985-1020	གསེར་མདོག་གི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།	ཤོག་གྲངས། ༥༥	ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ།	རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་དྷརྨ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ།

985-1020	ཀུ་ལ་ནའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།	ཤོག་གྲངས། ༡༣	ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ།	རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་པད་མ་ཀ་ར་བརྨ།
1020-1040	སྣག་ནའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།	ཤོག་གྲངས། ༨༥	ལོ་ཙཱ་བ་དགེ་སློང་འགྲོ་སེང་དཀར་ཤཱཀྱ་འོད།	རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཨ་ཛི་ད་ཤྲཱི་བྷ་དྲ།
1020-1040	འཕགས་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།	ཤོག་གྲངས། ༨	ལོ་ཙཱ་བ་ཤཱཀྱ་འོད།	རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཨ་ཛི་ད་ཤྲཱི་བྷ་དྲ།
1030-1045	དཔལ་གྱི་སྡེའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།	ཤོག་གྲངས། ༡༦	ལོ་ཙཱ་བ་དགེ་སློང་ཤེས་རབ་ལེགས་པ། ལོ་ཆེན་གྱི་བཅོས།	རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཛྙཱནཤྲཱིབྷདྲ།
1030-1045	ཟླ་བའི་འོད་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།	ཤོག་གྲངས། ༩	ལོ་ཙཱ་བ་དགེ་སློང་ཤེས་རབ་ལེགས་པ། ལོ་ཆེན་གྱི་བཅོས།	རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཛྙཱནཤྲཱིབྷདྲ།
1020-1040	མ་ག་དྷ་བཟང་མོའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།	ཤོག་གྲངས། ༤	ལོ་ཙཱ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན། ལོ་ཆེན་གྱི་བཅོས།	རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཛྙཱནཤྲཱིབྷདྲ།
12th Cen.?	གཞོན་ནུ་མ་བདུན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།	ཤོག་གྲངས། ༢	སྡེ་དགེར་འགྱུར་བྱང་མ་བྱུང་།	རྩོམ་པ་པོ་གསང་བ་བྱིན།